

Årsredovisning 2024

Säters kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 2025-06-12

**SÄTERS
KOMMUN**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommunalrådet har ordet.....	3
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Den kommunala koncernen	5
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Händelser av väsentlig betydelse	8
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	8
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	9
Balanskravsresultat	29
Väsentliga personalförhållanden	30
Förväntad utveckling	33
RÄKENSKAPER	
Resultaträkning	34
Finansieringsanalys	34
Balansräkning	35
Nothänvisningar	36
Ord och uttryck	42
Driftsredovisning	43
Investeringsredovisning	46
Nyckeltal	47
Va-verksamhet: Resultaträkning och Balansräkning	48
Va-verksamhet: Nothänvisningar	49
REVISIONSBERÄTTELSE	51
MILJÖBOKSLUT 2024	54

KOMMUNALRÅDET HAR ORDET

2024 är slut och vi kan se tillbaka på ett år då Sätters kommun formligen har exploderat i utveckling och nybyggen. Detta trots att vi tillsammans har kämpat mot en krisande ekonomi och höjda kostnader. Vi har inte ställt in utan ställt om kommunens verksamhet för att klara vårt uppdrag.

I Sätters kommun är den öppna arbetslösheten en av de lägsta i landet men framtida behov och krav gör att vi aldrig kan vila, vi måste fortsätta utveckla och anpassa oss.

Några glimtar över vad Sätters kommun har gjort under 2024:

- Vi har tagit ett modigt beslut att nu är det dags för Kungsgårdsskolan att renoveras, rivas och bygga nytt för att få en skola som är modern och i tiden.
- Beslut om biblioteksplan och beslut om kulturmiljöprogram.
- Beslut om kretsloppsplan 2023 – 2030 miljön är viktig att satsa på. Vi har fossilfria bilar och alkohol i våra kommunala fordon.
- Höjt friskvårdsbidraget och fritt bad för våra anställda i Skönvikshallen.
- Gång- och cykeltunnel under järnvägen och riksväg 70 äntligen klar.
- Arbete med stationsområdet samt gång-och cykelstråket mot Gruvplan är klart.
- Arbete för att möjliggöra hållplatser för stråktrafik på Riksväg 70 fortsätter. Det innebär att vi kommer att få säkrare trafik för tåg, bil, gång och cykel framöver.
- Ung livsstil – en satsning som ska uppmuntra Klockarskolans elever att avstå tobak, alkohol och andra droger under högstadietiden, aktiviteter som lovverksamhet, bio och annat.
- Seniorkul har ordnats kostnadsfritt för olika grupper av äldre medborgare.
- Inomhusboule planeras tillsammans med pensionärsföreningarna i kommunen.
- Skateparken i Säter är färdig och invigdes i somras – fullt redo för spontanlek!
- Alla ungdomar mellan 15–17 år som sökt har fått sommarjobb i kommunen.
- Flera företag står redo att bygga bostäder i Säter, Skedvi och Gustafs.
- Flera satsningar på Säterdalen och Gruvplan är på gång, cykelvägar och parkering bland annat.

Kommunens arbete är för alla i kommunen, oavsett i vilken kommunedel du bor.

En hel del av det en kommun gör tar lite tid att genomföra, men när det väl är klart, då blir det bra!

I allt vi gör ser vi framåt. Långsiktigheten är vår styrka. Det är så vi skapar ”Hållbara Sätters kommun”.

Jag hoppas att du som invånare känner framtidstro och att du lever i en kommun som alla kan vara stolta över och tillsammans kan göra ännu bättre.

Mats Nilsson
kommunstyrelsens ordförande

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Kommunerna är enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) skyldiga att upprätta en årsredovisning. Årsredovisningen ska bestå av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftsredovisning, investeringsredovisning och förvaltningsberättelse för både koncern och kommun. Rådet för kommunal redovisning (RKR) har i sin rekommendation 16 presenterat ytterligare anvisningar hur den sammanställda redovisningen skall utformas och i rekommendation 15 om den gemensamma förvaltningsberättelsens innehåll och utformning.

Koncernens resultat

Koncernens resultat för 2024 blev -17,5 mkr (2023 +15,2 mkr). Bolagskoncernen redovisar ett resultat på +2,1 mkr (2023 +6,1 mkr) och kommunen ett resultat på -19,6 mkr (2023 +9,1 mkr).

Koncernens nyckeltal

Koncernens soliditet uppgick 2024-12-31 till 33,3 % (2023 35,1 %).

Likviditeten inklusive pensionsmedelsförvaltningen uppgick till 13,9 % (2023 16,6 %). Med likviditet menas här likvida medel och pensionsmedelsförvaltningen i förhållande till externa kostnader.

Kommunen och dess helägda dotterbolag samordnar likviditetshanteringen genom ett koncerngemensamt konto. Koncernkontot ger parterna möjlighet att låna pengar av varandra, vilket gör att den totala likviditetsreserven kan hållas nere. F. n. utnyttjas inte koncernkrediten som uppgår till totalt 55 mkr för hela kommunkoncernen.

Översikt över verksamhetens utveckling				Koncern		
	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter	1 094 065	1 057 366	981 896	949 664	910 446	868 031
Verksamhetens kostnader	- 1 111 592	- 1 042 161	- 965 839	- 922 581	- 877 244	- 855 964
Årets resultat (inkl skatt)	- 17 527	15 205	16 056	27 083	33 202	12 067
Soliditet	33,3%	35,1%	38,8%	42,3%	40,8%	42,2%
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse pension	21,0%	22,8%	25,0%	26,3%	24,2%	23,8%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	66,7%	64,9%	61,2%	57,7%	59,2%	57,8%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	79,0%	77,2%	75,0%	73,7%	75,8%	76,2%
Investeringar	124 529	191 770	190 241	124 792	120 394	177 992
Långfristiga skulder	933 162	887 397	703 935	589 132	586 799	537 607
				Kommun		
	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Folkmängd	11 223	11 243	11 271	11 242	11 161	11 093
Kommunal skattesats	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32
Verksamhetens intäkter	1 011 274	975 701	915 392	879 910	841 486	806 678
Verksamhetens kostnader	- 1 030 924	- 966 641	- 903 071	- 862 891	- 826 886	- 795 516
Årets resultat	- 19 649	9 060	12 321	17 019	14 600	11 162
Soliditet	38,6%	42,4%	47,6%	54,3%	52,4%	55,4%
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse pension	21,8%	25,0%	28,0%	30,4%	28,1%	28,1%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	61,4%	57,6%	52,4%	45,7%	47,6%	44,6%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	78,2%	75,0%	72,0%	69,6%	71,9%	71,9%
Investeringar	121 563	140 587	155 675	84 380	90 505	57 288
Långfristiga skulder	556 452	494 434	362 231	250 726	262 218	208 969

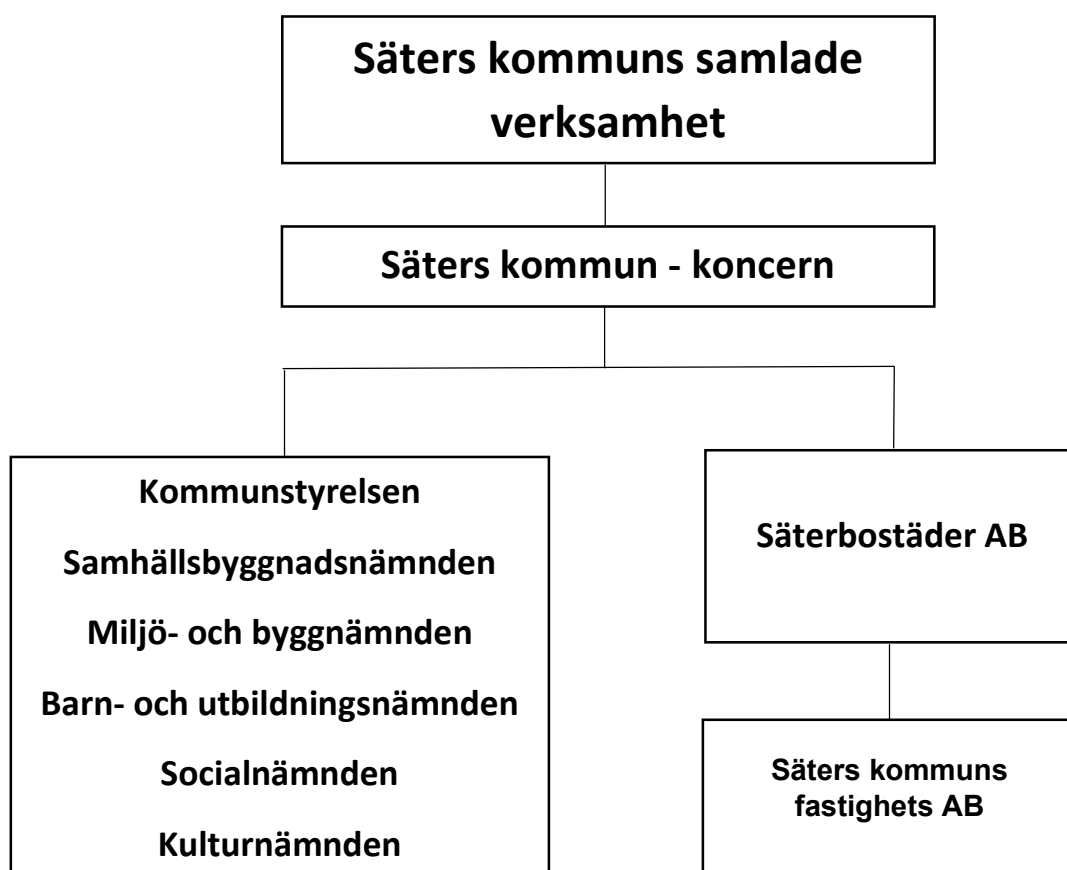
DEN KOMMUNALA KONCERNEN

Kommunkoncernens omfattning

Koncernen Sätters kommun omfattas vid utgången av 2024 av kommunens förvaltning och en helägd bolagskoncern; Säterbostäder AB och dess dotterbolag Sätters kommuns Fastighets AB.

Säterbostäder AB, org. nr 556515-8713, har till föremål för sin verksamhet att inom Sätters kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter och tomträtter, samt bygga bostäder, lokaler, kollektiva anordningar, samt därmed förenlig verksamhet. Kommunen äger hela aktiekapitalet om 19 mkr i Säterbostäder AB. Kommunen har borgensåtagande för bolagets lån med 358,7 mkr.

Sätters Kommuns Fastighets AB, org. nr 556401-4933, är ett av Säterbostäder AB helägt dotterbolag som till föremål för sin verksamhet har att inom Sätters kommun uppföra, sälja, och förvalta lokaler för vård, undervisning, kontor och småindustri och därmed förenlig verksamhet. Kommunen har ett borgensåtagande för detta bolags lån med 2,4 mkr.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen i Sätters kommun har varit positiv från 2015 till 2017 och har därefter stagnerat under 2018 och 2019 då tillgången på lediga bostäder varit begränsad. Befolkningsutvecklingen tog sedan fart och ökade under 2020 med 68 personer och fortsatte öka under åren 2021 till 2022 med 81 personer år 2021 och 29 personer år 2022. Sätters befolkning minskade däremot under 2023 med 28 personer till 11 243 invånare. Under 2024 minskade befolkningen med 20 personer till 11 223 invånare per den 31 december 2024.

Upplysningar om finansiella risker och riskhantering

Den av fullmäktige beslutade finansieringspolicyen innehåller riktlinjer för riskmandat och kapitalbindningstider för finansieringsverksamheten inom kommunen. I riktlinjer och placeringsreglementet för Sätters kommuns pensionsfond anges vilka placeringsmöjligheter som är möjliga och hur besluten samt uppföljning ska utföras.

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk och finansieringsrisk samt kredit- och likviditetsrisk/marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränte- och finansieringsrisk

Per den 31 december 2024 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 902 (852) mkr, medan de räntebärande finansiella tillgångarna ämnade för att finansiera del av pensionsförpliktelsen uppgick till 116 (128) mkr. Den kommunala koncernens nettoskuld exkl pensionsförpliktelsen uppgick per balansdagen till 786 (724) mkr. Nettoskulden har ökat jämfört med föregående år främst med anledning av ökad upplåning under året.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 540 (475) mkr per den 31 december 2024, medan kommunens räntebärande finansiella tillgångar ämnade för att finansiera del av pensionsförpliktelsen vid samma tidpunkt uppgick till 116 (128) mkr. För kommunen uppgick nettoskulden per 31 december 2024 exklusive pensionsförpliktelsen till 424 (347) mkr.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper med både fast och rörlig ränta.

Kommunens finansieringspolicy anger att räntebindningstiden ska spridas så att maximalt 70 % av belåningen får ha rörliga räntor och maximalt 60 % av belåningen får ha bundna räntor. Kapitalbindningstiden sprids så att maximalt 40 % av belåningarnas bindningstid ligger på årsintervaller upp till 5 år. Därefter maximalt 40 % på intervallet 6–10 år.

Säterbostäder AB hanterar finansiell risk genom efterlevnad av egen finanspolicy och belåningsgrad. Nuvarande lån har merparten fast ränta och bindningstid på 3–8 år. Affärsrisk hanteras genom bedömning av vakansgradens utveckling och den materiella risken hanteras genom stabil planering av fastighetsunderhåll.

Kredit- och likviditetsrisk/Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Kommunen har 81 mkr placerat i räntebärande papper utgivna av svenska staten. Placeringarna följer kommunens riktlinjer och placeringsreglemente.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkning	Risk för ej uppnådda mål för befolkningsökning kommande år. Minskade intäkter från skatter och statsbidrag.	Kommunala koncernen	Översyn av bostadsutveckling. Samordning inom koncernen.
Verksamhetsrisk			
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad bemanning. Kompetensbrist. Negativa effekter på kvalitet och personal.	Kommunala koncernen	Kompetensförsörjningsplan
Finansiell risk			
Ränterisk	Hög skuldsättning ger betydande kostnadseffekter vid ökad räntenivå.	Kommunala koncernen	Finansieringspolicy som anger andel rörliga respektive bunda räntor samt kapitalbindningstider.
Hög belåning	Stora investeringsbehov i egen regi ger en hög belåning som bergränsas av lånetak.	Kommunala koncernen	Fastighets- och investeringsutredning

Pensionsförpliktelse kommun

	2024	2023
Total förpliktelse i balansräkningen		
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	14 214	13 085
b) Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	208 290	204 374
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	57 427	46 025
Summa pensionsförpliktelse (inkl försäkring)	279 931	263 484

Förvaltade pensionsmedel-Marknadsvärde

Totalt pensionsförsäkringskapital	75 397	58 478
a) Varav överskottsmedel	1 337	625
Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	115 834	127 869
Summa förvaltade pensionsmedel	191 231	186 347

Finansiering

Återlånade medel	88 700	77 137
Konsolideringsgrad	68%	71%

Upplysning avseende egna förvaltade pensionsmedel

Under året har inga av de ingående placeringarna i statliga obligationer förfallit. Per 31 december 2024 är 81 mkr placerade i statliga obligationer och 34 mkr finns på ett likvidkonto där belopp har varit placerat på ett fasträntekonto under delar av året. Årlig avkastning på pensionsmedel uppgår till +3,2 mkr. Marknadsvärde på kvarvarande placeringar har under 2024 haft en negativ värdeförändring på -1,2 mkr. Årlig avkastning inklusive värdeförändring på pensionsmedel uppgår till +2,0 mkr. Avkastning och förfallna placeringar går till ett bankkonto kopplat till detta. Från detta konto planeras uttag av ett årligt beslutat belopp ut som ska täcka kring hälften av kostnaden för pensioner intjänade före 1998. Beslut om uttag tas i samband med årsbokslut. Uttag budgeterades med 9,4 mkr för året och ett uttag av pensionsmedel föreslås med 15,2 mkr.

Upplysning avseende vilka förpliktelser som har tryggats genom pensionsförsäkring

Efterlevandeskydd för alla samt förmånsbestämd pension för löner över 7,5 basbelopp, har tryggats via pensionsförsäkring.

HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE

År 2024 har präglats av fortsatt stor osäkerhet med anledning av omvärldsfaktorer med kraftiga kostnadsökningar, höga pensionskostnader, löneökningar, ränteutvecklingen mm som medfört utmaningar för kommunens ekonomi. Kommunen har också stora investeringsbehov med ökad upplåning. Kommunen budgeterade ett underskott för året på -18,8 mkr där disponering av RUR samt uttag av pensionsmedel planerades för att uppnå ett nollresultat.

Under 2023 och 2024 har stort fokus varit på en ekonomi i balans. Totala åtgärder under föregående år uppgick till drygt 23 mkr. Vid första budgetuppföljningen i mars 2024 befarandes kommunen göra ett underskott i driften på ca 13 mkr för året. Nämnder/styrelser med prognostiserade underskott för helår 2024 ålades att ta fram åtgärdsplaner för budget i balans 2024. Totala åtgärder under året uppgick till drygt 6 mkr.

Samtliga verksamheter inom kommunen påverkades av pandemin där verksamheterna tvingades till många anpassningar. Pandemin resulterade i att också utveckla verksamheterna då krav ställts på både verksamhet och medarbetare att snabbt kunna ställa om utifrån rådande förutsättningar. Den omställning som gjordes till digitala möten har i viss mån fortsatt där vissa typer av möten fortsatt sker digitalt. Arbete med digitalisering pågår för att fortsätta effektivisera och automatisera olika processer.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

Målarbetet i kommunen innebär att kommunfullmäktige fastställer vision och strategiska mål för en mandatperiod. Kommunstyrelse och övriga nämnder anpassar de strategiska målen till sin egen verksamhet och målen bryts ner till verksamhetsmål och aktivitetsplaner.

Målen följs upp och rapporteras upp till kommunstyrelse och kommunfullmäktige till delårsbokslut och årsbokslut.

Budgetprocessen startar hösten två år innan verksamhetsåret med att förutsättningar och preliminära ramar tas fram i ett budgetdirektiv som sedan fastställs i kommunfullmäktige i november två år innan verksamhetsåret tillsammans med förutsättningar för investeringsbudget. Våren året innan verksamhetsåret tas nya skatteprognoser fram och nämnderna arbetar fram sina behovskalkyler tillsammans med investeringsbehov för kommande 3 år som sedan bearbetas i en budgetberedning som lämnar ett budgetförslag. Budgetförslaget går sedan till beslut av kommunfullmäktige i juni.

Under hösten omarbetas budgeten utifrån nya kända förutsättningar som resulterar i en reviderad budget som beslutas i kommunfullmäktige i november året innan verksamhetsåret. Nämnderna beslutar sedan om fördelning av sin ramanslagna budget till sina verksamheter.

Uppföljning av budgeten med en årsprognos sker mars, april, maj, augusti, september, oktober och november. Delårsbokslut tas fram per augusti och helårsbokslut per december.

Ett ägardirektiv finns mellan Sätters kommun och Säterbostäder AB som anger ägaridén, verksamhetens inriktning, ekonomiska mål, klimat- och miljömål, sociala mål, samordningsfrågor, informationsskyldighet och att Säterbostäder AB ska ingå i kommunens krisorganisation.

Kommunens verksamheter

Kommunen ansvarar för en stor del av samhällsservicen. Det är till exempel barnomsorg, förskola/skola, äldreomsorg, och socialtjänst. Kommunen ansvarar även för trafik, renhållning, vatten och avlopp. Sätters kommun har både lagstyrd verksamhet och verksamhet som är frivillig.

Kommunens verksamhet är indelad i olika områden. Varje område har en nämnd som ansvarar för den löpande verksamheten.

Kommunfullmäktige beslutar hur resurserna ska fördelas och hur arbetsuppgifterna ska hanteras. Kommunallagen, förvaltningslagen och lagarna om offentlighet och sekretess styr arbetet med ärenden, beslut och övrig administration. Kommunen har verksamheter som enligt lagen måste erbjudas till kommuninvånarna. Det är till exempel:

- förskola och utbildning
- socialtjänst, inklusive individ- och familjeomsorg
- omsorg om äldre och funktionshindrade
- stadsplanering och byggfrågor
- hälso- och miljöskydd
- renhållning och avfallshantering
- vatten och avlopp
- bibliotek
- krisberedskap

Kommunen har också många verksamheter som inte är lagstadgade men som ger service till invånarna och bidrar till att skapa en attraktiv kommun där det är bra att bo, exempelvis:

- stöd till fritids-, förenings- och friluftsverksamhet
- utveckling av näringslivet
- kultur och evenemang

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Enligt kommunallagen (2017:725) ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. I samband med fastställande av strategisk plan med ekonomiska ramar beslutar kommunfullmäktige om finansiella och verksamhetsmässiga mål som ska leda mot en god ekonomisk hushållning i verksamheten. De mål som fastställs i den strategiska planen följs upp i delårsrapport och årsredovisning. God ekonomisk hushållning råder när de verksamhetsinriktade målen uppnås samtidigt som de finansiella målen är uppfyllda.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Den sammantagna bedömningen är att Sätters kommun uppnår en god ekonomisk hushållning för 2024 även om det har varit ett tufft år för kommunen med stora utmaningar. De långsiktiga finansiella målen uppnås inte för det enskilda året vilket var planerat med anledning av det ekonomiska läget med kraftigt ökande kostnader. Budget för året för de finansiella målen uppnås.

De nya strategiska målen för 2024-2027 med dess inriktningar beskriver Sätters kommuns mål för de kommande fyra åren. Måluppföljning för de nya målen och inriktningarna har precis påbörjats och bedömningen är att kommunen följer planen och är på väg åt rätt håll. Bedömning av måluppfyllelse för de strategiska målen är således positiv.

Den sammantagna bedömningen för kommunkoncernen är att god ekonomisk hushållning för 2024 uppnås. Bolagskoncernen uppnår målen för året.

RUR (Resultatutjämningsreserv)

Säters kommun har en resultatjämningsreserv vars syfte är att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Medel har kunnat avsättas till resultatutjämningsreserven vid goda resultat och reserven kan också användas när kommunen i en balanskravsutredning uppvisar ett negativt resultat som beror på en svag utveckling av skatteunderlaget. Villkor för resultatutjämningsreserven finns som har beslutats av kommunfullmäktige. Under 2023 beslutade riksdagen att resultatutjämningsreserven, RUR, ska avvecklas och ersättas med resultatreserven, RER. Ingen avsättning till RUR får ske från och med 1 januari 2024 men disponering från RUR får göras fram till utgången av 2033.

Negativt balanskravsresultat

Kommuner som vill ta hänsyn till andra bedömningar som man anser vara förenliga med god ekonomisk hushållning får hantera dessa inom ramen för kommunallagens regler för synnerliga skäl (prop. 1996/97:52 s. 38 och 94). Sådana eventuella justeringar får emellertid hanteras på raderna efter balanskravsresultatet. Det handlar då om fall där ett frångående är mycket väl motiverat och där det grundläggande kravet i 11 kap. 1 § kommunallagen om god ekonomisk hushållning har beaktats.

Uppföljning av finansiella mål

Finansiella mål för kommunen

Säters kommun har i beslut om budget för 2024 i Kommunfullmäktige 2023-06-15 fastställt Kommunens finansiella mål för resultat, investeringsnivåer/självfinansieringsgrad och skuldsättning samt mål för pensionsförvaltningen för hur mycket av kommunens pensionsmedel som skall tillskjutas 2024. De finansiella målen reviderades i Kommunfullmäktiges beslut om reviderad budget 2023-11-30.

Resultatmål

Resultatmålet är lagt på det justerade resultatet, där hänsyn tagits till såväl avkastning som tillskott från kommunens pensionsmedelförvaltning. Målet över tid har varit att resultatet skall överstiga 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. En översyn av resultatmålet har genomförts och kommunen kommer att behöva öka resultatmålet till minst 3% i genomsnitt av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för att kommunen skall kunna hantera ökade behov av investeringar de kommande åren och det ökade lånebehovet. Med fokus på långsiktighet så kommer beräkning och analys att göras för kommande tioårsperiod.

Plusresultatet är inte en vinst utan ett överskottsmål, som bl. a skall täcka:

- Inflationssäkring av eget kapital. Vid ett nollresultat minskar det egna kapitalet i reala värden med kostnaden för inflationen
- Finansiellt sparande för framtida behov som investeringar, och pensionsåtaganden
- Marginaler för osäkerheter i intäkter och kostnader

I samband med budget och framtagning av budgetdirektiv tas årliga resultatmål fram, vilka kan variera med anledning av omvärldsfaktorer och kommunens satsningar/fokusområden.

Inför budgetarbete för 2024 påverkades kommunen starkt av omvärldsfaktorer med kostnadsökningar, höga pensionskostnader, löneökningar, kraftigt ökade räntekostnader genom ökad upplåning med ökade räntenivåer mm. Kommunens förväntade intäkter beräknades bli lägre än kommunens totala kostnader för 2024 varvid ett underskott budgeterades på -18,8 mkr för årets resultat. På grund av det ansträngda ekonomiska läget har arbetet med effektiviseringar och besparingsåtgärder som påbörjades under 2023 fortsatt under 2024.

För budget 2024 bedömdes att resultatmålet på minst 3% inte skulle kunna uppnås och budgeterat justerat resultat sattes till 0 mkr vilket innebär 0 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, där disponering av resultatutjämningsreserv (RUR) beräknades göras med 10,4 mkr samt uttag av pensionsmedel med 9,4 mkr. Slutligt beslut vad gäller RUR och pensionsmedel tas i samband med beslut om årsredovisning för 2024. Totalt belopp att disponera från RUR uppgår till 10,4 mkr.

Årets resultat:

Utfall för årets resultat 2024 för kommunen uppgick till -19,6 mkr (2023 +9,1 mkr), vilket är 0,9 mkr sämre än det budgeterade resultatet på -18,8 mkr. Resultatet uppvisar en minskning av det egna kapitalet med -19,6 mkr.

Resultatmål - Justerat resultat:

Årets resultat justeras för avkastning och tillskott från pensionsförvaltningen samt VA-enhetens resultat av- och tillräknas. Justerat resultat uppgår till nollresultat, dvs 0,0 mkr (2023 17,7 mkr) och utgör således 0 % av skatteintäkter och generella bidrag vilket är i enlighet med budget på 0 mkr (0%). Justering görs med -2,0 mkr för den positiva avkastningen på pensionsförvaltningen och med -4,0 mkr för VA-enhetens positiva resultat. I budget för 2024 planerades disponering av RUR med 10,4 mkr samt uttag av pensionsmedel med 9,4 mkr för att kunna uppnå ett nollresultat. Disponering av RUR kan göras för 2024 genom att kommunen redovisar ett negativt resultat. Utöver förslag av disponering av RUR föreslås uttag från pensionsförvaltningen med 15,2 mkr för 2024 för att kunna uppnå ett justerat resultat i enlighet med budget.

Måluppfyllelse: Resultatmålet för året uppfylldes.

Tabell kommunens resultatmål – justerat resultat

Justerat resultat	Utfall 2023	Budget 2024	Utfall 2024
Årets resultat	9 060	-18 795	-19 649
VA-enhetens resultat	-543	0	-4 017
Avdrag/tillägg avkastning pensionsförvaltning	-4 831	-1 050	-1 965
Tillskott från pensionsförvaltning	14 000	9 409	15 195
Justerat resultat	17 686	-10 436	-10 436
Resultatmål i %	2,2%	-1,3%	-1,3%
Avsättning till/disponering av RUR	0	10 436	10 436
Justerat resultat inklusive avsättning till RUR	17 686	0	0
Resultatmål i %	2,2%	0,0%	0,0%
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	804 388	824 357	827 146

Investeringar och självfinansieringsgrad

Investeringsbehovet är fortsatt stort. Standarden på flera av kommunens fastigheter behöver generellt höjas. Anläggningar för vatten och avlopp behöver byggas om och förbättras. Användningen av IT inom skola och administration kräver löpande investeringar. Utöver detta finns även beslutade åtgärder som sker i samarbete med Trafikverket.

För att inte kostnaderna för investeringar ska ta alltför stort utrymme av den kommunala kakan behöver investeringsnivåerna anpassas i storlek och tid. Över en fyraårsperiod, tre föregående år plus beräkningsår, ska minst 60 % av investeringarna vara självfinansierade. Med självfinansiering menas det likvida utrymme som skapas av kommunens resultat och nivån för avskrivningar. Undantag från självfinansieringsgraden kan beslutas av kommunfullmäktige för enskilda objekt.

Investeringsramar:

Det är svårt att nå 100% upparbetningsgrad genom att kommunen inte kan påverka samtliga faktorer kopplat till upparbetningsgrad. En rimlig upparbetningsgrad baserad på historiska fakta ligger kring ca 70%-80%. Många projekt sträcker sig även över flera år vilket gör att det ibland är svårt att bedöma exakt hur mycket av projektet som belastar respektive år. From 2023 har tillägg till investeringsbudget gjorts med en beräknad upparbetningsgrad. För 2024 är beräknad upparbetningsgrad 60%.

Årets beslutade investeringsbudget ligger på 110,4 mkr per KF 2023-11-30. Till detta tillkommer beslut av överförda investeringsmedel från 2023 med 71,8 mkr. Total budget 2024 inklusive överförda medel uppgår till 182,2 mkr med en beräknad upparbetningsgrad på 60 % som innebär investeringar på 109,3 mkr.

Utfallet av totala investeringar för året uppgår till 121,4 mkr med en upparbetningsgrad på 67% av årsbudget, vilket är 60,8 mkr lägre än budget.

Självfinansieringsgrad:

Målet för självfinansieringsgraden är att minst 60 % av investeringarna skall vara självfinansierade med beräkning per år och över en 4 års period. I budget för 2024 gjordes bedömningen att det långsiktiga målet för självfinansieringsgrad på 60% över en 4-årsperiod inte skulle kunna uppnås år 2024. Målet för självfinansieringsgrad för 2024 beräknades uppgå till 40% över en 4 års period. Beräkning av målet är baserat på en upparbetningsgrad på 60% av totala investeringar för 2024.

Självfinansieringsgraden över en fyraårs-period uppgår till 40 %.

Måluppfyllelse: Kommunens mål för investeringsnivåer och självfinansieringsgrad uppnåddes.

Skuldsättning

Säters kommun har en jämförelsevis låg skuldsättningsnivå. Det har även kommunens bostadsbolag Säterbostäder AB. Både kommunen och bostadsbolaget står dock inför stora investeringar som kräver ökad upplåning och skuldsättningen behöver styras. I riktlinjer för god ekonomisk hushållning har därför ett skuldsättningsstak införts för kommunkoncernen.

Nytt mål för skuldsättning har beslutats från år 2023 som utgörs av att ett lånetak införs, vilket innebär att beräkning görs av den faktiska skuldsättningen inom kommunkoncernen i förhållande till kommunens invånare. Beräkningen görs på kommunkoncernens totala låneskulder per invånare i stället för på nettoskuldsättningen såsom tidigare.

Långsiktigt mål för kommunkoncernens totala lånetak är 90 000 kronor per invånare.

Under året har nyupplåning gjorts med 65 mkr och kommunens långfristiga lån uppgår till 540 mkr per 2024-12-31. Säterbostäder AB har under 2024 minskat upplåningen med 15,7 mkr och långfristiga lån för bolagskoncernen uppgår till 361,1 mkr vid årets slut. Koncernens totala upplåning uppgår till 902,1 mkr, vilket är en ökning med 50,3 mkr för koncernen jämfört föregående år.

Total fastställd låneram av Kommunfullmäktige för Sätters kommun och för kommunens bolag uppgår till 975,5 mkr för 2024 och innebär ett lånetak på 86 000 kr per invånare.

Utfall 2024 för kommunkoncernen uppgår till 80 381 kr per invånare.

Måluppfyllelse: Målet för kommunkoncernens skuldsättning uppfylldes.

Pensionsförvaltning

Vid försäljningen av Sätters energiverk avsattes 70 mkr till kapitalförvaltning för framtida pensionskostnader. 1998 placerades dessa medel i aktiv kapitalförvaltning hos två förvaltare. I det reglemente som reglerar hur förvaltarna får placera kapitalet har angetts att huvuddelen skall vara placerat i räntebärande värdepapper. Aktiemarknadens svängningar har påverkat kapitalets utveckling. När kursutvecklingen har varit god har avkastningen bidragit till att förbättra kommunens kapital. Vid nedgången i börserna sjunker värdet. För att motverka svängningar i kapitalets värde, är kapitalet placerat i Statliga realränteb obligationer samt övriga räntebärande värdepapper. Detta ger en långsammare, men mer stabil värdeökning.

Kommunen skall för varje år ta ett beslut om hur mycket av kommunens pensionsmedel som skall utnyttjas för pensionsutbetalningar. Fonderingen av pensionsmedel, och utnyttjandet av de fonderade medlen kan utgöra grund för att frånga kravet på balans i budget och bokslut. Budgeten kan underbalanseras med det belopp som används ur fonden. Om resultatmålet uppfylls kan också val göras att inte uttag av medel görs för året.

I beslut om budget för 2024 är uttag från pensionsmedelsförvaltningen 9,4 mkr. För 2024 föreslås uttag av pensionsmedel med 15,2 mkr. Slutligt uttag för året beslutas i samband med årsbokslut.

Ekonomiska mål Säterbostäder AB enligt ägardirektiv

Säterbostäder AB redovisar 2024 ett positivt resultat på 2,7 mkr (6,0 mkr). Bolagets direktavkastning uppgår till 6,2 % (5,2 %), där målet är lägst 3,5 %. Soliditeten uppgår till 21,0 % (19,8 %), där målet är minst 20 %. Sätters kommuns Fastighets AB redovisar ett negativt resultat på -0,5 mkr (0,1 mkr) med en soliditet på 68,6 % (71,6 %). Bolagskoncernen redovisar sammantaget ett positivt resultat på 2,1 mkr (6,1 mkr) med en soliditet på totalt 21,9 % (20,8 %).

Måluppföljning: Bolagskoncernen redovisar ett positivt resultat för året som överstiger budget för året. Utfall för soliditeten för bolagskoncernen är bättre än målet på 20% och målet uppnås för året. Målet för direktavkastning uppnås, där utfallet är högre än målet på 3,5% samt också högre än föregående år.

Uppföljning av verksamhetsmål

Vision och strategiska mål

Säters kommuns vision beskriver ett framtida önskat tillstånd: Så här är det i Säters kommun. Visionen är vägledande i all verksamhet. Visionen inspirerar och motiverar till att bygga och utveckla det Säter vi vill ha. Den ger utrymme för kreativitet och mod.

Vision - Säter är en välkomnande kommun:

- Vi bygger framtiden genom engagemang och samarbete
- Vi skapar framtidstro och livskvalitet
- Vi strävar mot ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle

Strategiska mål:

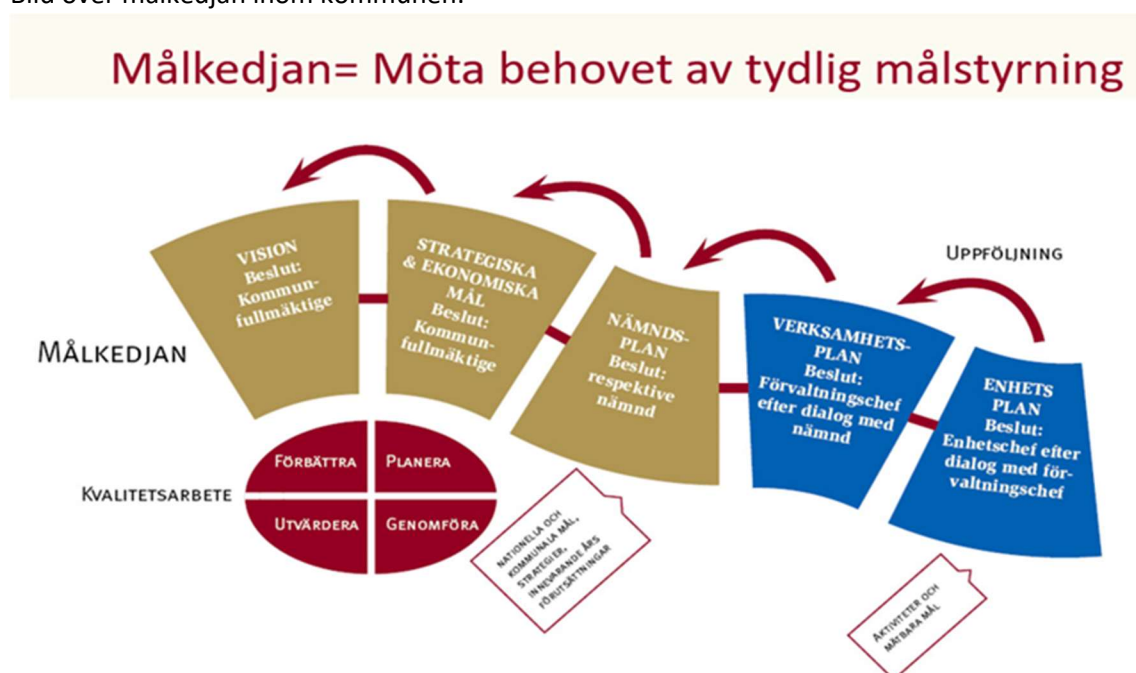
- Rikare liv
- Hållbar framtid
- Omsorgsfull boendeutveckling
- Serviceorienterad organisation

De strategiska målen med dess inriktningar beskriver Säters kommuns mål för de kommande fyra åren (mandatperioden). De uttrycker kommunfullmäktiges väg för att Säters kommuns verksamhet under mandatperioden ska gå mot att nå innebörden av visionen.

De strategiska målen utgörs av en rubrik, och ett antal inriktningar. Inriktningarna styr nämndernas och kommunens bolags arbete. Nämnderna konkretiserar de strategiska målens inriktningar i sina nämndmål. Nämndmålen sammanställs i nämndplaner. Bolaget konkretiserar de strategiska målen i sin plan.

Uppföljning sker i enlighet med Kommunfullmäktiges dokument "Ekonomi- och målstyrning".

Bild över målkedjan inom kommunen:

Strategiska mål 2024-2027 med inriktningar

Rikare liv

- Inriktning 1. Alla invånare i Sätters kommun ska ha förutsättningar för att göra val inför framtiden baserat på förmågor och intressen.
- Inriktning 2. De unga årens upplevelser och lärande ska öka barn och ungas förmåga och motivation att delta i samhällslivet och den demokratiska processen.
- Inriktning 3. Alla invånare i Sätters kommun ska ha en egen försörjning, ett liv med god hälsa och framtidstro.
- Inriktning 4. Alla invånare i Sätters kommun ska ha tillgång till en rik fritid med rekreation och social gemenskap.
- Inriktning 5. Fler ska kunna ta del av organiserade och spontana aktiviteter och fritidssysselsättningar

Hållbar framtid

- Inriktning 1. De globala, nationella och regionala hållbarhetsmålen ska ligga till grund för Sätters kommuns ansvarsfulla och strategiska hållbarhetsarbete.
- Inriktning 2. Sätters kommun ska öka kunskap, förmåga och motivation till ett socialt, ekonomiskt och miljömedvetet förhållningssätt.
- Inriktning 3. Det ska vara enkelt och möjligt att åka kollektivt till och från skolor, arbeten, vård och fritidsaktiviteter.

Omsorgsfull boendeutveckling

- Inriktning 1. I Sätters kommun ska det vara möjligt att bo i attraktiva miljöer som är hälsofrämjande och som passar den egna levnadssituationen.
- Inriktning 2. I planering och byggnation ska hållbarhet vara prioriterad.
- Inriktning 3. Det ska vara tryggt att bo och leva i Sätters kommun. Människor ska kunna skapa och upprätthålla goda sociala relationer och kunna leva rika liv.

Serviceorienterad organisation

- Inriktning 1. Sätters kommun ska vara anpassad till vad som krävs för att nå globala, nationella, regionala och kommunala strategiska mål.
- Inriktning 2. Verksamheten ska vara av hög kvalitet, professionell samt ha god förmåga att möta företag och medborgare och skapa förtroende för verksamheten.
- Inriktning 3. I Sätters kommun ska det vara möjligt att etablera, bedriva och utveckla många sorters företagande.
- Inriktning 4. Sätters kommun ska arbeta gemensamt med näringslivet för goda kommunikationer, kompetens och andra förutsättningar för ett framgångsrikt företagande.

Avstämning av strategiska mål

Vid avstämning av de strategiska målen för året görs en bedömning av måluppfyllelse där fem olika nivåer kan väljas och visas som små cirkclar med olika färger.

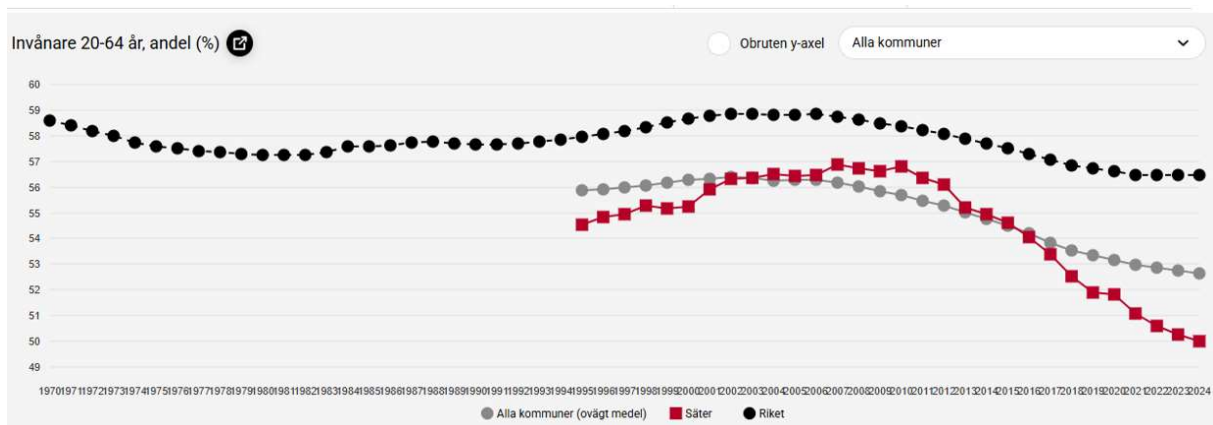
- Grön - Helt uppfyllt (helt ifylld)
- Grön - I hög grad uppfyllt (delvis ifylld)
- Gul - Delvis uppfyllt
- Röd - Ej Uppnått
- Utan färg - Ej utvärderad

Bedömning görs också av trend med val av ökad, oförändrad eller minskad trend.

En lägesbild av Säter

Befolkningen i Säter var 11 223 per sista december 2024. Det är 20 personer mindre än december 2023. Det är både negativt födelsenetto och negativt flyttnetto.

Andelen barn och unga ligger fortsatt på ca 22%, medan andelen 65+ ligger på ca 28%. I Säter sjunker andelen i arbetsför ålder, 20–64 år. (Se grafen nedan) mycket snabbare än i riket. Brytpunkten skedde för ungefär femton år sedan.

Försörjningskvoten i Säter var 0.99 under 2023 och ökade till 1,00 under 2024. Det betyder att alla som arbetar försörjer två personer med sitt arbete. Försörjningskvoten höjs i takt med att det blir färre i arbetsför ålder i befolkningen.

Visionen och BRP +

Sätters vision är följande:

- Vi bygger framtiden genom engagemang och samarbete
- Vi skapar framtidstro och livskvalitet
- Vi strävar mot ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle

BRP+ är ett sätt att stämma av i vilken riktning utvecklingen går. Det är ett breddat mått på hållbar utveckling och livskvalitet i svenska regioner som Tillväxtverket och Reglab har utvecklat.

Värdet av de ekonomiska aktiviteterna i samhället mäts traditionellt med hjälp av BNP och den regionala varianten av detta mått - BRP (bruttoregionprodukten). BNP/BRP säger dock inget om värdet av produktionen har lett till ökad livskvalitet för medborgarna.

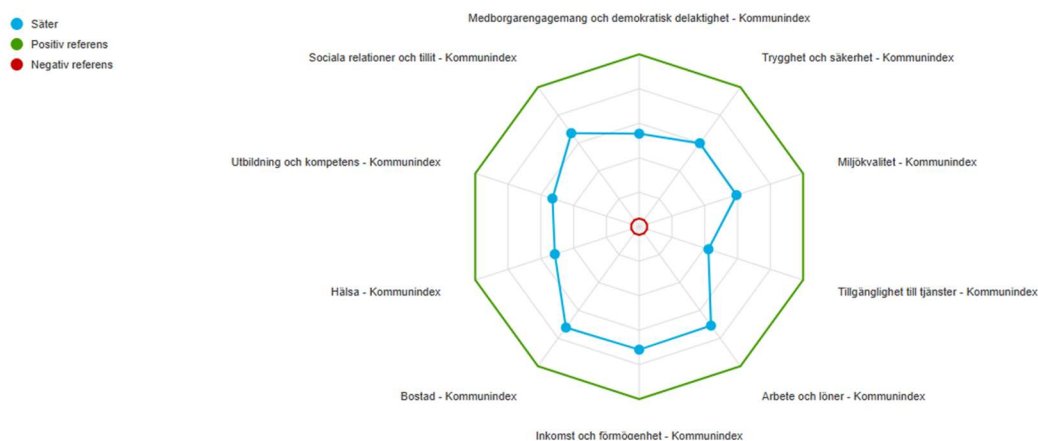
BNP/BRP säger heller inget om produktionen skett på ett sådant sätt att vi inte äventyrar kommande generationers möjlighet till välfärd. Därför har Tillväxtverket och Reglab tagit fram BRP+, ett system som på ett sammanhållet sätt mäter regional utveckling ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

BRP+ omfattar totalt 15 mätområden, så kallade teman, varav 12 teman är kopplade till livskvalitet och tre indikerar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

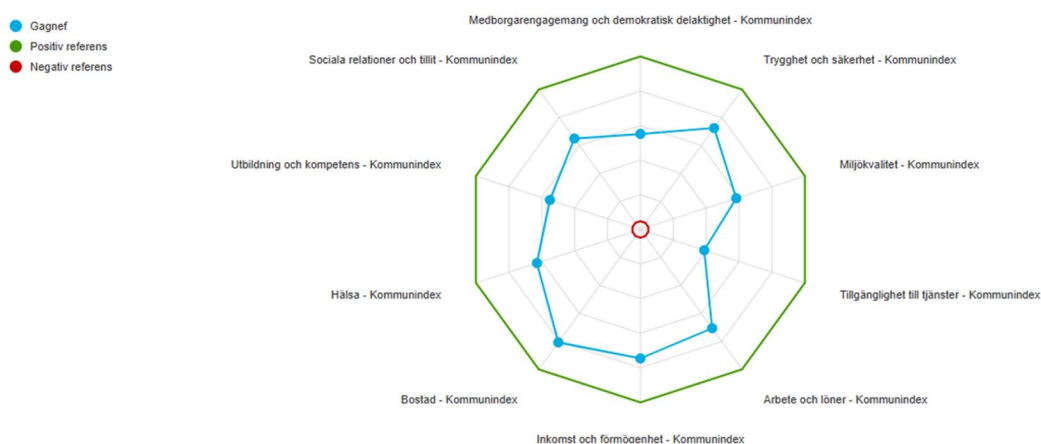
Säter har beslutat använda BRP+ som det presenteras i Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen), framför allt i två format: Spindeldiagrammet och delaktighetsindex. (Kommunstyrelsens nämndplan, s. 5-6, KS2023/0361).

Jämförelse med andra kommuner:

Nedan finns spindeldiagrammen som visar Säter, Gagnef, Hedemora, Borlänge och Falun.

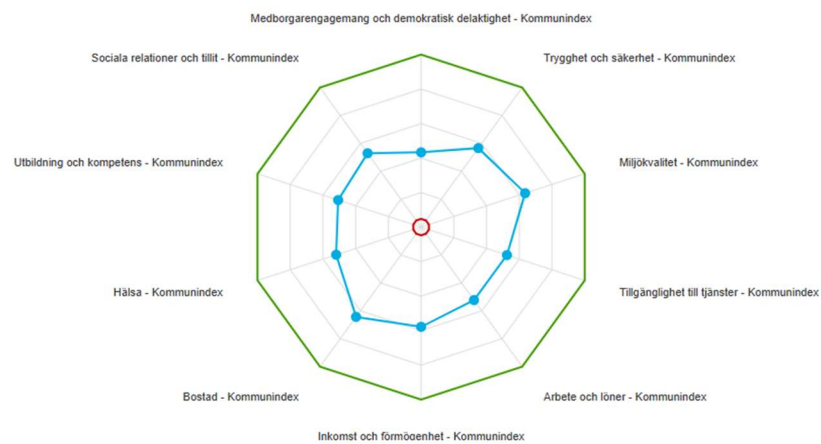

Säter BRP+

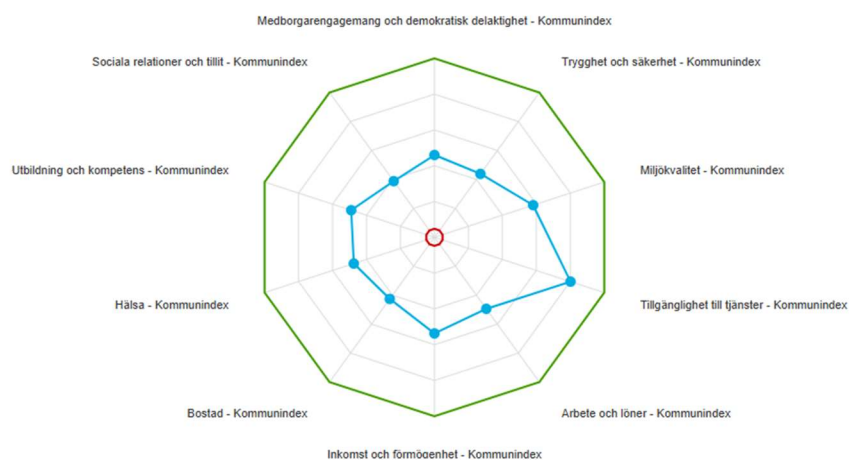
Gagnef BRP+

- Hedemora
- Positiv referens
- Negativ referens

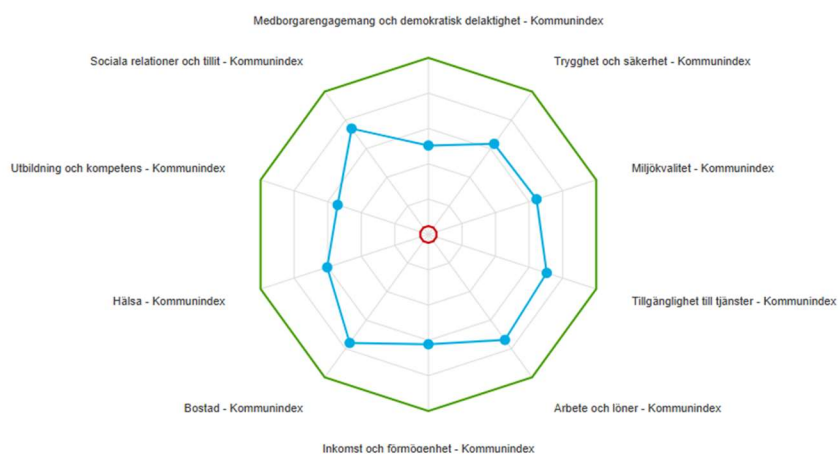
Hedemora BRP+

- Borlänge
- Positiv referens
- Negativ referens

Borlänge BRP+

- Falun
- Positiv referens
- Negativ referens

Falun BRP+

Säter och Gagnef liknar varandra till stor del. I Säter har medborgare en lite svagare känsla av trygghet och säkerhet och bättre hälsa än i Gagnef. Säter hamnar i mitten av svenska kommuner när det gäller medborgarengagemang och demokratisk delaktighet, tillsammans med Gagnef.

Falun framstår som kommunen med högst livskvalitet av de jämförda ovan. Borlänge och Hedemora skiljer sig från övriga. Jämfört med dessa kommuner så framstår Säter som en välmående kommun, om än med brister i kollektivtrafiken.

Sammantaget ser det ut som att Säter är eller är på väg mot goda nivåer på engagemang, samarbete, framtidstro och livskvalitet, medan mer kan göras när det gäller framför allt den ekologiska hållbarheten.

Uppföljning av de strategiska målen för 2024

Under 2024 gäller de reviderade strategiska målen och det är första året som måluppföljning följs upp efter dem med tillhörande inriktningar. Kommunens arbete har bidragit till en påbörjad positiv förflyttning mot måluppfyllelse.

Budgetarbetet har utgått från en ny modell, prislappsmodellen. Den modellen har bidragit till en bättre dialog om fördelningen av budgetmedel genom fördjupat analysarbete för att nå en budget i balans.

Säters kommun ger förutsättningar för rik fritid och sociala aktiviteter för alla åldrar barn och unga och äldre.

Kommunen är en attraktiv arbetsgivare som samverkar med olika kommuner och sammanhang bland annat polisen. Detta bidrar till att ge Säterborna en trygg och bra boendemiljö.

Till måluppfyllelse ingår miljöbokslut samt Agenda 2030 Kolada-statistik.

1.Rikare liv

Bedömning	Trend
	

I hög grad uppfyllt med ökad trend

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024–12
(N15424) Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, lägeskommun, andel (%)	83,9%	83,3%	79,6%	77,2%

Försiktig uppgång vad gäller meritvärde i årskurs 9. Särskilda insatser och ökad samordning för att främja elevers närvaro i grundskolan. Godkända resultat i svenska och matematik i de nationella proven åk 3.

LUPP-enkäten är genomförd för åk 7–9 på Klockarskolan under hösten. Sammanställningen görs under. 2025 Resultatet kommer att redovisas för ungdomarna, förtroendevalda och berörda tjänstemän.

Samtliga behöriga som sökt feriearbete har erbjudits det., 136 ungdomar kom ut i arbete 2024. Feriearbetarna har fått en världskapsutbildning och mer gemensam information om arbeten i kommunen än tidigare.

Flera aktiviteter som varit läsfrämjande har gjorts och besökarantalet och utlån har ökat på biblioteken. Alla familjeaktiviteter på biblioteket har varit gratis för att göra dem tillgängliga för alla.

Kulturevenemang har varit välbesökta och uppskattade. Flertalet skolverksamheter har implementerat rörelseaktiviteter i verksamheten i samarbete med idrottsrörelsens studieförbund (SISU). Miniröris (ett material från Friskis och Svettis) används i förskolan, som också regelbundet har aktiviteter utomhus på förskolans gård och i skogen. Kulturskolan erbjuder i den frivilliga verksamheten ämnena musik, instrumentundervisning, dans, teater, bild, körsång, solosång, orkester, digitalt skapande, teater för anpassad grundskola.

Särskilt boende har ett bra samarbete med förskolan, de äldre får besök av barnen regelbundet och olika aktiviteter genomförs. Ett avtal finns med Ung omsorg där högstadieselever arbetar ett par timmar på helgerna med aktiviteter för de äldre.

Arbete med att följa upp insatserna strukturerat pågår inom individ- och familjeomsorg.

Individ- och familjeomsorgen har ett mycket väl fungerande arbete för att öka graden av självförsörjning. Ett flertal individer har under senaste året blivit självförsörjande.

Det pågår ett arbete för att identifiera hur kommunen kan utveckla och tillgängliggöra informationen på till exempel kommunens hemsida. Samverkan med MVC och BVC utifrån modellen "Barnsäkert". Utvecklingsarbete pågår utifrån den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 1 juli 2025.

Nytt rekryteringssystem har upphandlats för att underlätta att kompetensbaserad rekrytering.

Utökning av ängsmiljöer och träd är på gång inom stationsområdet, del av gruvplansområdet samt miljön runt skateparken.

Sociala krav ställs i de upphandlingar där det är möjligt.

78% av Sätters hushåll har tillgång till fast bredband om 100Mbit/sekund, samt att 99,7% av hushållen i tätbebyggda områden har tillgång eller möjlighet att ansluta sig bredband. Motsvarande för hushållen i glesbyggt område 80,3%.

Arbete med att tillgängliggöra Silvbergs gruva har gjorts för besökare.

Trenden är ökande antal meter cykelväg per invånare.

Samverkan har skett med skateförening för att tillskapa ny skatepark med "kring-infrastruktur".

Till- och ombyggnad av Sätters IP och Mora By IP har sett under året.

Kulturmiljöprogrammet har tagits fram som blir ett bra stöd till Sätters samhällsplaneringar.

I Stora Skedvi genomförs ett pilotprojekt att servera måltider till pensionärer på Skedvi skola 2024-12-02 till och med 2025-06-30. En utvärdering ska göras efter provperiodens slut för att se om det ska fortsätt och ske på liknande vis i andra kommuner.

Inom hemtjänsten och särskilda boendet har den upplevda känslan av ensamhet minskat under 2024 jämfört med 2023.

Inriktning	Bedömning	Trend	Kommentar
Alla invånare i Sätters kommun ska ha förutsättningar för att göra val inför framtiden baserat på förmågor och intressen.		→	Försiktig uppgång vad gäller meritvärde i årskurs 9. Omorganisation kring särskilda undervisningsgrupper, hög andel behöriga lärare bidrar positivt. Särskilda insatser och ökad samordning för att främja elevers närvaro i grundskolan. Oroväckande nedgång i andelen elever som når godkända betyg i svenska och matematik åk 6 samt godkända resultat i svenska och matematik i de nationella proven åk 3. Samtliga behöriga som sökt feriearbete har erbjudits detta. 136 ungdomar kom ut i arbete 2024. Feriearbetarna har år fått en världskapsutbildning och mer gemensam information om arbeten i kommunen än tidigare för att komma närmare målet om kvalitativa feriearbeten. Kulturenheten har genomfört flera aktiviteter kopplat till höjning av läsfrämjande och bildning. Besökarantalet och utlån har ökat på biblioteken. Våra kulturevenemang har varit välbesökta och uppskattade.
De unga årens upplevelser och lärande ska öka barn och ungas förmåga och motivation att delta i samhällslivet och den demokratiska processen.		→	Genom utbildning av skolornas elevråd har delaktigheten ökat. Nämndens intresse för elevrådets protokoll har medfört ökat fokus på elevrådets arbete på de olika skolorna. Genom att bidra med kommunikationskompetens vid medborgardialoger har informationen till medborgare utvecklats. bland annat är barn och unga en prioriterad målgrupp i kommande dialog kring tunnarna under riksväg/järnväg. LUPP-enkäten är genomförd för åk 7–9 på Klockarskolan under hösten. Sammanställningen görs under 2025 Sommarjobbarna har genomfört en enkät med övriga sommarjobbsungdomar som tagit reda på hur ungdomar idag får kännedom om kommunal verksamhet, samt hur de önskar ta del av den. Underlag kommer att analyseras Kommunikation om kommunens verksamhet är anpassad till barn och ungas behov, ett område där planering pågår för att ytterligare förbättra kommunikationen. En viktig del för att uppnå målet är personalens kompetens och engagemang. Vi har fått medel från Statens kulturråd för att till viss del tillgodose detta. Några av våra medarbetare har besökt bokmässan med dess kompetensseminarier. Det pågår ett arbete för att identifiera hur vi kan utveckla och tillgängliggöra informationen på till exempel kommunens hemsida. Samverkan med MVC och BVC utifrån modellen "Barnsäkert". Utvecklingsarbete pågår utifrån den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i i kraft 1 juli 2025. Särskilt boende har ett bra samarbete med förskolan, de äldre får besök av barnen regelbundet och olika aktiviteter genomförs. Ett avtal finns med Ung omsorg där högstadieelever arbetar ett par timmar på helgerna med aktiviteter för de äldre.
Alla invånare i Sätters kommun ska ha en egen försörjning, ett liv med god hälsa och framtidstro.		↗	Alla verksamheter har implementerat rörelseaktiviteter i verksamheten. Samarbete med SISU (Idrottsrörelsens studieförbund) för rastaktiviteter i årskurs F-. Alla skolor anordnar en eller flera idrottsdagar varje läsår. Elever i grundskolan möter dans och rörelse på musiklektioner. Danspedagog träffar högstadiets elever vid idrottslektioner. Grundmotoriska rörelser som främjar inlärning på schemat i anpassad grundskola med stöd av programvaran Skolplus. Miniröris (ett material från Friskis och Svettis) används i förskolan, som också regelbundet har aktiviteter utomhus på förskolans gård och i skogen. Ibland har förskolorna även möjlighet att besöka kommunens idrottshallar och idrottsplatser. En reviderad övergripande kompetensförsörjningsplan har beslutats och dialoger har förts med chefer i olika sammanhang kring vikten av olika metoder för kompetensförsörjning. Nytt rekryteringssystem har upphandlats för att underlätta att kompetensbaserad rekrytering genomförs. Insatserna bedöms skapa förutsättningar till ökad måluppfyllelse Ett av kommunstyrelsen mål är att sociala krav ställs i de upphandlingar där det är möjligt, detta har gjorts Bredbands tillgången i Säter är att 78% av Sätters hushåll har tillgång till fast bredband om 100Mbit/sekund, samt att 99,7% av hushållen i tätbebyggda områden har tillgång eller möjlighet att ansluta sig. Motsvarande för hushållen i glesbyggt område 80,3% Alla familjeaktiviteter på biblioteket har varit gratis för att göra dem tillgängliga för alla. Arbetet med att följa upp insatserna strukturerat pågår inom individ- och familjeomsorg. Individ- och familjeomsorgen har ett mycket väl fungerande arbete för att öka graden av självförsörjning. Ett flertal individer har under senaste året blivit självförsörjande. Handläggningstider för normalfallet finns inom SoL och funktionshinderområdet. Inom IFO (barn och unga) passerar många utredningar tidsgränsen 4 månader, orsaken är resursbrist.

Alla invånare i Sätters kommun ska ha tillgång till en rik fritid med rekreation och social gemenskap.		→	Kulturskolan erbjuder i den frivilliga verksamheten ämnena musik, instrumentundervisning, dans, teater, bild, körsång, solosång, orkester, digitalt skapande, teater för anpassad grundskola. Andelen inskrivna barn är 12% av barn i ålder 7–16 år. Endast ett fåtal ungdomar i åldern 17–20 år är inskrivna i Kulturskolan. 95 personer står i kö för att börja i Kulturskolan. För att öka andelen inskrivna barn/elever behövs mer personella resurser. Utifrån att Sätters kommun betalar ut LOK till föreningar som har aktiviteter för barn och unga stöd kan man se vilka idrottsföreningar som erbjuder aktiviteter för barn och unga samt om de erbjuder aktiviteter för personer med funktionsvariationer. Kommunens publika föreställningar är uppskattade och drar oftast stor publik. Genom ett bättre samarbete med Dalateatern har kommunen lyckats erbjuda fler dansföreställningar (dans som scenkonst) än tidigare. Inom hemtjänsten har den upplevda känslan av ensamhet minskat under 2024 jämfört med 2023 och ligger på en låg nivå. Inom särskilt boende har känslan av ensamhet minskat under 2024 jämfört med 2023, men ligger på en högre nivå jämfört med hemtjänsten samt övriga kommuner i Sverige. Bifall av medborgarförslag avseende gång- och cykelväg längs Kungsvägen Samverkan med skateförening för att tillskapa ny skatepark med "kring-infrastruktur" Mark och skogspolicy är färdigställd Utökning av ängsmiljöer och träd sker. Arbete sker med att tillgängliggöra Silvbergs gruva för besökare. Till- och ombyggnad av Sätters IP & Mora By IP har genomförts under året. Kulturmiljöprogrammet är ett stöd till kommande samhällsplaneringar. Ny ismaskin och avfuktare till ishallen. I Stora Skedvi genomförs ett pilotprojekt att servera måltider till pensionärer på Skedvi skola 2024-12-02 till och med 2025-06-30. En utvärdering ska göras efter provperiodens slut för att se om det ska fortsätt och ske på liknande vis i andra kommundelar.
Fler ska kunna ta del av organiserade och spontana aktiviteter och fritidssysselsättningar		↗	Fördelningsprincipen för fördelning av tider i hallarna sker att alla ska få samma möjligheter. Kommunens egna aktiviteter som Summercamp, Summerfun, RUN osv marknadsförs på kommunens hemsida för att nå ut. Arbete för att hitta sätt att kommunicera behov och utbud med barn och unga pågår. Aktiviteter planeras utifrån att de ska passa olika intressen, åldrar och behov. Ambitionen är också att sprida aktiviteter till olika platser. Arbete med handlingsplan för gång- och cykelväg samt uppstart Trafikpolicy (en del av ÖP-arbetet) Utbyggnad av gång och cykelvägar Belysa GC-Hagavägen för att främja tillgängligheten till Sätters IP och multiarenan samt motionscentralen. Även belysning GC-stråk mot Skönvikshallen/Skönvik kommer att utvecklas/reinvesteras. Staden-Dalen: Tillgängligheten från centrum till skatepark, tennisplaner och Säterdalen har börjat byggas ut under 2024. Arbetet fortsätter under 2025. I Mora By planeras det att under 2025 förbättra fyrvägs korsningen Soldatvägen/Morbyvägen för tillgänglighet till Enbacka skolområde, Morbyvallen, uterink och padelhall. Bymiljöväg är införd på Hagavägen. Syftet är att skapa ett utrymme för oskyddade trafikanter (lik Morbyvägen) Upplåtelse av mark samt byggnation av discgolfbana i Mora By

Kopplad till Agenda 2030

2. Hållbar framtid

De planer som styr mot miljömässig hållbarhet är identifierade och åtgärderna är sammanställda i utkast till ny miljö- och klimatplan.

Matsvinn mäts både vid förskolor och skolor. Resultat visar att både förskolorna och skolornas matsvinn minskat vid mätningen under vecka 47–48 jämfört med mätningen som gjordes vecka 11–12.

Under året har köket serverat tre olika rätter i skolornas matsal, något som inte lett till högre svinn, samtidigt som elever varit nöjda med den mat som serverats. Mat som finns kvar i kantinerna sedan elever i skolan ätit klart säljs till personal - klimatlåda - som är ytterligare ett sätt att minska matsvinnet.

Ett antal aktiviteter har genomförts inom kommunen för att minska miljöpåverkan genom återbruk. TAGE-skåp som finns på alla förskolor. Ett enkelt och miljövänligt koncept som ett led i att öka kunskap, förmåga och motivation till ett socialt, ekonomiskt och miljömedvetet förhållningssätt.

Sopsamlarmonster - Ett sätt att inspirera barn i förskolan att intressera sig för frågor om miljö och återvinning vilket skapar en medvetenhet om återvinning hos barnen.

Flera förskolor är grön flagg-certifierade och arbetar kontinuerligt med olika teman.

Miljö- och naturboken har delats ut till mellanstadiet.

Fortsatt utbyte av alla gatubelesyningsarmaturer till Led för att minska energiförbrukning

Ny Kretsloppsplan har antagits av kommunfullmäktige.

Bedömning	Trend
	↗

I hög grad uppfyllt med ökad trend

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024-12
Cykelväg i kommunen, kommunal, meter	18 463	18 465	21 065	21 117

Inriktning	Bedömning	Trend	Kommentar
De globala, nationella och regionala hållbarhetsmålen ska ligga till grund för Sätters kommuns ansvarsfulla och strategiska hållbarhetsarbete		↗	Matsvinn mäts både vid förskolor och skolor. I förskolorna mäts endast kantinsvinn, den mat som finns i kantiner för servering, men som inte äts upp. I skolornas matsal mäts även tallrikssvinn, den mat som eleverna lagt på sin tallrik, men inte äter upp. Resultat visar att både förskolorna och skolornas matsvinn minskat vid mätningen under vecka 47–48 jämfört med mätningen som gjordes vecka 11–12. Kantinsvinnet är på de flesta enheter lägre än rikets snitt. Under året har köket serverat tre olika rätter i skolornas matsal, något som inte lett till högre svinn, samtidigt som elever varit nöjda med den mat som serverats. Mat som finns kvar i kantine sedan elever i skolan ätit klart säljs till personal - klimatlåda - som är ytterligare ett sätt att minska matsvinnet. Fortsatt arbete för att stärka dialog mellan förskola/skola och kök sker genom matråd. De planer som styr mot miljömässig hållbarhet är identifierade och åtgärderna är sammanställda i utkast till en miljö- och klimatplan. I upphandlingar beaktas alla tre hållbarhetsperspektiv. Fortsatt utbyte av alla gatubelesyningsarmaturer till Led för att minska energiförbrukning. Energisparåtgärder på kommunens fastigheter (följs upp 2 ggr/år) Återbruk av sopgrus och andra fyllnadsmassor sker. Förstudie avseende reservel/solcellanläggning Enbacka är färdigställd Förstudie avseende resursverk pågår. Minska rengöringsmedel vid skötsel av kommunens lokaler. Arbete med införandet av fastighetsnära insamling FNI. Säsongsanpassa livsmedelsinköp på köken. Projekt för att utöka antal solceller på kommunens fastigheter. Ny Kretsloppsplan antog under året. Arbete för att identifiera och motverka invasiva växter.
Sätters kommun ska öka kunskap, förmåga och motivation till ett socialt, ekonomiskt och miljömedvetet förhållningssätt.		↗	TAGE-skåp som finns på alla förskolor. Ett enkelt och miljövänligt koncept som ett led i att öka kunskap, förmåga och motivation till ett socialt, ekonomiskt och miljömedvetet förhållningssätt. Varje förskola har ett TAGE-skåp där föräldrar kan lägga kläder och skor som barnen inte längre behöver. Föräldrar kan också ta kläder och skor man har användning för. Sopsamlarmonster - Ett sätt att inspirera barn i förskolan att intressera sig för frågor om miljö och återvinning. Arbetssättet ger barnen möjligheter att utveckla kunskaper olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling. Barnen får på ett lekfullt sätt lära sig om hur man sorterar sopor så att dom återvinns och blir något nytt samt hur vi förebygger avfall. Skapar en medvetenhet om återvinning hos barnen. Flera förskolor är grön flagg-certifierade och arbetar kontinuerligt med olika teman med hållbarhetsfokus tillsammans med barnen. Grundskolans styrdokument har ett starkt fokus på hållbar utveckling vilket gör att undervisning om hållbar framtid ingår kontinuerligt i den ordinarie undervisningen. Källsortering, kompostering och aktsamhet med material är gemensamt för alla verksamheter. Hållbarhetsarbetet börjar få en större del i det strategiska arbetet, kopplingen till upphandling är tydlig. Kunskap, förmåga och motivation till hållbart beteende bland medarbetare och medborgare har ökat. Flera aktiviteter kopplat till kännedom om våra kulturmiljöer har genomförts. Samrådsplanering för ökad delaktighet. Öka mängden mätt vatten via uppsättning av nya digitala vattenmätare: minska andelen kunder som debiteras för vattenförbrukning med schablon. Arbeta för att minska tillskottsvatten i systemet. Optimera körrutter vid slamtömning. Planering och genomförande av fastighetsnära insamling ökar förståelsen för återvinning.

Det ska vara enkelt och möjligt att åka kollektivt till och från skolor, arbeten, vård och fritidsaktiviteter.			Elever som enligt skolskjutsreglementet har rätt till skolskjuts har också möjlighet att åka skolskjuts. Samverkan med Dalatrafik innebär utmaningar. Skolverket meddelar förändringar i timplan med kort varsel vilket riskerar att förlänga skoldagen för elever. Det medför ökad tillsynsplikt för skolan i del fall elever måste vänta på en senare buss. Ett annat exempel är lovskola, där skolorna inte kan erbjuda lovskola eftersom elever inte kan komma hem från skolan. Arbete med stationsområdet samt gång-och cykelstråk i Sätters centralort till det ingår utökning av cykelställ. Arbete för att möjliggöra hållplatser för stråktrafik på Riksväg 70 (Hpl har tagits med på regionens prioriterade lista). Nytt hållplatsläge Mora By. Ny pendelparkering kopplat till hållplats Lagmannen.
--	---	---	--

Kopplad till Agenda 2030

3. Omsorgsfull boendeutveckling

Kommunen arbetar både med att tillgängliggöra kulturmiljöer och att gestaltad livsmiljö utifrån ett platsutvecklingsperspektiv. Till detta hör att säkerställa grön infrastruktur och biologisk mångfald.

Intensivt arbete pågår för planering av ombyggnation av Kungsgårdsskolan samt dialog kring nyttan av Fågelsångens framtida användning.

Flera byggprojekt är på samråd som Bladgultet, Kyrkberget, Båthamnen och Prästkälla. Allt detta kommer att bidra till fler bostäder i Sätters kommun.

Stationsområdet i Säter är klart och tryggare utemiljö tillskapas i omvandlingen av gruvplan.

Satsning på gång- och cykelvägar både avseende beläggning och belysning sker.

Ny pendelparkering kopplat till hållplats lagmannen.

Arbete pågår för ett hållplatsläge efter riksväg 70 pågår.

Bedömning	Trend
	

Delvis uppfyllt med ökad trend

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024-12
(N00410) Nöjd Inflytande-Index - Påverkan				46%
(U40400) Nöjd Region-Index - Arbetsmöjligheter				60%

Inriktning	Bedömning	Trend	Kommentar
I Sätters kommun ska det vara möjligt att bo i attraktiva miljöer som är hälsofrämjande och som passar den egna levnadssituationen		↗	Kommunen arbetar med att tillgängliggöra kulturmiljöer och gestaltad livsmiljö utifrån ett platsutvecklingsperspektiv, även säkerställa planering kring grön infrastruktur och biologisk mångfald. Arbete för ett hållplatsläge efter riksväg 70 pågår. Stationsområdet i Säter är färdigställt. Arbete sker med förbättring av säkra skolvägar. Detaljplan Bladgultet på väg mot samråd. Detaljplan Kyrkberget på väg mot samråd. Detaljplan förskola Siggebo är på väg mot granskning. Detaljplan Båthamnen på väg mot granskning. Präst Källa har lämnat in bygglov för 40 lägenheter. Byte av ledningar i Ljustern. Godkänd planering för Arkitektävling Alga- och Ljusterns strand.
I planering och byggnation ska hållbarhet vara prioriterad.		↗	Intensivt arbete pågår för planering av ombyggnation av Kungsgårdsskolan samt dialog kring lokaler för förskola i centrala Säter och Fågelsångens framtida användning. Återvinning av schakt och jordmassor HVO i stället för Diesel till maskinpark samt utbyte till eldrivna maskiner. Sträva mot Miljöbyggnad Silver i nybyggnadsprojekt. Förbättrad dagvattenhantering vid exploatering och nybyggnation. Även arbete med att förbättra systemet nedströms. Vara närvarande på företagsråd, företagsfrukostar och företagsbesök för att kunna vara rådgivande och vägledande och delaktiga i dialoger kring kulturmiljöer.
Det ska vara tryggt att bo och leva i Sätters kommun. Människor ska kunna skapa och upprätthålla goda sociala relationer och kunna leva rika liv.		↗	Tillskapande av trygg utemiljö i samband med byggnation av förskola 2. Tryggare utemiljö tillskapas i omvandlingen av gruvplan. Nytt ägardirektiv är antaget för Säterbostäder. Satsning på gång- och cykelvägar både avseende beläggning och belysning. Aktiviteter som nattvandring och initiativ av grannsamverkan finns på plats. Samverkan och dialog med näringslivet har inletts för ett gemensamt arbete med brottsförebyggande arbete. Besökarantalet har ökat på våra bibliotek under 2024. Byggnation påbörjad av järnvägsbro Mora by. Påbörjad och färdigställande av uppgång Salutorget i Sätters centralort. Arbete i Brå med olika fokusområden. Bussangöring lagmannen och mora by är färdigställda. Bymiljöväg Hagavägen färdigställd. Gång och cykelväg vid Säbo färdigställd. Beredskapsarbete – Som en del av kostenhetens beredskapsarbete har en fältvagn införskaffats. Fältvagnen har kapacitet för att ombesörja måltider till ca 300–500 portioner/tillfälle beroende av maträtt.
(N07403) Anmällda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv.			890 843 809 809

Kopplad till Agenda 2030

4. Serviceorienterad organisation

Arbeta med kommunens medarbetarpolicy för att öka förståelse för bemötande och helhetssyn.

Budgetuppföljning införs i befintligt beslutsstödsystem inom kommunens alla sektorer detta ska skapa förutsättningar att kunna följa ekonomin systematiskt och att det sker likvärdigt inom all verksamhet.

Under året har arbete fortsatt med måluppföljning enligt nya strategiska mål, nämndmål/planer, verksamhetsplaner mm med indikatorer och aktiviteter. Arbete med att införa prislappsmodellen med fördjupade analyser av de olika verksamheterna genomfördes.

Kommunen har tagit fram ett utbildningsmaterial kring kommunal kunskap för medarbetare och politiker. Materialet innehåller bland annat hantering av allmänna handlingar och offentlighetsprincipen.

HR har arbetat med olika typer av aktiviteter så som chefsstöd, utbildning, coaching för att ge förutsättning till bra ledarskap vilket är en del av att vara en attraktiv arbetsgivare.

Näringslivsenheten har startat upp gemensamma avstämningar med miljö och byggenheten för att kunna ge bättre stöd till företagare. Kommunikationsenheten har tagit ett samlat grepp med ny organisering av webbarbetet, där intern och externt webbarbete samordnas.

Kommunen har ett bra dialogklimat med det lokala näringslivet. Det finns etablerade forum/mötesplatser med det lokala näringslivet, det finns en etablerad samverkan med företagarföreningen Företagarna Säter.

Marknadsföring sker av nyföretagarrådgivning och nyföretagaraktiviteter som genomförs av Nyföretagarcentrum Mellersta Dalarna (NFC) på uppdrag av Sätters kommun tillsammans med andra kommuner. För företag som vill utveckla sin verksamhet erbjuds LOTS-möten. Flera LOTS-möten har genomförts under året.

Fortsatt arbete sker att utveckla hållplatslägen i dialog med Trafikverket och regionen samt att få till fler pendelparkeringar som underlättar kollektivt resande.

Det finns en ny antagen biblioteksplan.

Bedömning	Trend
	↗

Delvis uppfyllt med ökad trend

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024-12
(U40402) Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking	280	260	233	226
(N00003) Personalkostnader, kr/inv.	43 396	45 040	48 400	48 400
(N00068) Månadsavlönad personal, anställda inom övrig verksamhet				
(U07451) Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI		73%	60%	60%
(U40401) Företagsklimat enl. Svenskt Näringslivs enkät, ranking	260	239	205	202

Inriktning	Bedömning	Trend	Kommentar
Säters kommun ska vara anpassad till vad som krävs för att nå globala, nationella, regionala och kommunala strategiska mål.		↗	Budgetuppföljning sker kontinuerligt för alla sektorer för att följa ekonomin systematiskt. Arbeta med kommunens medarbetarpolicy för att öka förståelse för bemötande och helhetssyn. Berörda tjänstepersoner ska delta på företagsråd, företagsfrukostar och företagsbesök för att kunna vara rådgivande och vägledande. Utveckla samverkan i företagarrådet Reviderad biblioteksplan är antagen. Utbildningar för personal för att bibehålla samt höja kompetens sker kontinuerligt. Delta i olika nätverk för att höja kompetensen. Öka förståelsen för processen från jord till bord för kommunens personal. Delta i samråd med LRF. Löpande samverkan med näringsliv kring Lots-funktion, bemötande och tillgänglighet. Upphandling av nytt verksamhetssystem på bygg, plan och GIS som stödjer kommande digitalisering.
Verksamheten ska vara av hög kvalitet, professionell samt ha god förmåga att möta företag och medborgare och skapa förtroende för verksamheten.		↗	Samverkansmöten har påbörjats med miljö- och byggheten. Tillsammans ska det skapas ett systematiskt arbete med målet att myndighetsutövningen ska bli mer främjande. Indikator är Svenskt Näringslivs ranking och Insiktmätning. Kommunstyrelsen ansvarar för de olika stödfunktionerna som finns i kommunen. En del av stödet är utbildning tex har utbildningsmaterial har tagits fram kring kommunal kunskap för medarbetare och politiker. Materialet innehåller bland annat hantering av allmänna handlingar och offentlighetsprincipen. Näringslivsenheten har startat upp gemensamma avstämningar med miljö och byggheten för att kunna ge bättre stöd till företagare. Kommunikationsenheten har tagit ett samlat grepp med ny organisering av webbarbetet, där intern och externt webbarbete samordnas. Under året har arbete fortsatt med måluppföljning enligt nya strategiska mål, nämndmål/planer, verksamhetsplaner mm med indikatorer och aktiviteter. Arbete med att införa prislappsmodellen med fördjupade analyser av de olika verksamheterna genomfördes HR har arbetat med olika typer av aktiviteter så som chefsstöd, utbildning, coaching för att ge förutsättning till bra ledarskap vilket är en del av att vara en attraktiv arbetsgivare. Revision avseende granskning av efterlevnaden av offentlighetsprincipen SMS-system på VA för aviseringar av bland annat vattenavbrott med mera.
I Säters kommun ska det vara möjligt att etablera, bedriva och utveckla många sorters företagande.		↗	Arbeta och utveckla Lotsfunktion. Inrättande av funktionen mark- och exploateringsansvarig. Alltid möte upp med möten när företag har frågor om Samhällsplanering eller utveckling. Marknadsföring sker av nyföretagarrådgivning och nyföretagaraktiviteter som genomförs av Nyföretagarcentrum Mellersta Dalarna (NFC) på uppdrag av Säters kommun tillsammans med andra kommuner. Samma antal personer har tagit del av rådgivning i år som förra året i Säters kommun. För företag som vill utveckla sin verksamhet erbjuds LOTS-möten. Flera LOTS-möten har genomförts under året. Miljö och bygg är med på Lotsmöten där företagsärenden/etableringar hanteras samlat Delta vid behov på LRF-möten, företagsråd, företagsfrukostar och företagsbesök. Arbete för att öka digitaliseringsgraden på Miljö och bygg med syftet att förenkla för sökande. Utveckla information och vägledning på hemsida.
Säters kommun ska arbeta gemensamt med näringslivet för goda kommunikationer, kompetens och andra förutsättningar för ett framgångsrikt företagande.		↗	Arbeta utveckla hållplatslägen i dialog med Trafikverket och regionen. Arbeta för att utveckla pendelparkeringar som underlättar kollektivt resande Öka andel gång och cykelbanor. Skapa en god planering för bostäder. Kommunen har ett bra dialogklimat med det lokala näringslivet. Det finns etablerade forum/mötesplatser med det lokala näringslivet, det finns också en etablerad samverkan med företagarföreningen Företagarna Säters. Ett antal tidiga dialoger har genomförts under året. 2024 och 2023 har det funnits få passande upphandlingar i upphandlingsplanen i år där det funnits lokala leverantörer, Näringslivsenheten har även lagt tid på möten med sakkunniga/beställare för att höja kompetensen hos dessa.

Kopplad till Agenda 2030

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet är kommunallagens krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kommunen redovisar ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska det underskottet återställas och kompenseras med motsvarande överskott de närmaste tre åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Huvudprincipen vid avstämning av balanskravet är att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna. Därför börjar balanskravsutredningen med årets resultat enligt resultaträkningen som justeras för samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar. Återföring ska också ske av realiserade vinster och förluster i värdepapper.

Säters kommun har uppfyllt balanskravet tidigare år. Det finns därmed inget underskott att återställa från föregående år.

Med anledning av det ekonomiska läget där kommunens förväntade intäkter beräknades bli lägre än kommunens totala kostnader för 2024 budgeterades ett underskott på -18,8 mkr för årets resultat. Bedömning var att det inte skulle vara god ekonomisk hushållning för kommunen att vidta drastiska åtgärder för ett enskilt år. För 2024 balanseras budgeten med uttag av pensionsmedel med 9,4 mkr samt disponering av resultatutjämningsreserven med 10,4 mkr. Den största orsaken var att pensionskostnaderna ökade dramatiskt under 2023 och ytterligare för 2024 men förväntades minska kraftigt till år 2025 och därefter ligga kvar på en likande nivå. Budget för 2025 för årets resultat är +15,7 mkr. Kommunens framtida utveckling ser bättre ut även om det fortfarande finns stora utmaningar.

Årets resultat uppgår till -19,6 mkr och med återföring av realiserade förluster med 1,2 mkr är årets resultat efter balanskravsjusteringar -18,5 mkr. Kommunens totala resultatutjämningsreserv på 10,4 mkr disponeras och årets balanskravsresultat blir negativt och uppgår till -8,0 mkr (7,4 mkr).

Det grundläggande kravet i 11 kap. 1 § kommunallagen om god ekonomisk hushållning har beaktats och i enlighet med kommunallagens regler för synnerliga skäl (prop. 1996/97:52 s. 38 och 94) görs bedömningen att god ekonomisk hushållning uppfylls för året genom ökat uttaget av pensionsmedel med 8,0 mkr för att uppnå ett balanskravsresultat efter synnerliga skäl på +/- 0 mkr, dvs inget balanskrav att återställa. Säters kommun har fortfarande en stark finansiell ställning med en soliditet på 38,6 %. Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen är över 20 % och kommunen har ett positivt eget kapital även inklusive ansvarsförbindelse.

Justeringar görs sedan avseende VA-enhetens resultat, där en förlust skall läggas till resultatet och ett överskott skall återföras samt avkastning och tillskott från pensionsförvaltning läggs till. Uttag från pensionsförvaltningen är budgeterat med 9,4 mkr för 2024. Utöver uttag för synnerliga skäl föreslås ytterligare tillskott med 7,2 mkr och totalt uttag föreslås med 15,2 mkr. Efter dessa justeringar redovisas ett justerat resultat efter balanskravsjusteringar på +/- 0, vilket är i enlighet med budget.

BALANSKRAVSUTREDNING SÄTERS KOMMUN	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	-19 649	9 060	12 321	17 019	14 600	11 162
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0	0	0	-1 160
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	1 196	-1 700	0	0	0	-3 183
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-18 453	7 360	12 321	17 019	14 600	6 819
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	-4 500	0	0	0
+ Användning av fria medel från resultatutjämningsreserv	10 436	0	0	0	0	0
= Årets balanskravsresultat	-8 017	7 360	7 821	17 019	14 600	6 819
Synnerliga skäl	8 017					
= Balanskravsresultat att återställa	0	0	0	0	0	0
-/+ VA-enhetens resultat	-4 017	-543	947	-1 282	2 049	-836
-/+ Avdrag avkastning från pensionsförvaltning	-3 161	-3 131	13 725	1 918	-2 061	-2 815
-/+ Tillskott från pensionsförvaltning	7 178	14 000	0	0	0	9 300
= Justerat resultat	0	17 686	22 493	17 655	14 588	12 468

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Antal medarbetare

Säters kommun har under 2024 haft 1008 anställda, varav 913 tillsvidareanställda och 95 visstidsanställda med månadslön. Antalet medarbetare som hade en tillsvidareanställning ökade med 49 till 913. Tidsbegränsade anställningar med månadslön omräknat till heltidsanställningar är 89,48 årsarbeten under 2024. Skillnaden för visstidsanställda mellan 2024 och 2023 med månadslön är en minskning med 16,52 personer under året. Antalet medarbetare som fick timlön under året är 352 personer.

Säterbostäder AB har under 2024 haft 24 tillsvidareanställda.

Medelantal medarbetare	Säterbostäder		Säters kommun	
	2024	2023	2024	2023
Tillsvidare	24	25	913	864
Tidsbegränsat antal med månadslön	0	0	95	112
Totalt	24	25	1 008	976
Tidsbegränsat antal med månadslön, vikariat			37	54
Tidsbegränsat antal med månadslön AVA			1	2
Tidsbegränsat antal med månadslön SÄVA			41	48
Tidsbegränsat antal med månadslön övriga anställda			16	8
Timavlönade anställda			352	345

Medelåldern

Den totala medelåldern för personal i Säters kommun har mellan 2024 och 2023 ökat med 2 månader. Medelåldern för 2024 är 46,0 år och uppgick till 45,8 år för 2023.

För Säterbostäder AB är den totala medelåldern för bolagets anställda 54,3 år för 2024 och föregående år var den 54,1 år. Det är en ökning med 2 månader i genomsnitt.

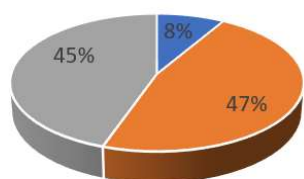
Åldersfördelning

Åldersfördelningen för kommunens medarbetare, kvinnor och män är 10% för åldersgruppen 29 år och yngre. Kvinnor och män mellan 30–49 år är den största åldersgruppen och gruppen över 50 år utgör också en betydande andel. Detta innebär att kommunen kommer att ha ett fortsatt stort rekryteringsbehov i 10 till 15 år framåt.

Åldersfördelningen för Säterbostäders medarbetare är 38% för 30–49 år och 63% för 50 år och äldre.

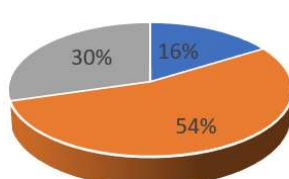
Åldersfördelning Sätters kommun 2024:

Åldersfördelning kvinnor

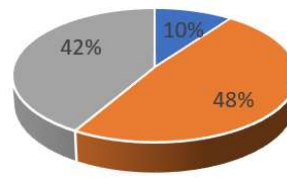
■ 29 år ■ 30 - 49 år ■ 50 - år

Åldersfördelning män

■ 29 år ■ 30 - 49 år ■ 50 - år

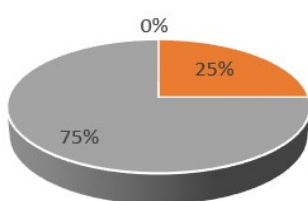
Åldersfördelning totalt

■ 29 år ■ 30 - 49 år ■ 50 - år

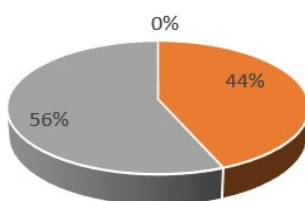
Åldersfördelning Säterbostäder 2024:

Åldersfördelning kvinnor

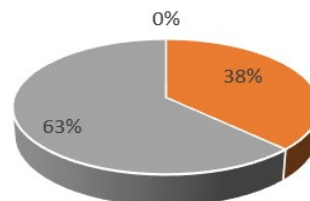
■ 29 år ■ 30 - 49 år ■ 50 - år

Åldersfördelning män

■ 29 år ■ 30 - 49 år ■ 50 - år

Åldersfördelning totalt

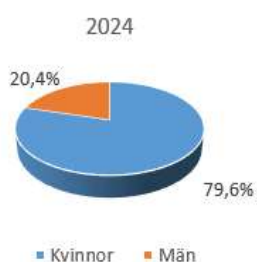
■ 29 år ■ 30 - 49 år ■ 50 - år

Könsfördelning

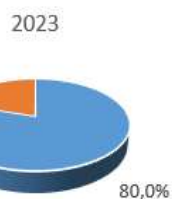
Könsfördelningen bland kommunens medarbetare med månadslön uppgick till 79,6 % kvinnor och 20,4% män under 2024. Andelen män ökade med 0,4 procentenheter medan andelen kvinnor minskade med 0,4 procentenheter jämfört med 2023. Inom vård, omsorg och skola finns en kraftig överrepresentation av kvinnor medan det motsatta gäller inom områden som Vatten/Renhållning, Gatuenhet och Fastighet.

För Säterbostäder AB bestod 33,3% av personalen av kvinnor och 66,7% män under 2023. Andelen kvinnor ökade medan andelen män minskade jämfört med föregående år.

Könsfördelning Sätters kommun

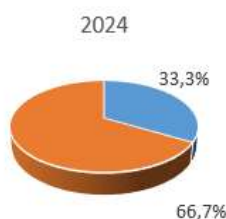

■ Kvinnor ■ Män

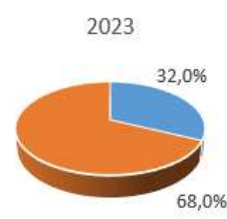

■ Kvinnor ■ Män

Könsfördelning Säterbostäder

■ Kvinnor ■ Män

■ Kvinnor ■ Män

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro	Säterbostäder		Säters kommun	
	2023	2022	2024	2023
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	4,8%	2,1%	7,4%	8,2%
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	57,3%	0,0%	36,1%	42,4%
Sjukfrånvaron för kvinnor	3,2%	1,4 %	7,8%	9,1%
Sjukfrånvaron för män	5,2%	2,4%	6,0%	4,8%
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	0%	0%	7,8%	7,4%
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år	2,1%	1,5%	6,7%	7,2%
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	6,4%	2,4%	8,1%	9,4%

Sjukfrånvaron bland kommunens månadsanställda medarbetare uppgick 2024 till 7,4 %, vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med 2023. Männens sjukfrånvaro har under 2024 ökat med 1,2 procentenheter jämfört med 2023 medan kvinnornas sjukfrånvaro under samma period har minskat med 1,3 procentenheter. Kvinnors sjukfrånvaro är 1,8 procentenheter högre än männens.

Den totala sjukfrånvaron för Säterbostäder under 2024 uppgick till 4,8 %, vilket är en ökning med 2,7 procentenheter i jämförelse med 2023 års sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron för 2024 är fördelad i åldrarna 30–49 år med 2,1 % samt 50 år och äldre med 6,4%.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Tillgången på kompetenser är begränsad och antal sökande på vissa tjänster är lågt och ibland noll. Kommunens rekryteringsutmaningar finns inom många områden men påverkas också mycket av vad som sker i närområdet. Den demografiska bilden bidrar till utmaningen att klara kompetensförsörjningen och de digitala lösningarna som börjar användas krävs för att klara bemanningssituationen.

Under året har personalenheten haft fokus att stödja chefer genom fortsatta informationsinsatser och utbildningar.

Säterbostäder AB kommer inom de närmsta åren behöva rekrytera nya medarbetare i kombination med pensionsavgångar med tyngdpunkt på driftpersonal.

Särskilt utmanande är att rekrytera kvinnor till driftteknikerrollen för att skapa jämn balans mellan män och kvinnor sett ur ett jämställdhetsperspektiv.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Säters kommun går in i en intensiv investeringsperiod de kommande åren. Standarden på kommunens fastigheter behöver generellt höjas framför allt på ventilation och brandskydd. På gatusidan behövs ombyggnader, förbättrad gatubelysning och nya gång- och cykelvägar. Anläggningar för vatten och avlopp behöver byggas om och förbättras samt större investeringar inom skolor och verksamhetslokaler. Användningen av IT inom skola och administration kräver löpande investeringar. Prognosticerad demografi visar en åldrande befolkning med ökade behov inom äldreomsorgen.

Stora investeringsbehov ställer höga krav på planering och finansiering under de kommande åren.

Kommunen påverkas fortsatt av omvärldsfaktorer och inför 2025 ser förutsättningarna till viss del bättre ut med kraftigt minskade pensionskostnaderna och längre räntenivåer. Tidigare års kostnadsökningar och stora underskott inom de största sektorerna under 2024 innebär att det fortfarande finns stora utmaningar för kommunens ekonomi. Kommunen har också fortsatt stora investeringsbehov som innebär ökad upplåning. Fortsatt arbete med effektiviseringar av driftkostnaderna behöver göras under 2025 och framåt samt även omprioriteringar och framflyttning av investeringar kan komma att behöva göras.

Från budget 2025 har kommunen en förändrad budgetprocess med en ny resursfördelningsmodell som baseras på prislappar i stället för att fördela utifrån tidigare ramar med "budget-på-budget". Modellen tar hänsyn till förväntade intäkter och kommunens resultatnivå och ger en överblick hur intäkter, driftsbudget och investeringsbudget samt investeringsutrymme hänger ihop och ger ett nytt sätt att fördela resurserna med utgångspunkt i kommunens befolkning och den ambitionsnivå kommunen väljer.

RESULTATRÄKNING OCH KASSAFLÖDESANALYS

Resultaträkning

Tkr	Not	Kommunkoncern		Kommun		Budget
		Bokslut 2024	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Bokslut 2023	
Verksamhetens intäkter:	2	259 382	244 787	177 727	162 443	168 136
Verksamhetens kostnader	3	-1 021 931	-973 842	-971 748	-918 549	-951 720
Avskrivningar	4	-63 791	-48 565	-40 347	-34 840	-45 700
Verksamhetens nettokostnader		-826 340	-777 620	-834 368	-790 946	-829 284
Skatteintäkter	5	612 872	608 444	612 872	608 444	613 923
Generella statsbidrag	6	214 274	195 944	214 274	195 944	210 434
Verksamhetens resultat		806	26 768	-7 222	13 442	-4 927
Finansiella intäkter	7	4 009	3 360	4 436	4 038	3 132
Finansiella kostnader	8	-25 870	-18 984	-18 829	-13 251	-18 050
Pensionsförvaltning	9	1 965	4 831	1 965	4 831	1 050
Resultat efter finansiella poster		-19 090	15 975	-19 649	9 060	-18 795
Skattekostnad		1 563	-770			
Årets resultat	10	-17 527	15 205	-19 649	9 060	-18 795

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys		Koncernen		Kommunen	
Tkr	Not	2024	2023	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		-17 527	15 205	-19 649	9 060
Justering för ej likviditetspåverkande poster	11	64 541	48 812	41 476	34 399
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		47 014	64 017	21 827	43 459
Ökning (-)/ minskning (+) kortfr fordringar	19	4 149	-5 249	-1 800	2 472
Ökning (-)/ minskning (+) långfristiga fordringar	18	-49			
Ökning (-)/ minskning (+) pensionsförvaltning	20	12 035	-4 871	12 035	-4 871
Ökning (-)/ minskning (+) förråd och varulager		152	-380		
Ökning (-)/ minskning (+) exploateringsfastigheter		-941	-3 134	-942	-3 134
Ökning (+)/ minskning (-) kortfristiga skulder		6 964	-2 284	20 880	5 488
Kassaflöde från den löpande verksamheten		69 324	48 099	52 000	43 414
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	15	-4 035		-4 035	
Investering i materiella anläggningstillgångar	12	-116 037	-197 967	-114 477	-142 473
Försäljning av materiella anl tillgångar	13		774		774
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	14	-1 109	-1 112	-1 109	-1 112
Kassaflöde från investeringsverksameten		-121 181	-198 305	-119 621	-142 811
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		50 315	175 500	65 000	125 000
Ökning av långfristiga skulder	24	-1 568	7 962		7 203
Minskning av långfristiga skulder		-2 982		-2 982	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		45 765	183 462	62 018	132 203
Årets Kassaflöde		-6 092	33 256	-5 604	32 806
Likvida medel vid årets början		44 877	11 621	44 336	11 530
Likvida medel vid årets slut		38 785	44 877	38 732	44 336
Förändring		-6 092	33 256	-5 604	32 806

Balansräkning

Balansräkning	Not	Kommunkoncern		Kommun	
		2024	2023	2024	2023
Tkr					
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	15	4 090	92	4 090	82
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	16,17	1 370 934	1 315 396	883 161	805 611
Maskiner och inventarier	16,17	35 266	38 789	33 924	37 316
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper och aktier	18	12 772	11 663	38 472	37 363
Långfristiga fordringar	18	401	353		
Summa anläggningstillgångar		1 423 464	1 366 293	959 647	880 372
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd och lager		966	1 118		
Expl mark och fastighetsförsäljning		5 918	4 976	5 918	4 976
Fordringar	19	108 836	112 986	116 312	114 511
Pensionsförvaltning	20	115 834	127 869	115 834	127 869
Kassa och bank	21	38 785	44 877	38 732	44 336
Summa omsättningstillgångar		270 338	291 825	276 796	291 692
Summa tillgångar		1 693 802	1 658 118	1 236 442	1 172 064
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	22				
Eget kapital vid årets början		581 107	566 549	497 335	488 275
- Varav resultatreserv					
- Varav resultatutjämningsreserv				10 436	10 436
Årets resultat		-17 527	15 205	-19 649	9 060
Eget kapital vid årets slut		563 580	581 754	477 686	497 335
- Varav resultatreserv					
- Varav resultatutjämningsreserv					10 436
Avsättningar					
Avsättningar långfristiga	23	14 214	13 085	14 214	13 085
Skulder					
Långfristiga skulder	24	933 162	887 397	556 452	494 434
Kortfristiga skulder	25	182 846	175 882	188 090	167 210
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 693 802	1 658 118	1 236 442	1 172 064
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Borgen och andra förpliktelser mot kommunens företag	26			354 900	365 400
Ställda säkerheter	27	15 684	29 398		
Övriga förpliktelser	28	8 468	8 988	8 468	8 988
Pensionsutfästelser inkl löneskatt	29	208 290	204 374	208 290	204 374

NOTHÄNVISNINGAR

Not 1 TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad efter den nya Redovisningslagen (LKBR) samt efter rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR). De områden som är berörda är framför allt värdering av kortfristiga placeringar, se mer nedan.

Kapitalkostnader

Kommunen: Kapitalkostnaderna belastar förvaltningarnas driftsanslag. De består av avskrivningar och intern ränta. Avskrivningen beräknas på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde och är linjär, d v s lika stort belopp varje år under nyttjandetiden. Intern ränta beräknas på tillgångens bokförda värde vid varje månads ingång. Räntesatsen för år 2024 är 2 %. Räntan baseras på den ränta kommunen betalar på sina externa lån. Aktivering av anläggningstillgångar sker i huvudsakligen där anskaffningsvärdet överstiger ett prisbasbelopp (prisbasbeloppet 57,3 tkr år 2024) och en ekonomisk livslängd som överstiger tre år. Tillgångarnas livslängd utgår från investeringens nyttjandetid. *Bolagen:* I bolagen är avskrivningstiden för markanläggningar 20 år, 25-33 år för byggnader och 5-20 år för inventarier.

Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägg kostnadsförs i samband med bokföring av löner (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och intjänad pensionsrätt). Under år 2024 har procentsatsen för anställda enligt kommunala avtal varit 43,92% och för politiker och uppdragstagare mm 31,42%. Personalomkostnadstillägget betalas som en intern ersättning från förvaltningarna till finansförvaltningen som ansvarar för utbetalningarna.

Intäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR's decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 2. Anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över 20 år.

Interna transaktioner

Varor och tjänster som överförs från en verksamhet till en annan internfaktureras till självkostnadspris. Interna administrativa tjänster internfaktureras endast i speciella fall, tex vid va- och renhållning. Kommunens interna transaktioner uppgår vid årets slut till 121,6 mkr.

Kommunkoncernens interna poster är ca 19,2 mkr och består av hyror, tjänster och va-renhållning.

Pensionerna

Periodisering av den individuella delen av pensionerna och löneskatten har skett med underlag från Skandias prognos 2024-12. Samma prognos har använts för avsättningar och ansvarsförbindelse. Se även förvaltningsberättelsen.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer, i not till respektive post i resultaträkningen och/eller kassaflödesanalysen. Som jämförelsestörande post räknas poster som är sällan förekommande och överstiger 500 kkr.

Redovisningsprinciper sammanställd redovisning

Koncernredovisningen upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället elimineras. Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av räkenskapsposterna tas med i koncernredovisningen. Bolagskoncernen ägs av kommunen till 100 procent. Interna transaktioner mellan kommunen och bolagskoncernen och inom den sistnämnda har eliminerats. Pensionsskulden har redovisats olika inom koncernen. Säterbostäder har premiereservsystem.

Leasingavgifter

Kommunens leasingavtal klassificeras som operationella förutom bilarna som klassificeras som finansiella.

Bolagens leasingavtal klassas som operationella.

Hyresavtalen klassificeras som operationella eftersom de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet i allt väsentligt inte överförs till kommunen

Pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedlen värderas till marknadsvärdet.

Notförteckning Tkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
RESULTATRÄKNING				
Not 2 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	16 879	12 161	11 547	12 274
Taxor och avgifter	71 738	64 115	77 699	70 108
Hyror och arrenden	89 458	93 960	13 032	9 979
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	63 400	58 045	63 400	58 045
Övriga bidrag	1 884	2 600	1 884	1 463
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	10 817	9 642	10 167	9 550
Realisationsvinster på materiella och imateriella tillgångar	5 205	4 263		1 024
Summa verksamhetens intäkter	259 382	244 787	177 727	162 443
Not 3 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	571 583	543 004	555 815	526 621
Pensionskostnader	67 389	58 747	66 302	57 776
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	5 662	5 418	5 406	5 218
Bränsle, energi och vatten	43 688	42 742	18 573	20 496
Köp av huvudverksamhet	146 769	149 556	137 177	129 510
Lokal- och markhyror	16 320	21 720	24 188	26 187
Övriga tjänster	39 797	38 305	42 270	40 053
Lämnade bidrag	23 472	22 146	23 535	22 151
Realisationsförluster och utrangeringar		542		1
Bolagsskatt		1 128		
Räkenskapsrevision	499	431	423	325
Övriga kostnader	106 754	90 103	98 482	90 211
Summa kommunens kostnader	1 021 931	973 842	971 748	918 549
Not nr 4 Av- och nedskrivningar				
Avskrivningar:				
Avskrivning immateriella tillgångar	76	505	27	466
Avskrivning mark, byggnader o tekniska anläggningar	57 417	41 801	34 230	28 172
Avskrivning maskiner och inventarier	6 297	6 259	6 089	6 202
Summa av- och nedskrivningar	63 791	48 565	40 347	34 840
Not 5 Skatteintäkter och generella statsbidrag				
Preliminär kommunalskatt	613 638	596 656	613 638	596 656
Preliminär slutavräkning innevarande år	2 099	8 864	2 099	8 864
Slutavräkningsdifferens föregående år	-2 865	2 924	-2 865	2 924
Summa skatteintäkter	612 872	608 444	612 872	608 444
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	147 386	137 904	147 386	137 904
Kommunal fastighetsavgift	40 752	37 677	40 752	37 677
Kostnadsutjämningsavgift	-3 714	-10 241	-3 714	-10 241
Avgift för LSS-utjämningen	-4 541	-983	-4 541	-983
Regleringsbidrag	34 391	26 308	34 391	26 308
Övriga generella bidrag från staten		5 280		5 280
Summa generella statsbidrag och utjämning	214 274	195 944	214 274	195 944
Not 7 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	1 522	1 147	1 048	931
Borgensavgift kommunens bolag			901	895
Aktieutdelning	1 119	666	1 119	666
Ersättn från kommunkontosystemet äldreboende	1 299	1 497	1 299	1 497
Övriga finansiella intäkter	69	50	69	50
Summa finansiella intäkter	4 009	3 360	4 436	4 038
Not 8 Finansiella kostnader				
Räntor på lån	24 566	18 080	17 658	12 347
Övrigt	1 304	904	1 170	904
Summa finansiella kostnader	25 870	18 984	18 829	13 251

Notförteckning

Tkr

RESULTATRÄKNING**Not 9 Kommunens pensionsförvaltning**

Pensionsförvaltningen avser framtida pensions-
utbetalningar. Se även ekonomisk översikt.

Not 10 Årets resultat**Årets resultat enligt resultaträkningen**

- därav realiserade vinster och förluster i värdepapper
- användning av fria medel från resultatutjämningsreserv
- synnerliga själ

Avstämning mot balanskrav

- Realisationsvinst
- Utnyttjande av pensionsmedel
- Avgår resultat VA-enheten
- Kapitalförvaltning pensioner

Justerat resultat**KASSAFLÖDESANALYS****Not 11 Justering för ej likviditetspåverkande poster**

Avsättning för pensioner, se balansräkning not 23

Avskrivningar
Nedskrivningar
Balansjusteringar - eget kapital

Summa**Not 12 Investering i materiella anläggningstillgångar**

Fasta anläggningstillgångar
Inventarier, inköp

Summa**Not nr 13 Försäljning av materiella anläggningstillgångar**

Utrangeringar
Såld markreserv
Såld maskin/inventarie

Summa**Not 14 Inköp av finansiella tillgångar**

Andelskapital Kommuninvest

Summa**BALANSRÄKNING****Not 15 Immateriella anläggningstillgångar****Förvärvade IT-licenser**

Ingående anskaffningsvärde
Ackumulerade avskrivningar

Bokfört värde

Genomsnittlig nyttjandeperiod

Redovisat värde vid årets början

Årets investeringar

Årets avskrivningar

Redovisat vid årets slut**Not 16 Materiella anläggningstillgångar****Mark, byggnader, tekniska anläggningar**

Ingående anskaffningsvärde
Ackumulerade avskrivningar
Bokfört värde

Genomsnittlig nyttjandeperiod

Linjär avskrivning tillämpas. Mark avskrivs ej

Maskiner och inventarier

Anskaffningsvärde
Ackumulerade avskrivningar

Bokfört värde vid årets slut

Genomsnittlig nyttjandeperiod

Linjär avskrivning tillämpas. Konst avskrivs ej

Kommunkoncern

2024

2023

Kommun

2024

2023

1 965

4 831

1 965

4 831

-17 527

15 205

-19 649

9 060

1 196

-1 700

1 196

-1 700

10 436

10 436

8 017

8 017

2 122

13 505

0

7 360

7 178

14 000

7 178

14 000

-4 017

-543

-4 017

-543

-3 161

-3 131

-3 161

-3 131

2 122

23 831

0

17 686

1 129

-441

1 129

-441

63 791

48 565

40 347

34 840

269

1 288

-648

-600

64 541

48 812

41 476

34 399

113 200

184 218

111 780

129 203

2 837

13 749

2 697

13 270

116 037

197 967

114 477

142 473

0

774

0

774

1 109

1 112

1 109

1 112

1 109

1 112

1 109

1 112

6 385

2 350

6 171

2 136

-2 295

-2 258

-2 081

-2 054

4 090

92

4 090

82

3 år

3 år

3 år

3 år

92

515

82

466

4 035

82

4 035

82

-37

-505

-27

-466

4 090

92

4 090

82

1 928 543

1 815 343

1 205 254

1 093 474

-557 608

-499 947

-322 094

-287 863

1 370 934

1 315 396

883 161

805 611

117 282

114 445

112 058

109 360

-82 017

-75 656

-78 133

-72 044

35 266

38 789

33 925

37 316

20,9 år

20,9 år

20,9 år

Notförteckning Tkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
BALANSRÄKNING				
Not 17 Materiella anläggningstillgångar, årets händelser				
Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Redovisat värde vid årets början	1 315 397	1 174 185	805 611	704 580
Årets investeringar	113 200	184 218	111 780	129 203
Avyttring/Utrangering	-269	-1 220		
Årets avskrivningar	-57 392	-41 787	-34 230	-28 172
Redovisat värde vid årets slut	1 370 934	1 315 397	883 161	805 611
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	38 789	31 381	37 316	30 222
Årets investeringar	2 837	13 749	2 697	13 270
Avyttring/Utrangering		-69		
Årets avskrivningar	-6 361	-6 272	-6 089	-6 176
Bokfört värde vid årets slut	35 266	38 789	33 924	37 316
Därav finansiell leasing			8 777	10 887
Not 18 Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper, aktier och bostadsrätter				
Aktier Säterbostäder AB			19 000	19 000
Aktieägartillskott Säterbostäder			6 700	6 700
Falun Borlänge-regionen AB	38	38	38	38
Andelskapital Kommuninvest	12 421	11 312	12 421	11 312
Utveckling i Dalarna Holding AB	220	220	220	220
Inera AB	43	43	43	43
Övriga aktier och andelar	51	51	51	51
Summa	12 772	11 663	38 472	37 363
Långfristiga fordringar				
Husbyggnads varor HBV	42	42		
Övriga långfristiga fordringar	359	311		
Summa	401	353	0	0
Not 19 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	6 798	7 710	17 491	13 768
Skattefordringar	55 401	42 039	55 401	42 039
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	21 764	16 149	21 764	16 149
Övriga kortfristiga fordringar	23 427	46 779	21 656	42 555
Interimsfordringar	1 445	309		
	108 836	112 986	116 312	114 511
Not 20 Pensionsförvaltning				
Bankmedel avsedda för fondering till framtida pensionsutbetalningar				
Upplupna ränteintäkter	937	938	937	938
Obligationer, förlagsbevis mm	80 000	80 000	80 000	80 000
Värdereglering verkligt värde obligationer	847	2 043	847	2 043
Kassa kapitalförvaltning	34 050	44 888	34 050	44 888
Summa	115 834	127 869	115 834	127 869
Not 21 Kassa och bank				
Kassa, bank	1 059	2 964	1 006	2 423
Koncernkonto	37 725	41 913	37 725	41 913
Summa	38 785	44 877	38 732	44 336
<u>Koncernkonto:</u>				
<i>Limit ej utnyttjad</i>	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
Behållning koncernkonto	37 725	41 913	37 725	41 913
<i>varav</i>				
Säters kommun	24 691	33 308	24 691	33 308
Säterbostäder AB	14 059	8 117	14 059	8 117
Säters Kommuns Fastighets AB	-1 025	488	-1 025	488
	37 725	41 913	37 725	41 913

Notförteckning

Tkr

BALANSRÄKNING**Not 22 Eget kapital**

Ingående eget kapital

- Utdelning 2023

- Varav Resultatutjämningsreserv

- Varav Social investeringsfond

- Varav Säterdalen

- Varav Integration

- Utnyttjande av eget kapital under året

Justering eget kapital föregående år

Uppskrivningsfond

Årets resultat

- varav byte av redovisningsprincip för värdering av kortfristiga placeringar

Summa eget kapital*Eget kapital består av:*

Pensionsmedel för framtida pensionsutbetalningar

Vatten- och avlopp

Övrigt eget kapital

Summa eget kapital

Anläggningskapital

Rörelsekapital

Summa eget kapital**Not 23 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser**

Ingående avsättning

Årets förändring

Varav

Ränte- och basbeloppsuppräknings

Övrigt

Pensionsutbetalningar

Intjänad Förmånsbestämd ålderspension

Intjänad Särskild avtalspension

Förändring av löneskatt

Summa avsatt till pensioner

Avsättning för förtroendevalda

Löneskatt

Summa visstids- och garantipensioner*Antal personer***Summa avsättning till pensioner**

Förpliktelsen minskad genom försäkring

Aktualiseringsgrad

Not 24 Långfristiga skulder

Lån i banker/kreditinstitut

Genomsnittlig räntebindningstid

Genomsnittlig ränta

Anslutningsavgifter långfristig del

Övriga långfristiga skulder

- Återstående antal år (vägt medel)

Uppskjuten skatteskuld

Summa**Not 25 Kortfristiga skulder**

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder

Leverantörsskulder

Personalens skatter, avgifter och löneavdrag

Övriga kortfristiga skulder

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Summa Kortfristiga skulder**Kommunkoncern****2024****2023****Kommun****2024****2023**

581 754

567 214

497 335

488 275

-647

-665

10 436

583

583

500

500

763

763

-17 527

15 205

-19 649

9 060

563 580**581 754****477 686****497 335**

115 834

127 869

115 834

127 869

1 976

-2 041

1 976

-2 041

445 771

455 926

359 876

371 507

563 580**581 754****477 686****497 335**

476 088

465 811

388 980

372 853

87 492

115 943

88 706

124 482

563 580**581 754****477 686****497 335**

8 172

7 749

8 172

7 749

0

0

0

0

1 036

960

1 036

960

326

-93

326

-93

-433

-556

-433

-556

-20

0

-20

0

26

26

86

86

9 081**8 172****9 081****8 172**

4 132

3 955

4 132

3 955

1 002

959

1 002

959

5 134**4 914****5 134****4 914****5 134****4 914****5 134****4 914****14 214****13 085****14 214****13 085**

99%

96%

902 115

851 800

540 000

475 000

1,77 år

1,97 år

3,61%

2,48%

10 986

11 272

10 986

11 272

5 466

8 162

5 466

8 162

14 år

14 år

14 år

14 år

14 593

16 163

933 161**887 397****556 452****494 436**

18 259

13 213

18 259

13 213

68 683

51 421

61 692

44 573

8 344

8 361

8 344

8 361

709

803

709

803

86 851

102 084

99 085

100 260

182 846**175 882****188 090****167 210**

Notförteckning Tkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 26 Borgens- och andra förpliktelser mot kommunens företag				
<i>Kommunen:</i>				
Säterbostäder AB			352 500	363 000
Säters Kommuns Fastighets AB			2 400	2 400
Summa			354 900	365 400
Not 27 Ställda säkerheter				
Säterbostäder, ställda säkerheter	15 684	29 398		
Not 28 Övriga förpliktelser				
<i>Kommunen:</i>				
Kommunen för Säters Golfklubb	6 222	6 272	6 222	6 272
Kommunen för Säters IF Fotboll	984	1 154	984	1 154
Kommunen för Gustafs GOIF	1 263	1 563	1 263	1 563
	8 468	8 988	8 468	8 988
Not 29 Pensionsutfästelser enligt avtal				
Pensionsutfästelser netto enl Skandia	167 624	164 473	167 624	164 473
Löneskatt 24,26 %	40 666	39 901	40 666	39 901
	208 290	204 374	208 290	204 374
<i>Ansvarsförbindelsen, specifikation:</i>				
Ingående avsättning	164 374	162 374	164 374	162 374
Gamla utbetalningar	-12 143	-11 350	-12 143	-11 350
Ränte- och basbeloppsuppräknings	13 970	13 647	13 970	13 647
Övrigt (post som kan bero på bl a ändrad samordning, dödsfall under året och på att personer aktualiserats.)	1 423	-198	1 423	-198
Utgående avsättning	167 624	164 473	167 624	164 473
Ingående löneskatt	39 901	39 392	39 901	39 392
Förändring av löneskatt	764	509	764	509
	40 666	39 901	40 666	39 901
	208 290	204 374	208 290	204 374
<i>varav</i>				
Ansvarsförbindelse för förtroendevalda	1 753	2 032	1 753	2 032
Löneskatt	425	493	425	493
Summa	2 178	2 525	2 178	2 525
Summa ansvarsförbindelse inkl löneskatt	208 290	204 374	208 290	204 374
Not 30 Leasingavgifter				
Operationella leasingavtal				
Minimileasingavgifter förfaller enligt följande				
Inom ett år	2 264	2 190	2 264	2 190
Senare än ett år men inom fem år	3 981	3 791	3 981	3 791
Senare än fem år				
Summa	6 245	5 981	6 245	5 981
Not 31 Leasingavgifter				
Finansiella leasingavtal				
Minimileasingavgifter förfaller enligt följande				
Inom ett år	3 311	2 724	3 311	2 724
Senare än ett år men inom fem år	5 466	8 162	5 466	8 162
Senare än fem år				
Summa	8 777	10 887	8 777	10 887
Not 32 Upplysning om räkenskapsrevision				
Kostnad för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	519	451	345	250
Förtroendevalda	78	78	78	75
Total kostnad för räkenskapsrevision	597	529	423	325
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	359	359	359	433
Förtroende valda	544	544	544	326
Total kostnad för övrig revision	903	903	903	759
Total kostnad för revision	1 500	1 432	1 327	1 084

ORD OCH UTTRYCK

Resultaträkningen

visar årets finansiella resultat och hur det uppkommit. Den visar även förändringen av eget kapital, något som också kan utläsas genom att jämföra balansräkningen för de två senaste åren.

Kassaflödesanalysen

visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats. Kostnadsanalysen är utformad som en betalningsflödesrapport.

Balansräkningen

visar vilka tillgångar och skulder kommunen har på bokslutsdagen. Man kan också säga att den visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har skaffats fram (skulder och eget kapital). Genom att jämföra två balansräkningar kan vi se hur likvida medel, lån och anläggningars värde har förändrats under året.

Tillgångar

är dels omsättningstillgångar till exempel kontanter, pengar på banken, statsbidragsfordringar, förråd, dels anläggningstillgångar till exempel fastigheter, inventarier, aktier, långfristiga fordringar.

Eget kapital

visar skillnaden mellan tillgångar och skulder och består av två delar. Dels rörelsekapitalet som är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, dels anläggningsskapitalet som är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder.

Avsättningar

är ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningstidpunkt inte är helt bestämd. En del av pensionsskulden finns bland avsättningar.

Skulder

är dels kortfristiga (skall betalas inom ett år) och dels långfristiga.

Tkr = kilokronor, tusentals kronor

Mkr = megakronor, miljontals kronor

DRIFTREDOVISNING 2024

Driftsredovisning: Utfall jämfört med budget

Säters kommun

+ = överskott

- = underskott

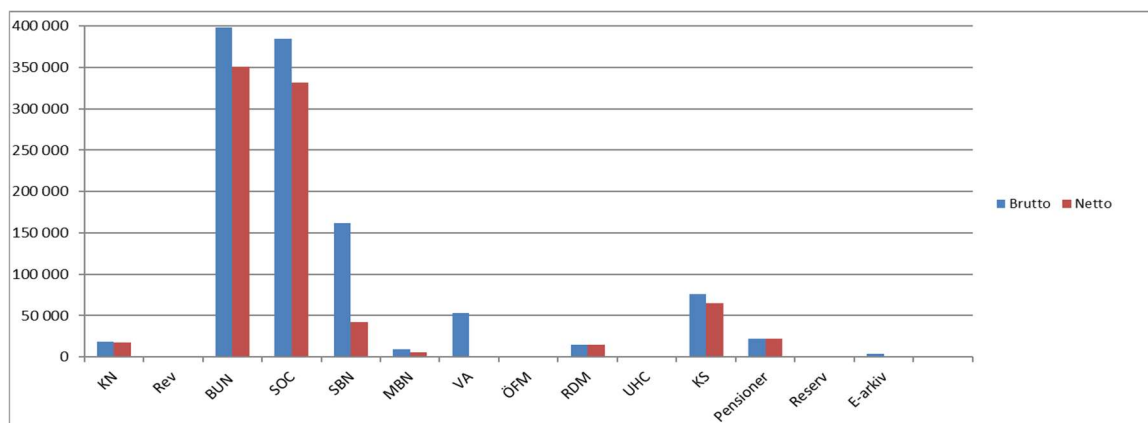
Driftsredovisning per nämnd kkr	Intäkter		Kostnader			Budgetavvikelse 2024		
	Utfall 2024	Budget 2024	Utfall 2024	Budget 2024	Netto 2024	Intäkter	Kostnader	Netto
Kulturnämnden (KN)	1 248	1 159	18 816	19 744	17 568	89	928	1 018
Revisionen (Rev)			794	1 140	794	0	346	346
Barn- och utbildningsnämnd (BUN)	46 940	45 000	398 316	377 606	351 376	1 940	-20 710	-18 770
Socialnämnden (SOC)	53 179	40 594	385 181	361 220	332 001	12 585	-23 961	-11 375
Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)	120 271	119 117	162 000	164 943	41 728	1 155	2 945	4 100
Miljö- och byggnämnden (MBN)	3 672	3 741	9 002	8 631	5 330	-69	-371	-441
VA- renhållning (VA)	59 016	57 746	53 397	57 746	-5 618	1 270	4 348	5 618
Överförmyndare (ÖFM)			902	1 071	902	0	169	169
Räddningstjänst (RDM)			14 478	14 700	14 478	0	222	222
Upphandlingscenter (UHC)			1 213	1 243	1 213	0	30	30
Kommunstyrelsen (KS)	10 774	8 562	76 146	74 630	65 372	2 213	-1 517	697
Pensioner	380		22 420	34 979	22 041	380	12 559	12 936
Reserv oförutsedda kostnader			258	50	258	0	-208	-208
E-arkiv	3 742	4 587	3 742	4 587	0	-845	845	-1
Summa verksamheternas nettokostnader	299 223	280 506	1 146 666	1 122 290	847 443	18 716	-24 376	-5 661
Justeras: Poster som ej är hänförliga till Verksamhetens intäkter och kostnader	-121 496	-112 370	-174 919	-170 570	-53 423			
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	177 727	168 136	971 748	951 720	794 020			

Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen:

Avskrivningar			-40 347	-45 700
Interna poster	-121 601	-121 061	-121 601	-121 061
Finansiella kostnader, internränta			-16 022	-15 627
Finans, upplupna kostnader	105	8 691	3 051	11 818
Summa	-121 496	-112 370	-174 919	-170 570

Verksamheternas nettokostnader: Under året har kommunens intäkter varit 18,7 mkr högre än budget och kostnaderna har varit totalt 24,4 mkr högre än budget, dvs en nettoavvikelse på -5,7 mkr. Driftredovisningen inkluderar de interna posterna medan resultaträkningen exkluderar dem. De interna posterna för år 2024 uppgår till 122 mkr. Kostnaderna enligt resultaträkningen innehåller centrala justeringsposter som inte kan fördelas ut till de olika sektorerna. Bokningar inom finans, dvs poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter & kostnader, tas inte med i verksamheternas nettokostnader.

Tabell: Utfall kostnader 2024, brutto- och netto redovisat per nämnd/styrelse

Kommentarer

Verksamhetens nettokostnader för helår 2024 är 5,7 mkr högre än budget, dvs ett underskott på totalt -5,7 mkr.

Underskott redovisas för Barn- och utbildningsnämnden på -18,8 mkr, för Socialnämnden på -11,4 mkr och för Miljö- & Byggnämnden på -0,4 mkr. Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott på +9,7 mkr, varav +4,1 mkr för SBN Skattefinansierat och för VA/återvinning +5,6 mkr, där överskottet för VA-enheten är +4,0 mkr och för Återvinning +1,6 mkr. Kulturnämnden redovisar ett överskott på +1,0 mkr och kommunstyrelsesektorn ett överskott på +0,7 mkr.

Utfall för pensioner är ett överskott på 12,9 mkr. Under 2024 har justeringar av pensionskostnader gjorts mot pensioner i stället för mot finans. Tidigare år har således justeringar av pensionskostnaderna redovisats mot finans och inte inom driftsredovisningen. Omföringen av pensionskostnaderna gjordes vid delårsbokslutet per sista augusti.

Reserv för oförutsedda kostnader för året är ett underskott på -208 tkr, där underskottet beror på att medel för lönesatsning 2024 betalats ut till socialnämnden i maj enligt beslut i personalutskottet.

Prognosen för övriga verksamheter har under året varit i linje med budget. Totalt för år 2024 redovisar övriga verksamheter mindre överskott med 222 tkr för Räddningstjänsten Dalamitt, +169 tkr för Överförmyndare i samverkan, +30 tkr för Upphandlingscenter samt +346 tkr för Kommunrevisionen.

Åtgärder för budget i balans under 2024:

Nämnder/styrelser med prognostiserade underskott för helår 2024 har ålagts att ta fram åtgärdsplaner för budget i balans 2024. Totala åtgärder under året uppgick till drygt 6 mkr.

Kommunstyrelsesektorns prognos per mars var ett underskott på -1 mkr där orsak var att serverkostnaderna från Borlänge kommun hade blivit dyrare än budgeterat. Under april togs åtgärder fram för att nå budget i balans. Åtgärderna innebar att konsultstödet hos näringsliv inte skulle utnyttjas, att hålla på vakanta tjänster samt en allmän återhållsamhet för till resor och konferenser mm. Utfallet för 2024 är ett överskott på +0,7 mkr.

Barn- och utbildningsnämndens redovisar ett underskott på -18,8 mkr för 2024. Vid delårsbokslutet per augusti var underskottet 2 mkr men ökade sedan markant under andra halvåret. Under året har arbete pågått för att minska befarat underskott genom återhållsamhet vid nyanställningar/ återanställningar, återhållsamhet vid inköp, minska sjuktagen mm. Mycket arbete har lagts på genomgångar inom sektorn och det finns nu tydlighet och en öppen dialog med alla rektorer och de fackliga för att skapa förståelse för det tuffa läget som sektorn står inför under 2025.

Socialnämndens redovisar ett underskott på -11,4 mkr för 2024. Underskott finns inom hemtjänst och funktionsnedsättning. Verksamheterna har tagit fram och vidtagit åtgärder som under 2024 resulterade i minskade kostnader på 4,9 mkr. Åtgärderna innefattar bl.a. vakanshållande av tjänster och att avsluta köp av externa vård- och boendeplatser samt återhållsamhet av utbildning mm.

Miljö- och Byggnämnden redovisar ett underskott på -0,4 mkr för 2024. Underskottet baseras på lägre intäkter samt kostnader för konsult inom Miljö pga vakant tjänst. Beslutad åtgärd för budget i balans är att ej återbesätta vakant tjänst inom Avlopp på miljösidan. Kontinuerligt arbete har gjorts för att identifiera ytterligare åtgärder. Viss ökning av intäkter har skett i slutet på året.

Driftsredovisning: Utfall jämfört med föregående år

Säters kommun

Driftsredovisning per nämnd kkr	Intäkter		Kostnader			
	Utfall 2024	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2023	Netto 2024	Netto 2023
Kulturnämnden (KN)	1 248	1 471	18 816	18 104	17 568	16 633
Revisionen (Rev)			794	1 093	794	1 093
Barn-och utbildningsnämnd (BUN)	46 940	44 784	398 316	356 579	351 376	311 795
Socialnämnden (SOC)	53 179	44 779	385 181	358 808	332 001	314 029
Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)	120 271	101 934	162 000	152 502	41 728	50 569
Miljö- och byggnämnden (MBN)	3 672	4 294	9 002	9 881	5 330	5 587
VA- renhållning (VA)	59 016	50 831	53 397	51 550	-5 618	718
Överförmyndare (ÖFM)			902	691	902	691
Räddningstjänst (RDM)			14 478	13 501	14 478	13 501
Upphandlingscenter (UHC)			1 213	1 142	1 213	1 142
Kommunstyrelsen (KS)	10 774	11 298	76 146	70 831	65 372	59 533
Pensioner	380		22 420	30 066	22 041	30 066
Reserv oförutsedda kostnader			258	400	258	400
E-arkiv	3 742	3 621	3 742	3 621	0	0
Summa verksamheternas nettokostnader	299 223	263 012	1 146 666	1 068 770	847 443	805 758
Justeras: Poster som ej är hänförliga till Verksamhetens intäkter och kostnader	-121 496	-100 569	-174 919	-150 221	-53 423	-49 651
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	177 727	162 443	971 748	918 549	794 020	756 106

Verksamhetens intäkter och Verksamheten kostnader enligt resultaträkningen:

Avskrivningar			-40 347	-34 840		
Interna poster	-121 601	-100 659	-121 601	-100 659		
Finansiella kostnader, internränta			-16 022	-10 781		
Finans, upplupna kostnader	105	90	3 051	-3 941		
Summa	-121 496	-100 569	-174 919	-150 221		

Kommentarer

Verksamheternas nettokostnader: Under året har kommunens intäkter varit 36,2 mkr högre än föregående år och kostnaderna är 77,9 mkr högre än föregående år, dvs en ökning av verksamheternas nettokostnader med 41,7 mkr jämfört med föregående år.

INVESTERINGSREDOVISNING 2024

Säters kommun

Investeringsredovisning per projekt	Sedan projektets start			Varav årets investeringar		
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT	Total budget	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kulturnämnd	1 087	727	360	367	96	271
- Varav: konst nya SÄBO	1 087	727	360	87	14	73
Samhällsbyggnadsnämnd	71 687	68 609	3 078	50 486	47 535	2 951
- Varav: Ombyggnad omklädningsrum Säters IP	21 000	22 821	-1 821	8 185	10 007	-1 822
- Varav: Infrastruktur genomfart järnväg Stationsomr	8 723	12 626	-3 903	1 049	4 952	-3 903
- Varav: Morbyvägen	1 000	1 368	-368	1 000	1 329	-329
- Varav: Infrastruktur genomfart och järnväg Säters- uppgång Salutorget	3 000	2 682	318	2 288	1 970	318
Barn- och utbildningsnämnd	3 500	1 538	1 962	3 500	1 538	1 962
- Varav: Inventarier BUN	2 000	1 538	462	2 000	1 538	462
Socialnämnden	4 500	4 334	166	1 344	1 350	-6
- Varav: Inventarier nytt särskilt boende	4 000	3 654	346	844	667	177
Kommunstyrelsen	6 900	1 278	5 622	6 900	1 278	5 622
- Varav: IT-utrustning	200	96	104	200	96	104
- Varav: Digitala verktyg	300	82	218	300	82	218
VA-enheten	52 841	50 699	2 142	31 702	29 297	2 405
- Varav: BFUS kundsystem	1 900	2 532	-632	1 900	2 301	-401
- Varav: Forts. utveckling Ulvsjön	10 000	9 882	118	8 819	8 661	158
- Varav: Utveckling Grängshammar - Ulvsjön: Nya ledningar	29 000	27 153	1 847	9 042	7 203	1 839
Summa färdigställda projekt:	140 515	127 185	13 330	94 299	81 094	13 205
PÅGÅENDE PROJEKT	Total budget	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Samhällsbyggnadsnämnd	39 400	32 401	6 999	34 927	15 668	19 259
- Varav: Gruvplan etapp 1	24 000	11 273	12 727	22 179	10 360	11 819
- Varav: Programhandling för skola i centrala Säters	4 500	3 747	753	4 213	3 460	753
VA-enheten	62 712	34 585	28 127	52 981	24 801	28 180
- Varav: Ledningsrenovering Ljustern	9 362	8 814	548	9 362	8 814	548
- Varav: Borlängeledning	19 000	5 589	13 411	16 757	3 346	13 411
- Varav: Uggebo 2	12 000	5 614	6 386	8 883	2 461	6 422
- Varav: Sammankoppling Bispbergshyttan - Kyrkbyn	16 000	7 757	8 243	15 408	7 165	8 243
- Varav: Hemsorterat	350	794	-444	350	794	-444
Summa pågående projekt:	102 112	66 986	35 126	87 908	40 470	47 438
Summa verksamheternas investeringar	242 627	194 171	48 456	182 207	121 563	60 643
- Exploatering mark					-941	
- Finansiell leasing					-2 110	
+ Finansiella anläggningstillgångar					1 109	
Summa investeringar anläggningstillgångar					119 622	

Kommentar

Årets investeringar för Säters kommun uppgår till 121,6 mkr.

NYCKELTAL

NYCKELTAL

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Antal invånare 31 dec	11 223	11 243	11 271	11 242	11 161	11 093
Kommunen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	15,0%	17,8%	15,1%	16,6%	25,0%	24,9%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	3,8%	4,6%	1,3%	0,7%	8,2%	7,7%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	38,6%	42,4%	47,6%	54,3%	52,4%	55,4%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	21,8%	25,0%	28,0%	30,4%	28,1%	28,1%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	61,4%	57,6%	52,4%	45,7%	47,6%	44,6%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	78,2%	75,0%	72,0%	69,6%	71,9%	71,9%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	67 607	60 013	47 609	35 662	37 296	32 319
Långfristig skuld/ invånare	49 581	43 977	32 138	22 303	23 494	18 838
Eget kapital/invånare, kr	42 563	44 235	43 321	42 337	41 121	40 163
Tillgångar/invånare, kr	110 170	104 248	90 930	77 999	78 417	72 482
	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Kommunkoncernen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	13,9%	16,6%	14,2%	15,7%	23,6%	23,2%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	3,5%	4,3%	1,2%	0,8%	7,8%	7,2%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	33,3%	35,1%	38,8%	42,3%	40,8%	42,2%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	21,0%	22,8%	25,0%	26,3%	24,2%	23,8%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	66,7%	64,9%	61,2%	57,7%	59,2%	57,8%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	79,0%	77,2%	75,0%	73,7%	75,8%	76,2%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	100 706	95 736	79 385	66 851	68 011	62 202
Långfristig skuld/ invånare	83 147	78 929	62 455	52 405	52 576	48 462
Eget kapital/invånare, kr	50 217	51 744	50 325	49 027	46 969	45 458
Tillgångar/invånare, kr	150 922	147 480	129 710	115 877	114 980	107 661
Skattesats:						
Säterbygden 2010 fr o m (Säter föregående år) varav:	35,50	35,50	35,50	35,50	35,50	35,50
Landstinget	11,63	11,63	11,63	11,63	11,63	11,63
Kommunen	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32	22,32
Säterbygden fr o m 2010 (Säters församling föregående år)*	1,55	1,55	1,55	1,55	1,55	1,55

* begravningsavgift ingår med 0,28%

VA-VERKSAMHET: RESULTATRÄKNING OCH BALANSRÄKNING**RESULTATRÄKNING VA-ENHETEN (kkkr)**

	Not	2024	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	38 586	33 644	29 963
Jämförelsestörande intäkt				
Verksamhetens kostnader	2	-27 813	-27 670	-26 038
Avskrivningar	3	-5 358	-4 852	-4 662
Nedskrivningar				
Sidoordnad verksamhet	4	1 075	1 075	1 075
Verksamhetens nettokostnader		6 491	2 197	339
Finansiella kostnader	5	-2 473	-1 654	-1 284
Resultat för e o poster		4 017	543	-945
Årets resultat		4 017	543	-945

BALANSRAKNING (kkkr)**TILLGÅNGAR**

	Not	2024	2023	2022
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	174 212	127 388	112 324
maskiner och inventarier	7			
Summa anläggningstillgångar		174 212	127 388	112 324
Omsättningstillgångar:	8			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 662	105	213
Kundfordringar		1 401	1 942	1 282
Summa omsättningstillgångar		4 063	2 047	1 495
SUMMA TILLGÅNGAR		178 275	129 435	113 819
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Eget kapital	9			
Ingående eget kapital		-2 041	-2 584	-1 639
Resultat		4 017	543	-945
Summa eget kapital		1 976	-2 041	-2 584
Skulder				
Långfristiga skulder				
Lån av kommunen	10	162 727	115 572	104 852
Investeringsfond				
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	11	10 986	11 272	8 627
Kortfristiga skulder				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8	266	1 961	599
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	12	889	869	693
Leverantörsskulder	13	1 431	1 802	1 632
Summa skulder		176 299	131 476	116 403
SUMMA AVSÄTTNINGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL		178 275	129 435	113 819

VA-VERKSAMHET: NOTHÄNVISNINGAR**NOTHÄNVISNINGAR VA-ENHETEN****RESULTATRÄKNING**

	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Not 1: Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	5	3	189
Taxor och avgifter	38 432	32 587	29 773
Bidrag	0	1 047	0
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	149	7	
Summa verksamhetens intäkter	38 586	33 644	29 962

Not 2: Verksamhetens kostnader

Löner och sociala avgifter	-7 503	-6 809	-6 479
Pensionskostnader	-831	-648	-483
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	-2 894	-3 153	-3 487
Bränsle, energi och vatten	-3 202	-4 534	-2 754
Köp av huvudverksamhet	-362	-252	-328
Lokal- och markhyror	-294	-287	-280
Övriga tjänster	-1 955	-2 307	-2 676
Lämnade bidrag	0	0	0
Övriga kostnader	-10 772	-9 680	-9 551
Summa verksamhetens kostnader	-27 813	-27 670	-26 038

Not 3: Av- och nedskrivningar

Avskrivning mark, byggnader och tekniska anläggningar	-5358	-4852	-4 662
Avskrivning maskiner och inventarier		0	0
Summa av- och nedskrivningar	-5 358	-4 852	-4 662

Not 4: Sidoordnad verksamhet

Intäkter enskilda avlopp	2 481	2 571	2 063
Driftskostnad	-1 406	-1 496	-988
Summa Sidoordnad verksamhet	1 075	1 075	1 075

Not 5 Finansiella kostnader

Räntor Externa	-3	-2	-2
Kommuninterna räntor	-2499	-1652	-1284
Summa finansiella kostnader	-2502	-1654	-1284

BALANSRÄKNING

	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Not 6: Mark, byggnader, tekniska anläggningar			
Ingående bokfört värde	127 388	112 324	87 991
Årets avskrivningar	-5 396	-4 852	-4 662
Investeringar	52 220	19 916	29 345
Utrangerat			-350
Summa bokfört värde	174 212	127 388	112 324

Not 7: Maskiner och inventarier

Ingående bokfört värde	0	0	0
Årets avskrivningar	0	0	0
Investeringar	0	0	0
Summa bokfört värde	0	0	0

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Not 8: Kortfristiga fordringar			
Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	2662	105	213
Kundfordringar	1 401	1 942	1 282
Summa kortfristiga fordringar	4 063	2 047	1 495

VA-VERKSAMHET: NOTHÄNVISNINGAR

Not 9: Eget kapital

Första gången Sätters kommun särskild balansräkningsenhet för VA-verksamheten 2006-01-01 redovisades det egna kapitalet till 0 kr.

	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Tidigare års resultat 2006-2013	-1 098	-1 098	-1 098
Resultat 2014	-219	-219	-219
Resultat 2015	490	490	490
Resultat 2016	590	590	590
Resultat 2017	512	512	512
Resultat 2018	-1 982	-1 982	-1 982
Resultat 2019	835	835	835
Resultat 2020	-2 049	-2 049	-2 049
Resultat 2021	1 282	1 282	1 282
Resultat 2022	-945	-945	-945
Resultat 2023	543	543	
Årets resultat	4 017		
	1 976	-2 041	-2 584

Från och med årsredovisning 2010 tillämpas RKR:s rekommendation nr 18. I årsredovisningen för 2019 redovisas ett överskott på 835 tkr som läggs till Eget kapital. Det ackumulerade egna kapitalet visar ett underskott på - 872 tkr. År 2012 infördes en ny taxa med förändrad konstruktion och 2019 genomfördes en höjning av taxan.

Not 10: Långfristiga skulder

	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Lån av kommunen	115 865	100 508	80 519
Amortering	-5 358	-4 852	-4 662
Nya lån	52 220	19 916	28 995
Summa lån av kommunen	162 727	115 572	104 852

Not 11: Anläggningsavgifter

		Överf. till kto 2421		
Anläggningsavgifter	Anläggnings avgifter	kortfristig skuld	Saldo kto 2391	Saldo kto 2391
Resultatbokförs med 5% över 20år				
2006	893	45	581	-1518
2007	355	18	249	-622
2008	280	14	210	-504
2009	180	9	144	-333
2010	697	35	592	-1324
2011	237	12	81	-330
2012	501	25	294	-820
2013	276	14	77	-367
2014	543	27	290	-860
2015	1785	89	1607	-3481
2016	1174	59	1116	-2349
2017	1050	53	652	-1755
2018	3254	163	2692	-6109
2019	996	50	385	-1431
2020	562	28	-78	-512
2021	195	10	-453	248
2022	882	44	188	-1114
2023	3514	176	2645	-6335
2024	603	20	-286	-337
	17 977	889	10 986	-29 852

Not 12: Kortfristiga skulder

	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	869	693	649
Intäktsbokfört under året	-869	-693	-649
Överf. från lånfristig skuld	889	869	693
Summa:	889	869	693

Not 13: Leverantörsskulder

	<u>2024</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Leverantörsskulder	1 431	1 802	1 632

2025-04-11

Till
Fullmäktige i Sätters kommun
Organisationsnummer 212000–2247

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedde revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder, gemensamma nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Kommunens resultat för 2024 uppgår till – 19,6 mnkr, vilket är 0,8 mnkr lägre än budget. För 2024 har kommunen budgeterat ett underskott på -18,8 mnkr där disponering av RUR samt uttag av pensionsmedel planerades för att uppnå ett nollresultat. Revisorerna ser allvarligt på socialnämndens underskott om -11,3 mkr samt barn- och utbildningsnämndens underskott om -18,7 mnkr.

I budgeten för år 2024 har fullmäktige beslutat om fyra finansiella mål som ska leda mot en god ekonomisk hushållning i koncernen. Av årsredovisningen framgår det att kommunen bedömer att samtliga finansiella mål uppnås för året. Vår granskning visar att det finansiella målet avseende självfinansiering av investeringar inte uppnås.

Kommunfullmäktige har för 2024 antagit fyra strategiska mål. Enligt årsredovisningen bedöms två av målen vara i ”hög grad uppfyllda” och de två andra vara ”delvis uppfyllda”. Samtliga mål bedöms ha en ökande grad av måluppfyllelse.

Vi har under året låtit granska socialnämndens åiterrapportering gällande socialnämndens ekonomiska åiterrapporteringar och i samband med denna identifierat ett antal brister. En mer utförlig beskrivning av granskningen återfinns i revisorernas redogörelse (Bilaga 1). Vi ser med stort allvar på de noterade bristerna som består av åiterrapportering och uppföljning av beslutade åtgärder vid prognostiserat underskott.

**SÄTERS KOMMUN
KOMMUNREVISORERNA**

Revisionen rekommenderar socialnämnden och kommunstyrelsen att följa de rekommendationer som lämnats i syfte att förebygga att liknande brister uppkommer framledes.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Säter kommun inte fullt ut har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi ser särskilt allvarligt på det betydande underskottet som redovisas av socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen avseende målet om självfinansiering av investeringar inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt. Vi gör bedömningen att resultatet i årsredovisningen avseende verksamhetsmålen är förenliga med de mål som fullmäktige bestämt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för år 2024.

Säter kommun 2025-04-11

Fredrik Andrén

Anders Johansson

Sofie Byatt

Torbjörn Gunnarsson

Anders Wikström

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

Bilaga 1 Revisorernas redogörelse

Bilaga 2–3 Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen

Bilaga 4 Revisionsberättelse för Räddningstjänst Dala Mitt

De sakkunnigas rapporter har lämnats till fullmäktige löpande under året.

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Per-Anders Erhard Vikström

Undertecknare

Serienummer: 40d4f24ebad4af[...]19cb971783a90

IP: 98.128.xxx.xxx

2025-04-11 09:41:56 UTC

EVA SOFIE BYATT

Undertecknare

Serienummer: d80281759b8272[...]7b9b39f4090b5

IP: 213.65.xxx.xxx

2025-04-11 11:53:10 UTC

Per Fredrik Andrén

Undertecknare

På uppdrag av: Sätters kommun

Serienummer: fa7ab01fa65c7a[...]bc5b93e732bae

IP: 82.196.xxx.xxx

2025-04-15 11:18:15 UTC

Bror Anders Johansson

Undertecknare

Serienummer: 2f92ab32129115[...]f584899eb315c

IP: 90.226.xxx.xxx

2025-04-16 03:19:34 UTC

TORBJÖRN GUNNARSSON

Undertecknare

Serienummer: a1bd70f8954860[...]fad29a93096b9

IP: 82.196.xxx.xxx

2025-04-17 08:27:27 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.

Miljöbokslut 2024

**SÄTERS
KOMMUN**

Innehåll

1	Inledning	4
2	Länsstyrelsen i Dalarnas sammanfattning.....	5
3	Säter kommuns arbetssätt.....	8
4	Miljömålen	8
4.1	Generationsmålet	8
4.2	Begränsad klimatpåverkan	9
4.3	Frisk luft	16
4.4	Bara naturlig försurning	17
4.5	Giftfri miljö.....	17
4.6	Skyddade ozonskikt.....	18
4.7	Säker strålmiljö	18
4.8	Ingen övergödning	19
4.9	Levande sjöar och vattendrag	21
4.10	Grundvatten av god kvalitet.....	22
4.11	Myllrande våtmarker	23
4.12	Levande skogar	23
4.13	Ett rikt odlingslandskap.....	24
4.14	Storslagen fjällmiljö.....	26
4.15	God bebyggd miljö.....	26
4.16	Ett rikt växt- och djurliv.....	27
5	Områden för framtida insatser	28

1 Inledning

Miljöbokslutet är ett komplement till kommunens årsredovisning där nuvarande status för måluppfyllnad till Sveriges miljömål följs upp. Arbetet med miljöfrågor i Säter kommun bygger på Säter strategiska mål och interna styrdokument, t.ex.

Fordonspolicy, Kretsloppsplan, VA-plan, Dagvattenstrategi, Strategi för hållbart byggande, Kostpolicy och Plan för giftfria förskolor. Som grund för miljöarbetet finns FN:s internationella hållbarhetsmål Agenda 2030. De mål som i första hand rör miljöfrågorna i Agenda 2030 är dessa:

Sveriges miljömål utgår från målen i Agenda 2030 och beskriver vilka utmaningar som finns på den nationella nivån när det gäller miljöfrågorna. Sveriges 16 miljömål är dessa:

Generationsmålet

Levande sjöar och vattendrag

Begränsad klimatpåverkan

Grundvatten av god kvalitet

Frisk luft

Myllrande våtmarker

Bara naturlig försurning

Levande skogar

Giftfri miljö

Ett rikt odlingslandskap

Skyddande ozonskikt

Storslagen fjällmiljö

Säker strålmiljö

God bebyggd miljö

Ingen övergödning

Ett rikt växt- och djurliv

Säters kommuns strategiska mål som berör miljöfrågorna är framför allt ”Hållbar framtid” och ”Omsorgsfull boendeutveckling”.

Varje år gör alla länsstyrelser en miljömålsuppföljning som visar länens status mot de 16 miljömålen. Uppföljningen i detta miljöbokslut utgår från Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning¹. I de fall där Säters egna förutsättningar är kända är de beskrivna. Ett urval av relevanta indikatorer från bl.a. Kolada har använts till berörda mål. Kolada är en databas med statistik som görs av Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA, i samarbete med staten och Sveriges kommuner och regioner, SKR.

2 Länsstyrelsen i Dalarnas sammanfattning

Nedan är delar av sammanfattningen för Dalarna i den regionala årliga uppföljningen av miljömålen 2024:

Tolv miljö kvalitetsmål bedöms på regional nivå i Dalarnas län och inget av dessa kommer nås till år 2030 med befintliga styrmedel och resurser

För Grundvatten av god kvalitet har bedömningen ändrats från föregående år, från att målet var nära att nås till att det inte går att nå samt från neutral utveckling till oklar.

För fyra av de fem miljömål med en negativ utvecklingstrend finns en tydlig koppling till markanvändning och dess negativa påverkan på ekosystem och biologisk mångfald.

Trots betydande insatser för Generationsmålet behöver takten på samhällsomställningen öka.

Flera försurade vatten återhämtar sig och kalkningen har kunnat minskas i delar av länet. Luftkvaliteten i Dalarna förbättras. Dalarnas grundvatten håller en god kvalitet. Arbetet behöver fortsätta med att skydda limniska miljöer och dricksvatten. Återhämtningstiden för övergödda vatten är lång och trots betydande åtgärder inom

¹ Regional årlig uppföljning (RÅU) 2024 Dalarnas län. <https://www.rus.se/wp-content/uploads/RAU-2024-Dalarna.pdf>

vattenförvaltningen märks ännu inga tydliga förbättringar i miljön. Länets vatten är även starkt påverkade av fysiska ingrepp. Flertalet vattendragsrestaureringar pågår men åtgärdsbehovet är stort.

Även om halterna av förbjudna ämnen i miljön sjunker så släpps tillåtna miljöfarliga ämnen ut i miljön. Trots att utsläppsminskande åtgärder sker inom prövning, tillsyn och tillsynsvägledning så behövs ytterligare insatser för att nå målet om en giftfri miljö.

Våtmarksrestaureringar och återvätning av skogsmark har senaste åren ökat men kunskapen om vad som finns kvar av kulturhistoriska lämningar kopplade till våtmarker behöver kompletteras. 2 Trots positiva insatser minskar hävden av ängs- och betesmarker. Ekonomiskt stöd för att bevara natur- och kulturmiljövärden och ett livskraftigt jordbruk behövs.

Medvetenhet om hållbar samhällsplanering ökar och goda insatser görs där kontinuerlig samverkan mellan regional och lokal nivå fortsätter att utvecklas.

Åtgärdsarbetet i Dalarna sker genom samverkan mellan myndigheter, kommuner och olika nyckelaktörer i länet.

Målbedömningen för Dalarna visar en samstämmig bild av att mer måste göras inom samtliga miljö kvalitetsmål och för Generationsmålet. Samtidigt genomförs en mängd viktiga åtgärder som bedöms ha god effekt på sikt och vars finansiering behöver vara långsiktig och utökas.

Inom flera miljömål har minskade resurser lett till att åtgärdsarbetet avtagit eller upphört vilket bedöms försvåra måluppfyllnaden.

Tabellen nedan visar Länsstyrelsen i Dalarnas bedömning av respektive miljömål.
Bedömning mot år 2030 med befintliga styrmedel och resurser.

Miljömål	Målbedömning Dalarna	Trend Dalarna
1. Generationsmålet	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
2. Begränsad klimatpåverkan	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
3. Frisk luft	 Uppnås ej	 Positiv
4. Bara naturlig försurning	 Uppnås ej	 Oförändrad
5. Giftfri miljö	 Uppnås ej	 Negativ
6. Skyddande ozonskikt	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
7. Säker strålmiljö	Ingen regional bedömning	Ingen regional bedömning
8. Ingen övergödning	 Uppnås ej	 Oförändrad
9. Levande sjöar och vattendrag	 Uppnås ej	 Oförändrad
10. Grundvatten av god kvalitet	 Uppnås ej	 Oklar
11. Myllrande våtmarker	 Uppnås ej	 Oförändrad
12. Levande skogar	 Uppnås ej	 Negativ
13. Ett rikt odlingslandskap	 Uppnås ej	 Negativ
14. Storslagen fjällmiljö	 Uppnås ej	 Negativ
15. God bebyggd miljö	 Uppnås ej	 Positiv
16. Ett rikt växt- och djurliv	 Uppnås ej	 Negativ

3 Säter kommuns arbetssätt

Säter kommuns arbete mot att uppfylla miljömålen sker i varje enhet, men även i flera olika samarbeten och nätverk med andra kommuner, myndigheter och organisationer. T.ex.

Kostnätverket, Dala VA, Dala Avfall, Miljöstrategigrupp med UHC, Miljöstrategiskt nätverk med Länsstyrelsen, Mitt Miljösamverkan, Allmännyttans klimatinitiativ och Energiintelligent Dalarna.

Internt i Säter kommun pågår samverkansarbete i en arbetsgrupp för hållbarhet där syftet är att skapa bra möjligheter för alla enheter i ett gemensamt arbete mot hållbarhet. Arbete pågår med att planera för hur åtgärder mot miljömålen och uppföljning av dessa ska utföras för att skapa så stort genomslag som möjligt.

4 Miljömålen

4.1 Generationsmålet

Generationsmålet är ett övergripande mål för den svenska miljöpolitiken. Det är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

Dalarna

Ur Dalarnas Regionala årliga uppföljning av miljömålen 2024:

Trots att viktiga insatser för generationsmålet gjorts inom många områden behöver takten på samhällsomställningen i Dalarnas län öka. Fokus behöver även fortsättningsvis ligga på ändrade konsumtionsmönster och ökad hänsyn till naturvärden, både vad gäller ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Framtagandet av färdplaner för att stärka olika sektors arbete med att minska klimatpåverkande utsläpp, främja en biobaserad cirkulär ekonomi och bidra till en hållbar utveckling i Dalarna behöver ske i samverkan mellan länets aktörer. Agenda 2030 belyser vikten av miljömålsarbetet och hur vår miljö och vårt klimat både sätter gränser och skapar förutsättningar för vårt samhälle. De globala målens odelbarhet, att inget mål får nås på bekostnad av ett annat, stärker arbetet med att lyfta målkonflikter inom generationsmålet.

4.2 Begränsad klimatpåverkan

Dalarna

Ur Dalarnas Regionala årliga uppföljning av miljömålen 2024:

Att begränsa klimatpåverkan är en global utmaning. Sverige har målet att vara klimatneutrala 2045, vilket är en utmaning för hela samhället. Det positiva är att det finns många synergier i arbetet med att begränsa klimatpåverkan såsom renare luft, bättre miljö och trygg energiförsörjning. Dalarna måste snabbt sänka utsläppen från transporter och industri. Det är viktigt att hushålla med energi, minska konsumtionen och utveckla teknik.

Säters geografiska område

Fortsätter utsläppen i Säters geografiska område på samma sätt som de senaste åren bidrar inte Säter i tillräcklig grad till att nå målet i Parisavtalet eller Sveriges klimatmål. Säters koldioxidbudget² visar att utsläppen av koldioxid behöver minska med 17 % per år för att inte överskrida Säters proportionerliga del av Parisavtalet. Förra året var samma värde 13 %. Om mer koldioxid släpps ut än vad koldioxidbudgeten medger behöver det kompenseras med ännu högre minskningstakt kommande år. I februari 2025 återstår 160 000 ton av den mängd koldioxid som Säter maximalt kan släppa ut och samtidigt ta vårt proportionerliga ansvar för att hålla temperaturökningen under 1,5 °C. Förra året återstod 250 000 ton. Vårt sätt att leva idag innebär att vi förbrukar en femtedel av den kvarvarande mängden varje år. Om fem år är Säters andel av världens kvarvarande koldioxidutsläpp förbrukad, om vi fortsätter att leva på samma vis som idag. För ett år sedan visade samma beräkning att sju år återstod.

Bild 1 är ett urklipp från Koldioxidbudgeten³ och visar hur många ton koldioxid som har släppts ut från Säter. Den ljusa delen till vänster visar hur mycket som har släppts ut mellan år 2000 och 2025. Den mörka delen till höger visar den mängd koldioxid som Säter har kvar att släppa ut i kvarvarande budget. År 2045 ska Sverige vara koldioxidneutrala och därför måste kurvan vända mot noll år 2045, med en minskningstakt på 17 % per år.

Utsläppen i bild 1 och bild 2 ska inte tolkas som utsläpp på grund av konsumtion, eftersom tillverkning och transporter kan ske utanför Säters kommun och de utsläppen hamnar då i ett annat geografiskt område. Den största delen av varor som konsumeras i Säters kommun tillverkas och transporteras i andra geografiska områden och syns därför inte i Säters koldioxidbudget. Schablonvärden är tillagda för utrikes flygtrafik och utrikes sjöfart, utöver det har vi idag inget bra sätt att mäta konsumtionens bidrag till koldioxidutsläppen. Koldioxidbudgeten finns tillgänglig på Säters kommuns hemsida.

² Heggstad, A., Persson, E. Wallin, E. (Januari / 2024). Koldioxidbudget *Säters kommun januari 2024*. Rapport. Klimatsekretariatet.

³ Klimatsekretariatets Koldioxidbudget i ClimateVisualizer. <https://www.climatevisualizer.com/sater>

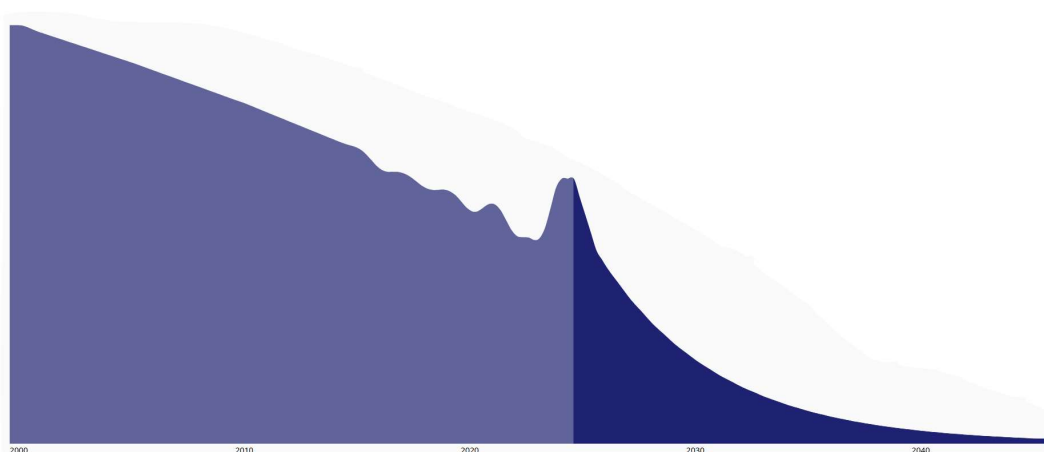

Bild 1.

Historiska och framtida utsläpp av koldioxid mellan år 2000 och 2045 i Säter kommunens geografiska område. Högra mörka sidan visar minskningen som krävs för att klara Parisavtalet. Uppgift från Koldioxidbudget Säter kommun, februari 2025.

Bild 2 nedan visar att inrikes transporter står för den största källan till koldioxid från Säter kommunens geografiska område. Den källan har ökat markant de senaste två åren. Arbetsmaskiner står för den näst största källan och har även den ökat, dock inte lika mycket. Avfallet som skapas i Säter kommun behandlas i andra kommuner och därför syns inte koldioxidutsläppen från dessa behandlingar i Säter koldioxidbudget.

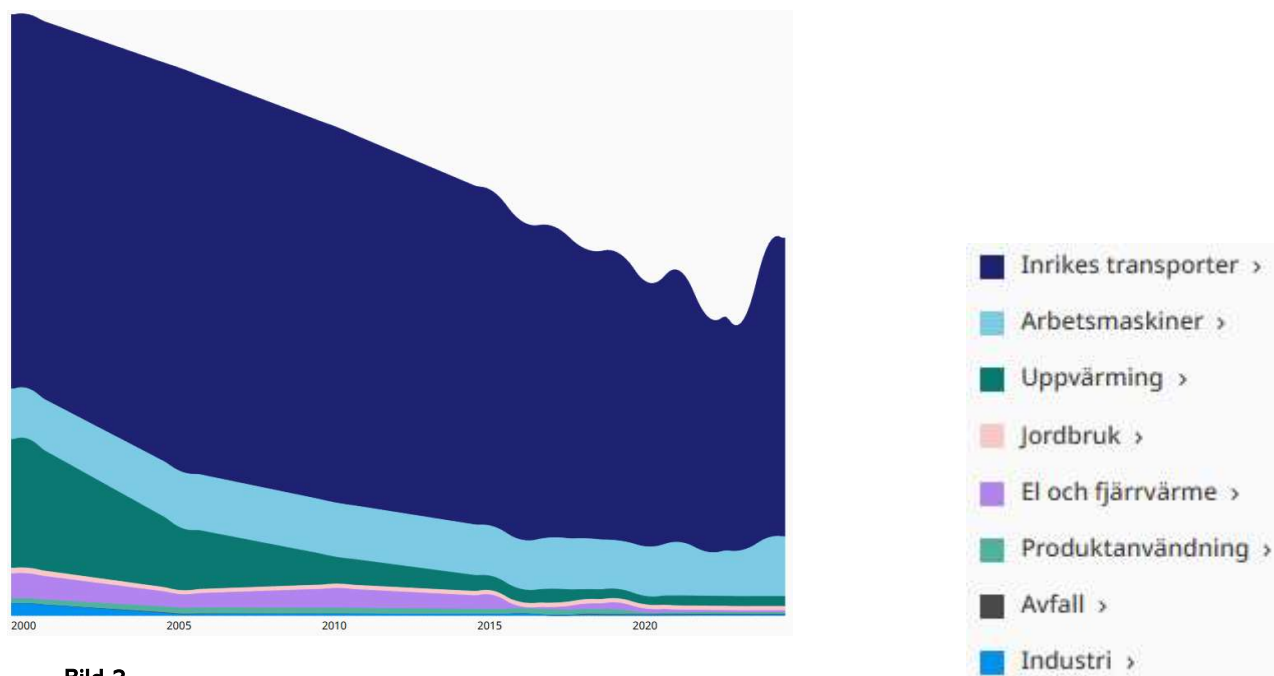

Bild 2.

Fördelning av utsläpp av koldioxid mellan olika utsläppskällor år 2025. Uppgift från Koldioxidbudget Säter 2025.

Bilar som är registrerade i Säterns geografiska område körs mycket i jämförelse med andra kommuner i landet. Säter är jämfört med övriga kommuner bland de 25% med längst körsträcka.

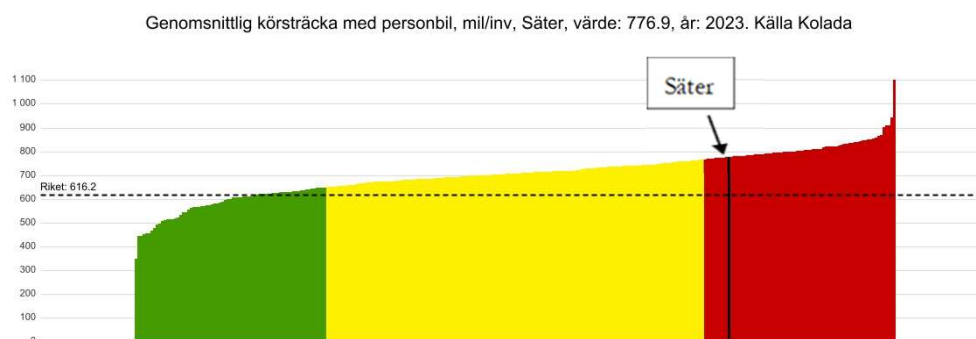

Bild 3.

Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv. Jämförelse med övriga kommuner. Uppgift från Kolada.

Under pandemin förändrades våra resvanor och i diagrammet i bild 4 syns att de nya resvanorna till viss del består även efter pandemin. En förklaring kan vara möjligheten att arbeta och hålla möten digitalt på distans.

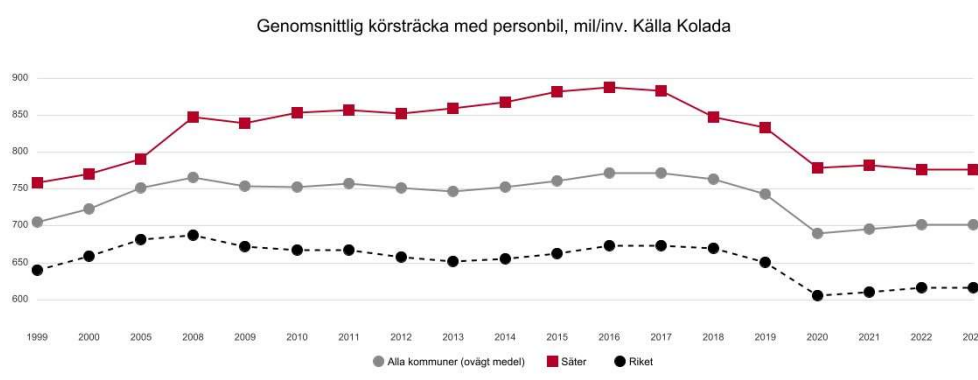

Bild 4.

Genomsnittlig körsträcka för personbilar registrerade i geografiska området. Registrerade av såväl fysiska som juridiska personer. Säger inget om i vilket geografiska område bilen har kört. Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Oavsett bränsletyp så är relativt många bilar registrerade i Säters kommun i förhållande till antalet människor som bor i kommunen, bild 5. Trenden är ganska oförändrad sedan år 2013.

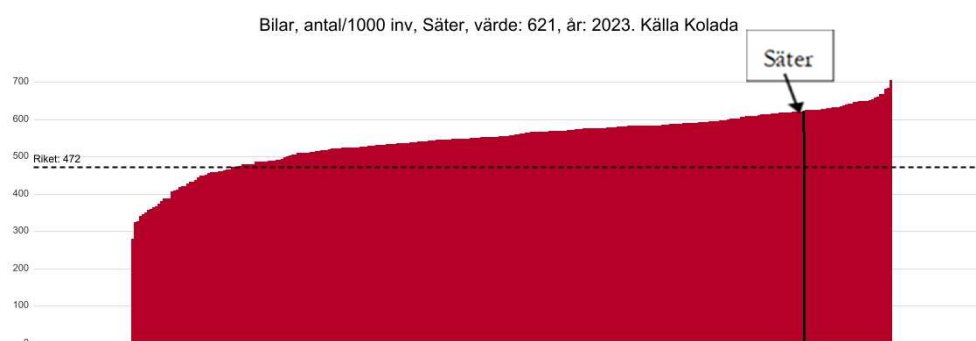

Bild 5.

Antal personbilar, oavsett bränsletyp, per 1000 invånare i trafik. Jämförelse med övriga kommuner. Uppgift från Kolada.

Konsumtion och avfall är också en betydande del av klimatavtrycket och är viktigt att minska trots att det inte syns i koldioxidbudgeten. De produkter som köps behöver återanvändas och återvinnas så långt det är möjligt. Grafen i bild 6 visar andelen avfall som har samlats in för materialåtervinning inkl. matavfall för biologisk behandling. Senaste tidens åtgärder för ökad materialåtervinning har gett positivt resultat, dock återstår ca 62 % avfall som går till förbränning. En stor del av avfallet som eldas upp skulle i stället kunna materialåtervinnas, mycket är dessutom förpackningar som ska sorteras ut och omhändertas av producenterna.

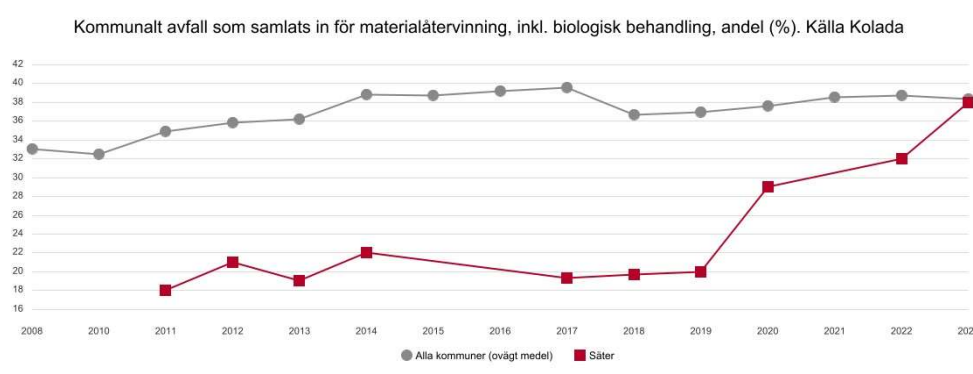

Bild 6.

Andel avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. matavfall för biologisk behandling. Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Säters kommunorganisation

Fordon

Säters kommunorganisation har en stigande trend mot att uppnå en fordonsflotta som inte är beroende av fossila bränslen. Det stämmer överens med Fordonspolicyn som säger att endast fordon som kan drivas med fossila bränslen ska köpas in till kommunkoncernen. I dagens läge

finns elbilar inom de flesta segment och vi har dessutom en biogasmack i Säter som gör att vi kan införskaffa fordon som går på gas. Det öppnar ytterligare en möjlighet för ex. gasdrivna tunga fordon och räckviddskänsliga fordon.

Fordonspolicyn säger också att utvecklingen av teknik och drivmedel ska följas så att användning av fossila bränslen kan upphöra så snart som möjligt. Exempel på detta är vätgas och nya tekniker för biodiesel. Detta följs av ett antal bilar i koncernen som tankas med HVO100 i stället för med diesel. HVO100 är ett bränsle som är tillverkat av minst 98% förnybara råvaror och kan ersätta fossil diesel. I flera upphandlingar som innebär transporter har krav ställts på fossilfri drift av fordon.

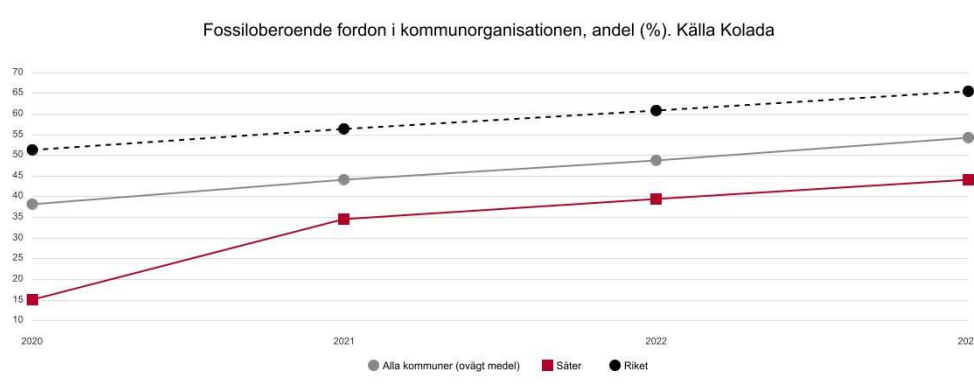

Bild 7.

Andel personbilar och lätta lastbilar i Säterns kommunorganisation som har möjlighet att köra med bränsle från förnybara källor som el, gas, E85, vätgas och laddhybrid som kan laddas med sladd. Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Konsumtion

Ett sätt att minska klimatbelastning på grund av konsumtion är med hjälp av de krav som ställs vid kommunens upphandlingar. Upphandlingscenter som genomför de flesta upphandlingar för Säter ger en samlad bild av deras upphandlingar i deras årsredovisning. Bild 8–10 visar exempel på fördelningen av olika miljökriterier i UHC:s upphandlingar för Säterns kommun och Säterbostäder. Kriterierna⁴ är framtagna av Upphandlingsmyndigheten i en kvalitetssäkrad process och består av tre olika nivåer. I många av upphandlingarna är krav ställda som avser ”avancerad nivå” vilket innebär att krav har ställts som hjälper oss framåt i arbetet mot att begränsa kommunens miljöpåverkan.

⁴ Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier. <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/kriterier/>

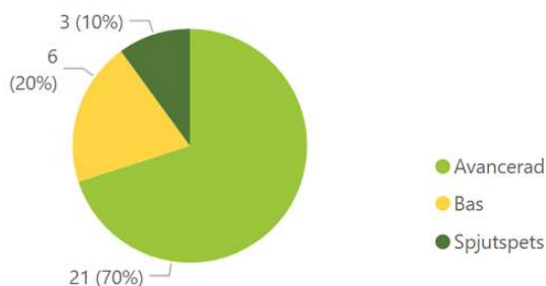

Bild 8.

Säter kommun och Säterbostäders annonserade upphandlingars miljökrav under 2024, angående området "miljö allmän".
Uppgift från UHC.

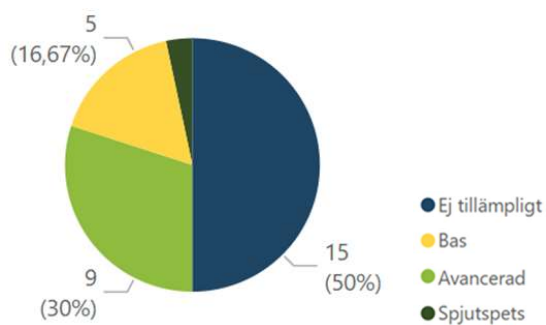

Bild 9.

Säter kommuns och Säterbostäders annonserade upphandlingars miljökrav under 2024, angående området "Miljö återbruk".

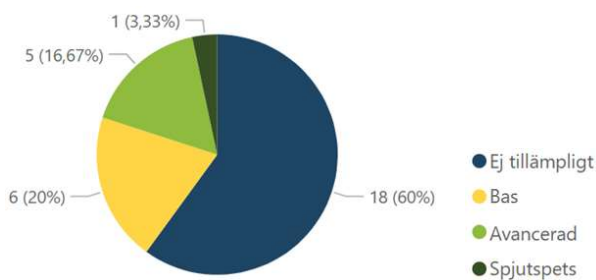

Bild 10.

Säter kommuns och Säterbostäders annonserade upphandlingars miljökrav under 2024, angående området "Fossilfritt övrigt" exkl. fordon.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Begränsad klimatpåverkan:

- Övergång till fossilfria bilar i kommunens verksamheter.
- Fler digitala möten och utbildningar bidrar till mindre resande.
- Medicinautomater i hemtjänstens verksamhet, vilka sparar in många bilresor för personalen.

- Arbete har påbörjats med en översyn hur hållbarhetskrav vid investeringar hanteras i dagsläget.
- Arbete pågår för ökad avtalstrohet mot upphandlade leverantörer.
- Arbete pågår för ökad avtalsuppföljning.
- Samhällsplanering där stor vikt läggs på hållbarhet, till exempel kollektivtrafik, gång och cykeltrafik och ladd-infrastruktur.
- Fortsatt arbete med utpekade åtgärder i planeringsstrategin, bland annat uppstart av arbetet med ställningstagande till Länsstyrelsens vindbruksunderlag samt framtagande av energipolicy.
- Utbyggnad av gång- och cykelväg.
- Belysa gång- och cykelstråk för att främja tillgängligheten.
- Trygga fyrvägs korsning i Mora By, Soldatvägen/Morbyvägen.
- Förbättrat bussangörningar.
- Återbruk av sopgrus och andra fyllningsmassor, försök med sortering av sopgrus.
- Möbler som inte kommer att användas i verksamheten längre säljs på nätauktion, så att de kan nyttjas av andra användare.
- Samverkan kring hållbarhet mellan Säter kommun och företagare i Säter.
- Tillsammans med rektorer för skola och förskola har Kostenheten tagit fram riktlinjer för måltider, kopplat till övergripande kostpolicy.
- Arbete för minskad mängd matsvinn, kostenheten i samarbete med särskilt boende och skol- och förskolepersonal.
- Kostenheten säsongsanpassar inköp av grönsaker och frukt.
- Kostenheten utbildar personal i ”grön mat”.
- Kostenheten tar emot frukt från trädgårdar i ordnade former.
- De närmaste yrkesgrupperna kring skolan har möjlighet att köpa kvarlämnad mat, så kallad Klimatlåda.
- Flera temagrupper har skapats i samverkansforumet Dala Avfall, som arbetar med genomförandet av åtgärder i Kretsloppsplanen, tidigare kallad Avfallsplan.
- Planering och förberedelser för införande av fastighetsnära insamling av förpackningar.
- Utsortering av plast vid återvinningscentralen.
- Vid energitillsyn uppmuntras och säkerställs att företag kartlägger och effektiviserar sin energiförbrukning samt fasar ut fossil olja där det är möjligt.

Måluppfyllelse

Länsstyrelsen gör ingen bedömning av om målet Begränsad klimatpåverkan nås till 2030, bedömningen görs enbart på nationell nivå. I Säter kan man dock konstatera att liksom många andra kommuner är det mycket arbete som kvarstår för att sänka utsläppen tillräckligt snabbt. Den minskande trenden av koldioxidutsläpp har brutits och i stället ser vi en ökande trend.

4.3 Frisk luft

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Luftkvaliteten är god i stora delar av Dalarna men försämrad i tätorter på grund av utsläpp från trafik, industrin, uppvärmning av bostäder och småskalig vedeldning.

Lokalt kan det periodvis finnas problem med föroreningar kopplat till veteranbilar och skotertrafik.

Åtgärdsarbetet sker främst genom trafik- och infrastrukturplanering. För att uppfylla Frisk luft behövs snabbare och kraftfullare åtgärder, vilket Världshälsoorganisationen (WHO) belyst med att sänka riktlinjerna för luftföroreningar under hösten 2021.

Säter

Luftkvaliteten är förhållandevis god i Säter. Mängden kväveoxider och partiklar i luften minskar. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 50 % i mitten.

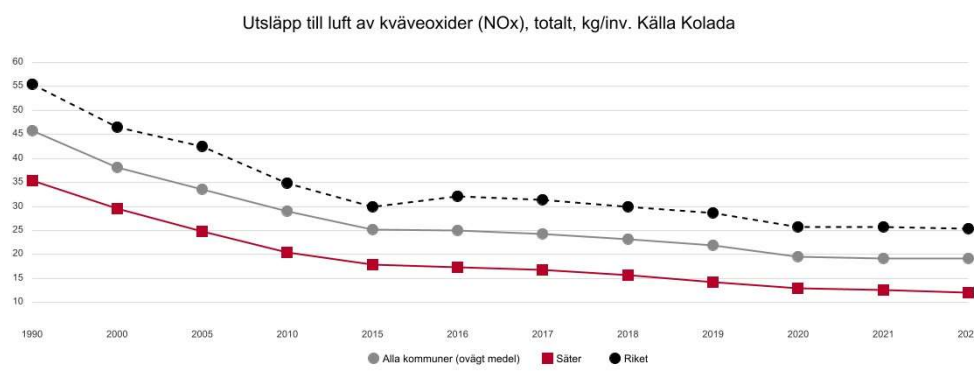

Bild 11.

Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg per invånare.

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

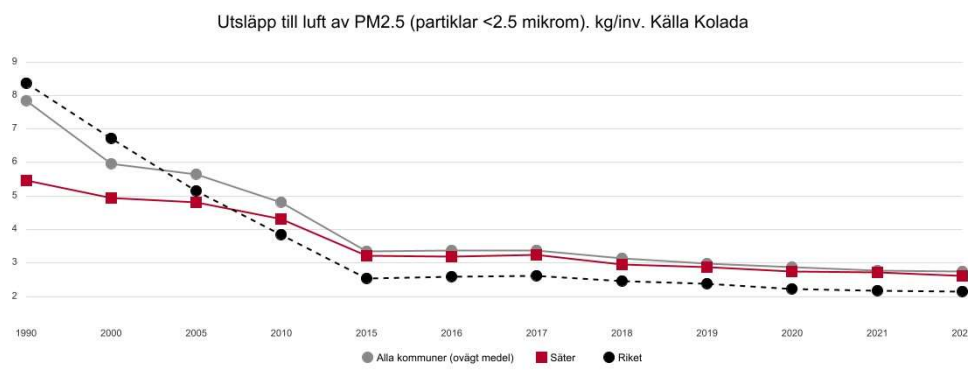

Bild 12.

Utsläpp till luft av partiklar som är mindre än 2.5 mikrometer. kg/invånare.

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet

Frisk luft:

- Samhällsplanering där stor vikt läggs på hållbarhet, till exempel kollektivtrafik, gång och cykeltrafik och ladd-infrastruktur.
- Fler digitala möten och utbildningar bidrar till nytt arbetssätt och minskat resande.
- Övergång till fossilfria bilar

4.4 Bara naturlig försurning

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Det atmosfäriska nedfallet har avtagit och flera vatten som tidigare varit försurade har återhämtat sig. Kalkningen har kunnat minskas i delar av Dalarnas län. Prognosen är dock att kalkningen kommer att behövas under överskådlig tid då den positiva utvecklingen med återhämtning från försurning har avtagit och framtida påverkan från transporter och skogsbruk är osäker.

Säter

Inga sjöar kalkas i Säter och har inte gjorts de senaste decennierna. Länsstyrelsen bevakar försurningen och har bedömt att försurade sjöar inte behöver åtgärdas i Säter.

4.5 Giftfri miljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Hundratals ämnen påträffas i Dalarnas ytvatten vilket återspeglar den stora kemikalieanvändningen i samhället och industrin. Halter av förbjudna ämnen i miljön sjunker, samtidigt släpps tillåtna miljöfarliga ämnen och nya ämnen med okända effekter ut i miljön. Utsläppsminskande åtgärder sker inom prövning, tillsyn och tillsynsvägledning men ytterligare insatser krävs för att nå en giftfri miljö eftersom endast ett fåtal miljöfarliga ämnen har utsläppsvillkor och få förorenade områden har sanerats.

Säter

Otillåten dumpning av gifter i naturen kan skapa problem. Förorenade områden och gamla deponier kan innehålla olika gifter som kan börja läcka ut. Konsumtion av varor påverkar spridningen och import av olika kemikalier.

Åtgärder i Säters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Giftfri miljö:

- Tillsyn och rådgivning ang. förorenade områden.
- Ogräs bekämpas med hetvatten i stället för med kemikalier.
- Förorenad mark tas med som en aspekt i samhällsplaneringen i högre grad än tidigare.
- Utredningar och noggrann provtagning av markföroreningar i samband med detaljplan för förskola i Seggebo.
- Krav på kemikalier ställs vid upphandlingar av produkter enligt Upphandlingsmyndighetens kriterier.
- Förskolor arbetar återkommande med att följa fastställda riktlinjer för en ”giftfri förskola”.
- Deltagit i nationellt tillsynsprojekt kring fordonstvättar.
- Tillsyn av företags reningsutrustning och utsläpp till avloppsvatten.

4.6 Skyddade ozonskikt

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Internationellt arbete har minskat utsläppen av ozonnedbrytande ämnen.

Ozonuttuningen verkar ha avstannat, i stället verkar ozonskiktet vara på väg att öka i tjocklek⁵⁴. Kommunerna och länsstyrelsen arbetar med kontroll av köldmedia. Regionalt sker rådgivningsarbete för att minska utsläppen av lustgasutsläpp från jordbruk och kommunalt för att minska läckage av CFC vid hantering av rivningsmaterial. Region Dalarna har sedan några år lustgasdestruktion installerad. För att minska utsläpp bland annat via omvandling av kväveföreningar till lustgas behöver kunskaperna öka om vilka processer det gäller samt att arbetet samordnas.

Åtgärder i Säters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Skyddade ozonskikt:

- Säker och kontrollerad hantering av kylskåp och andra produkter med köldmedia vid återvinningscentralen.

4.7 Säker strålmiljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Den långsiktiga trenden med ett ökat antal årliga fall av hudcancer bedöms fortsätta. Minskad exponering för UV-strålning är avgörande för att minska antalet hudcancerfall. Informationsinsatser om riskerna med solning och solsäkra uteplatser för barn är exempel på åtgärder som kan främja miljö kvalitetsmålet. Länet har låg naturlig bakgrundsstrålning men lokalt

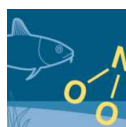
orsakar markradon höga radonhalter i inomhusluften. Hus byggda med blåbetong orsakar även radon inomhus. Kommunerna informerar om radon och radonmätningar. Det statliga radonbidraget avvecklades 2022.

Åtgärder i Säters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Säker strålmiljö:

- Sol- och skuggförhållanden beaktas i förskolors och skolors utemiljö.
 - Skönvikshallen har inte längre något solarium som erbjuds till besökare.
 - Rådgivning kring radon inomhus till invånare som kontaktar kommunen.
 - Mätning av bakgrundsstrålning av radioaktiva ämnen görs var sjunde månad sedan 1991.
- Syftet är att få jämförelsevärden att använda om en kärnteknisk olycka inträffar.

4.8 Ingen övergödning

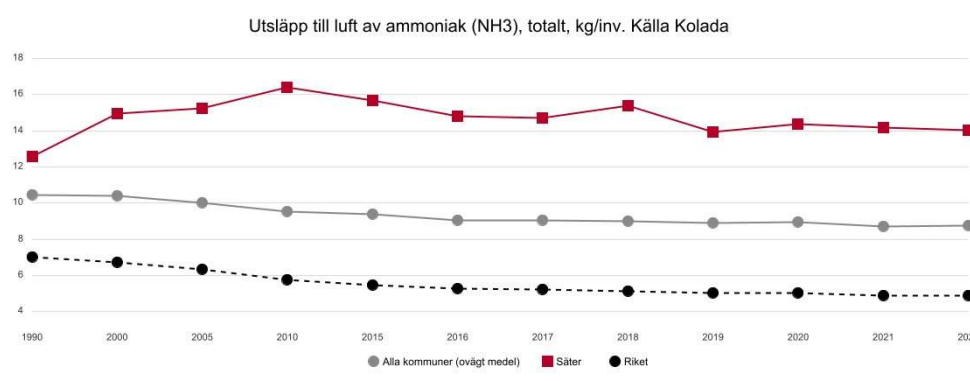
Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Övergödningsproblemen är störst i jordbruksområden i de sydöstra delarna av länet. Åtgärdsarbetet har ökat på senare år men det är ännu inte tillräckligt för att målet ska kunna nås. Det tar också tid innan minskade utsläpp ger effekt i de vatten som är övergödda, bland annat eftersom den naturliga återhämtningen är långsam. Ännu märks inga tydliga förbättringar i miljön det behövs fortsatt arbete inom vattenförvaltningen, utökade medel till åtgärder samt satsningar på åtgärdssamordnare för att ge resultat på sikt.

Säter

Jordbruk i Säters kommun bidrar till övergödning. De sjöar som är övergödda är de som ligger området med mest jordbruksmark. En del av näringstillförseln sker i form av ammoniak som sprids i luften. Jordbruket svarar för den största delen av ammoniakutsläpp till luften, därför har Säter ett relativt stort utsläpp av ammoniak i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med högst utsläpp av ammoniak. Mängden är ganska oförändrad sedan 2019.

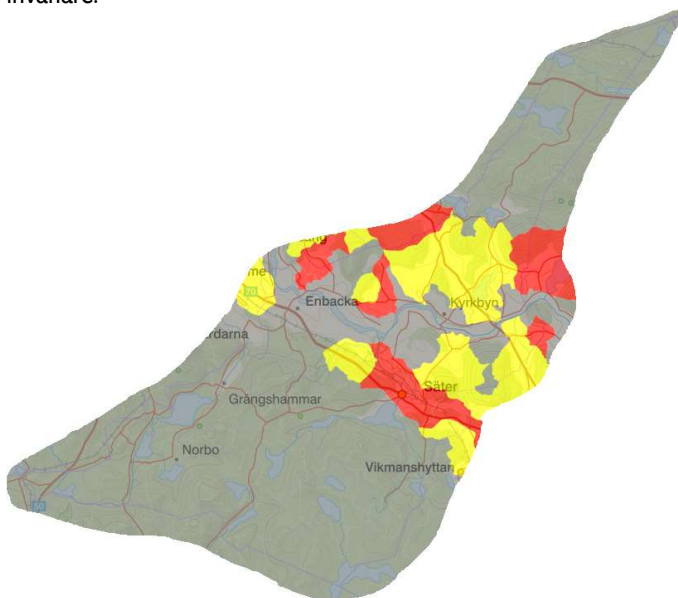
Bild 13.

Utsläpp till luft av ammoniak, kg/inv.

Uppgift från Kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Bild 14.

Riskbedömning för övergödning i sjöar och vattendrag.

Röda områden bedöms vara övergödda med stor säkerhet.

Gula områden misstänks övergödda men mer data behövs för att kunna bekräfta status.

Bilden är ett urklipp ur Vattenkartan i VISS (Vatteninformationssystem i Sverige)⁵.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet

Ingen övergödning:

- Rådgivning och kravställande i lantbrukstillsyn angående gödselhantering.
- Aktiv läcksökning av avlopps nätet.
- Vägvalsstudie för Säter avloppsreningsverk är färdigställd.
- Utredning pågår av ett eventuellt nytt resursverk.

⁵ VISS Vattenkartan, <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>

4.9 Levande sjöar och vattendrag

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Miljökvalitetsmålet är inte möjligt att nå till 2030. Vattendragen i länet är kraftigt påverkade av fysiska ingrepp som rätning och rensningar, samt av reglering.

Kvicksilver i fisk är ett allvarligt problem. Kunskapsbristen för kulturmiljövärden är stor även om förbättringar skett under senare år. Fler sjöar och vattendrag behöver skyddas genom inrättande av områdesskydd.

Säter

I Säter hade 37,8 % av totala antalet sjöar en god ekologisk status år 2022. Andelen har varit oförändrad sedan 2018. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 50 % i mitten.

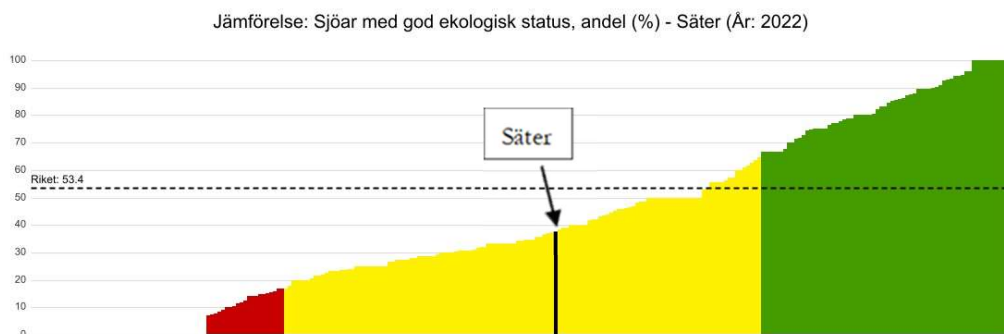

Bild 15.

Andel sjöar med god ekologisk status, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet. Uppgift från Kolada.

Andelen vattendrag med god ekologisk status var 18,4 % år 2022 enligt ett nyligen uppdaterat värde. Andelen har ökat sedan 2018. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säter bland de 25 % med störst andel god ekologisk status.

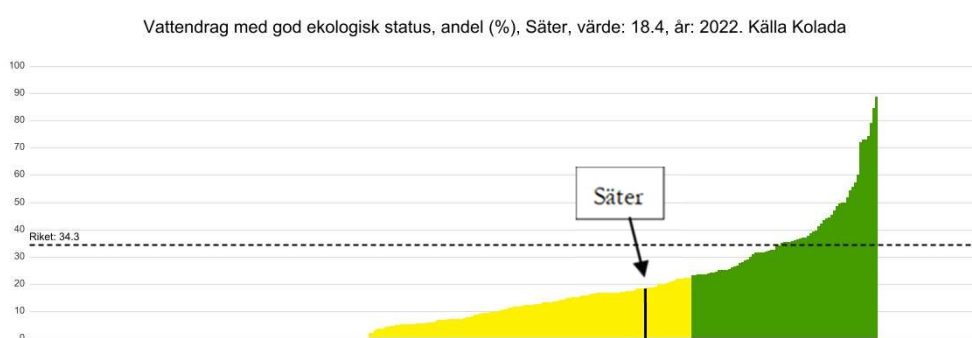

Bild 16.

Andel vattendrag med god ekologisk status, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet. Uppgift från Kolada.

Åtgärder i Säters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Levande sjöar och vattendrag:

- Noggranna utredningar kopplat till dagvattenhantering i alla pågående detaljplaneprocesser.
- Utredning och projektering för en överföringsledning av avlopp från Gustafs till Borlänge.
- Utredning pågår av ett eventuellt nytt resursverk.
- Utredning av förutsättningar för borttagande av vandringshinder i Ljusterån vid Konsten.
- Naturhänsyn vid prövning av strandskyddsärenden.

4.10 Grundvatten av god kvalitet

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Dalarna har god tillgång till grundvatten av god kvalitet ur ett regionalt perspektiv. Arbetet med statusklassificering 2018–2019 visar dock att ca 40 av dalarnas 277 grundvattenförekomster riskerar att inte nå god kemisk status till år 2027. Nya kriterier för klassificering av status och risk i innevarande vattenförvaltningscykel leder till att detta antal kommer att öka

Säter

Säter har goda förutsättningar för god tillgång på grundvatten med bra kvalitet tack vare Badelundaåsen. Alla grundvattenförekomster i Säter hade god kemisk och kvantitativ status år 2022. Andelen är oförändrat sedan 2028.

Bild 17.

Andel grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, %. Jämförelse med övriga kommuner i landet.
Uppgift från Kolada.

Åtgärder i Säters kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Grundvatten av god kvalitet:

- Arbetat med nytt vattenskyddsområde i Säter.

- Tar fram nya vattenskyddsområden vid områden med kommunal tillsyn.
- Tagit fram nya vattenskyddsföreskrifter som reglerar det befintliga vattenskyddsområdet.
- Säkerhetsskyddsklassning av dricksvattenförsörjning.
- Om- och utbyggnationer av reningsverken i Bispbergshyttan och Enbacka utreds och planeras.
- Förnyelseplanering av VA-nätet sker löpande.

4.11 Myllrande våtmarker

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Restaurering av våtmark med stöd av den lokala naturvårdssatsningen (LONA) pågår inom 25 olika projekt varav 6 nya har beviljats medel i år. Skogsstyrelsen har kommit igång med återvätning. Länsstyrelsen genomför under 2024 fyra större våtmarksåtgärder och flera förberedande projekt. Dikning har nästan helt upphört i länet och större hänsyn till våtmarker tas vid skogsbruk. En negativ trend är att myrar växer igen, vilket är ett långsiktigt hot bland annat för naturvärden i rikkärr och strandängar.

Säter

De våtmarker som finns i Säter fyller en viktig funktion och det är värdefullt att bevara dessa, återskapa utdikade våtmarker eller skapa nya. Kommunen kan gynna våtmarker i områden som kommunen själv äger men har små möjligheter att påverka våtmarker som finns på privat mark.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Myllrande våtmarker:

- En mark- och skogspolicy har arbetats fram.

4.12 Levande skogar

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Många insatser görs för förbättrad miljöhänsyn och ökad kunskap om skogens olika värden i länet. Viktiga strukturer, som död ved, ökar i landskapet men saknas fortfarande på stora arealer. Bestånd med naturvärden och lång skoglig kontinuitet avverkas. Antalet hotade arter och skador på forn- och kulturlämningar är fortsatt på en hög nivå. För att nå miljömålen behöver sektorns ansvar förtydligas och insatser öka för inventering, skydd, naturvårdande skötsel och större variation i skogsbruket.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Levande skogar:

- En mark- och skogspolicy har arbetats fram.

4.13 Ett rikt odlingslandskap

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Många insatser görs i odlingslandskapet men utvecklingen i miljön är trots det huvudsakligen negativ. Skötseln av värdefulla ängs- och betesmarker med tillhörande kulturmiljöer är i alldeles för stor utsträckning beroende av eldsjälar och osäkra ekonomiska styrmedel för att kunna bedömas som att de utvecklas och bevaras på ett tillfredsställande sätt. Jordbrukspolitik, ekonomi, kunskap och andra markanvändningsanspråk som byggnation på jordbruksmark avgör vilket håll utvecklingen går.

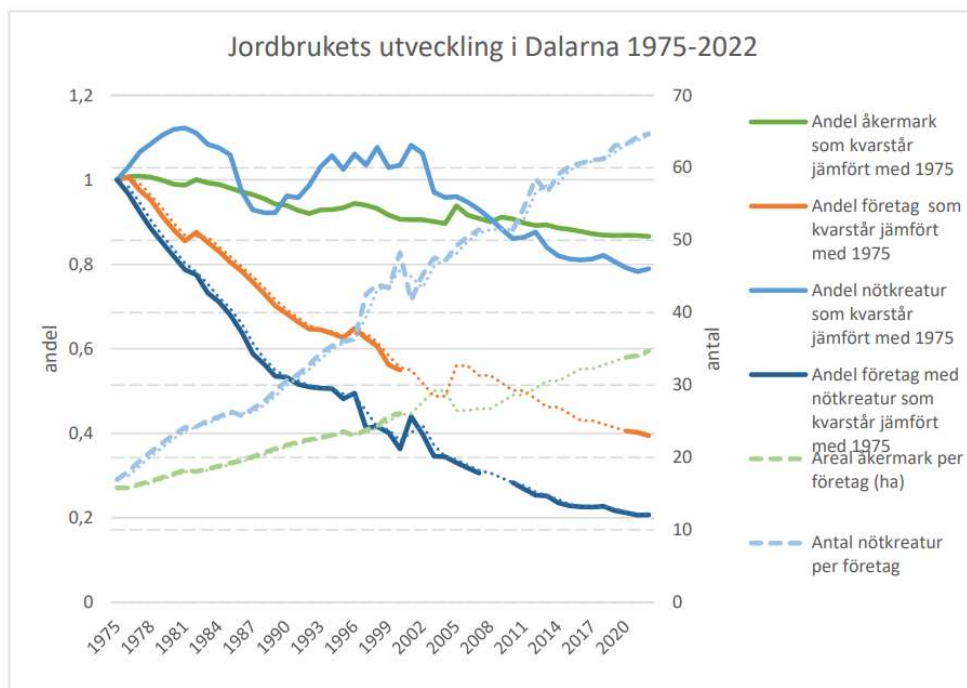

Bild 18.

Jordbrukets utveckling i Dalarna 1975-2022.

Heldragna linjer mäts mot vänstra y-axeln (andel) och streckade linjer mäts mot högra y-axeln (antal). Uppgift från Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning.

Säter

I Säter är trenden liksom i övriga Dalarna att antalet nötkreatur minskar till antalet och antalet företag med nötkreatur minskar ännu mer⁶. Antalet jordbruk med grisar och höns har också

⁶ Jordbruksverkets statistiddatabas.

<https://statistik.sjv.se/PXWeb/pxweb/sv/Jordbruksverkets%20statistikdatabas/?rxid=5adf4929-f548-4f27-9bc9-78e127837625>

minskat i antal, samtidigt har antalet djur inte minskat på samma sätt som nötdjuren. För grisar och höns är antalet företag i Säters kommun så få att förändringen inte kan jämföras med nötkreatur. Data från Jordbruksverket visar dock att det över lag blir fler djur per företag. Andelen ekologiskt odlad åkermark har ökat relativt mycket sedan år 2009. De senaste åren mellan 2021–2023 har dock skett en liten minskning. Säters kommun hade 31,1 % ekologiskt odlad åkermark år 2023. Jämfört med övriga kommuner i landet är Säters bland de 25 % med högst andel ekologisk odlad åkermark. Säters kommunorganisation har små möjligheter att påverka utvecklingen av jordbruk i området.

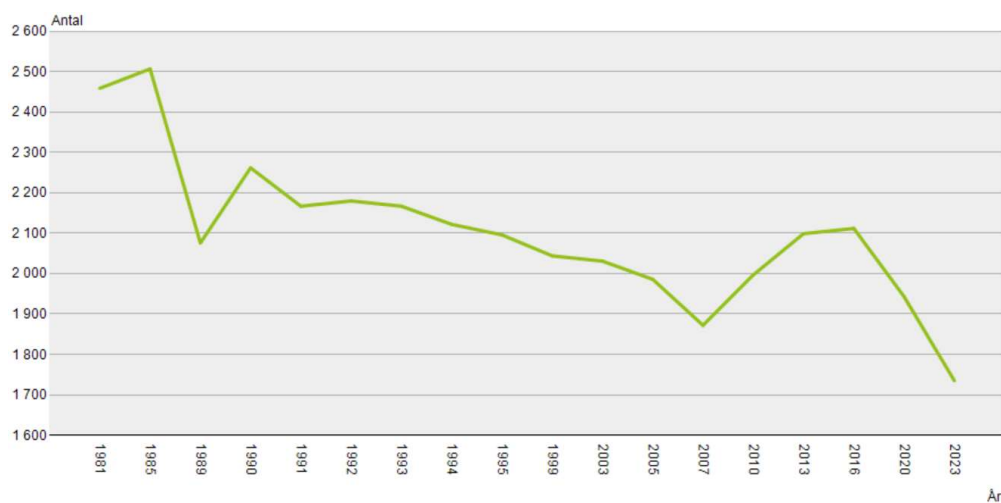

Bild 19.

Antal kor för mjölkproduktion i Säters kommun mellan år 1981 och 2023.
Uppgift från Jordbruksverket.

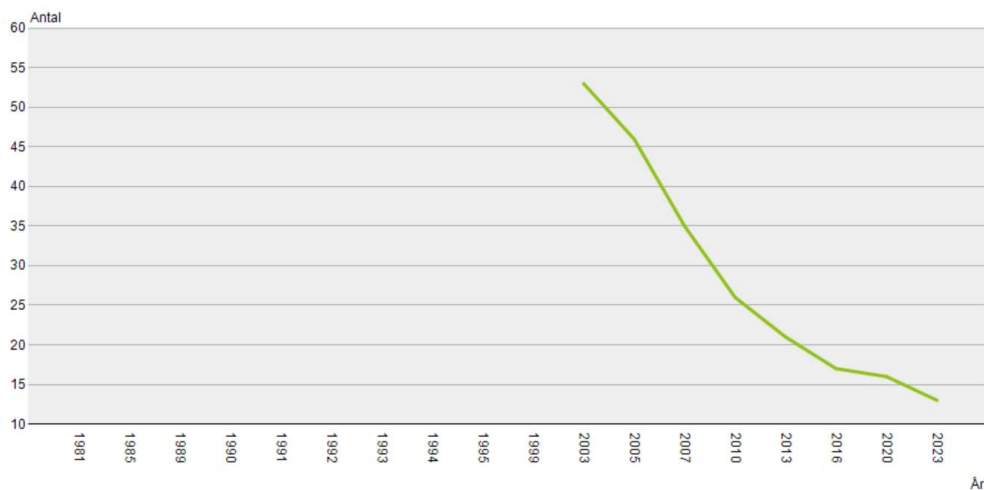

Bild 20.

Antal företag med kor för mjölkproduktion i Säters kommun mellan år 1981 och 2023.
Uppgift från Jordbruksverket.

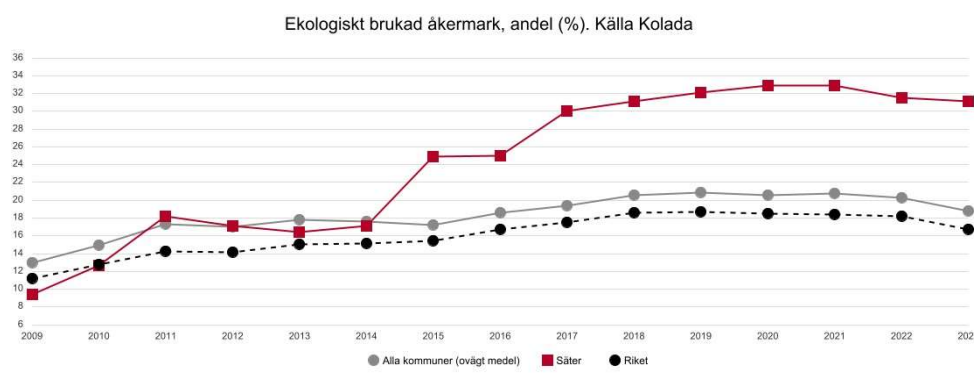

Bild 21.

Andel ekologisk odlad åkermark, %.

Uppgift från kolada.

Alla kommuner (ovägt medel) = Medelvärde av Sveriges kommuner.

Riket = Värdet för en genomsnittlig invånare i Sverige. Hänsyn tas till att kommuner har olika många invånare.

Åtgärder i Säters kommunorganisation

Exempel på åtgärd i Säters kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Ett rikt jordbrukslandskap:

- Hänsyn till bevarande av jordbruksmark i samband med remisser om förhandsbesked, strandskydd etc.
- Skötsel av gräsmattor förändras för att på sikt skapa mer ängsmarker. Gynnar pollinatörer och biologisk mångfald.

4.14 Storslagen fjällmiljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Klimatförändringar påverkar fjällen och dess ekosystemprocesser allt mer.

Låglandsarter sprider sig in i fjällen och invasiva arter har planterats och spridit sig in i fjällområdet. Flera sjöar är försurade och kalkas för att gynna växt- och djurlivet. Inventering av fjällnära skogar har visat på höga biologiska värden, varför skydd av de fjällnära skogarna är av stor vikt. Fjällskogens kulturvärden är däremot dåligt undersökta. Exploaterings- och besöksstrycket ökar med markslitage, nedskräpning och störning av ren som följd.

4.15 God bebyggd miljö

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

Miljökvalitetsmålet är inte möjligt att nå till 2030. Samhällsbyggandet utvecklas generellt mer hållbart men i för långsam takt. Medvetenheten om behovet av hållbar planering ökar och incitament nationellt, regionalt och lokalt medverkar till hållbara strategiska planeringsförutsättningar men många mindre insatser kan kumulativt motverka hållbar utveckling.

Det är också ett långsiktigt arbete där ekonomiska fördelar och lagstiftning kan motverka en god bebyggd miljö i vissa avseenden. Tillämpning och styrmedel går att förbättra. God och utvecklad samverkan mellan organisationer, myndigheter och näringsliv finns inom flera områden samt olika aktiviteter för att skapa långsiktig utveckling mot God bebyggd miljö i länet.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet God bebyggd miljö:

- Samhällsplanering där stor vikt läggs på hållbarhet, till exempel kollektivtrafik, gång och cykeltrafik och ladd-infrastruktur.
- Med stöd av kulturmiljöprogram avgörs om fördjupade kulturmiljöutredningar ska tas fram i samband med detaljplanearbetet.
- Samarbete med Visit Dalarna för hållbara besöksmål.
- Planerade gång- och cykelvägar har färdigställts.
- Arbetat med rutiner kring tillsyn av bygg- och rivningsavfall.

4.16 Ett rikt växt- och djurliv

Dalarna

Ur Länsstyrelsen i Dalarnas regionala miljömålsuppföljning:

I Dalarna bedrivs arbete för att behålla biologisk mångfald och restaurera livsmiljöer för olika arter. Ändå är 1367 arter rödlistade och vissa är nära att dö ut. Anledningen bedöms vara markanvändning. Ett varmare klimat utgör också ett hot som exempelvis kan förändra artsammansättningen. Arter som förts in av människan blir allt vanligare och konkurrerar ut inhemska arter på många platser, detta trots att bekämpningsförsök görs.

Säter

I Säter geografiska område finns 0 % slätteräng, 0,35 % betesmark och 1,3 % skyddad natur. Alla de tre nyckeltalen är jämfört med övriga kommuner i landet bland de 25 % med lägst andel. Med skyddad natur menas områden som är skyddade i form av nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskyddsområde.

Åtgärder i Säter kommunorganisation

Exempel på åtgärder i Säter kommunorganisation som bidrar till måluppfyllelse av miljömålet Ett rikt växt- och djurliv:

- I alla Gata- och Parkenhetens projekt som planeras finns tankar om att gynna samt förbättra biologiska mångfalden.
- I Gata- och Parkenhetens investeringsprojekt planeras utökning av bl.a. ängsmiljöer och träd.
- Faunadepåer skapas, dvs. större träd läggs i en hög för att skapa en naturlig nedbrytning. Gynnar bl.a. mossor, lavar, svampar och insekter.

- Skötsel av gräsmattor förändras för att skapa en process mot att på sikt skapa mer ängsmarker. Gynnar pollinatörer och biologisk mångfald.
- En mark- och skogspolicy har arbetats fram.
- Gemensamt arbete för naturvårdshänsyn vid framtagande av detaljplaner.

5 Områden för framtida insatser

Mycket arbete kvarstår för att uppfylla miljömålen till 2030. Säters kommun kan bidra med viktiga insatser till en stor del av arbetet som behöver göras.

Några områden där kommunens arbete kan ha stor effekt är:

- Konsumtion, t.ex.:
 - Inköp
 - Upphandlingar
 - Kontroll
 - Uppföljning
 - Minska avfallsmängden
- Resor och transporter, t.ex.:
 - Inköp/leasing av fordon
 - Upphandlingar
 - Planering av rutter
 - Cykel- och gångvägar
 - Buss-, tåg- och kollektiva resor
- Samverkan, t.ex.:
 - Påverka, bidra och skapa förutsättningar
 - Samverka med företag, organisationer, andra myndigheter och nätverk.
 - Hitta möjligheter för miljö och ekonomi